"ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ"
ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

: ಸಂಶೋಧಕರು :

ದಾನಮ್ಮಾ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಝುಳಕಿ

: ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು :

ಡಾ: ಶಾಮಲಾ. ಬೀ. ದಾಸೋಗ

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಆರ್. ದರೂರ, ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಹಾರೂಗೇರಿ

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಆರ್. ದರೂರ. ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಹಾರೂಗೇರಿ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಂ. ಫಿಲ್ ಪದವಿಗಾಗಿ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸಂಪ್ರಬಂಧ.

೨೦೦೯

736

"ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ"

ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

: ಸಂಶೋಧಕರು :

ದಾನಮ್ಮಾ ಚನಬಸಪ್ಪ ಝಳಕಿ

: ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು :

ಡಾ: ಶಾಮಲಾ. ಬೀ. ದಾಸೋಗ

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಆರ್. ದರೂರ, ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಹಾರೂಗೇರಿ

ಅಧ್ಯಯನಾಂಗ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಂ. ಫಿಲ್ ಪದವಿಗಾಗಿ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸಂಪ್ರಬಂಧ.

೨೦೦೯

: ಘೋಷಣಾ ಪತ್ರ :

"ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ - ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ"

ಎಂಬ ಶಿರ್ಷಿಕೆಯ ಸಂಪ್ರಬಂಧವನ್ನು **ಡಾ: ಶಾಮಲಾ. ಫೀ. ದಾಸೋಗ.** ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಿದ್ದಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಹಾರೂಗೇರಿಯ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಆರ್. ದರೂರ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರದ ಮೂಲಕ ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಎಂ. ಫಿಲ್ ಪದವಿಗಾಗಿ, ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ನಾನು ಯಾವುದೇ ಪದವಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮೊದಲು ಇಡಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲವೇ ಬಿಡಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ಘೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ಥಳ : ಹಾರೂಗೇರಿ.

ದಿನಾಂಕ : 24-09-2009

(signature)

ಶ್ರೀಮತಿ. ದಾನಮ್ಮಾ. ಚನಬಸಪ್ಪಾ. ಝುಳಕಿ.

ಎಂ. ಫಿಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ,

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಆರ್. ದರೂರ,

ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಹಾರೂಗೇರಿ.

: ಧೃಡೀಕರಣ ಪತ್ರ :

ಶ್ರೀಮತಿ. ದಾನಮ್ಮಾ. ಚನಬಸಪ್ಪಾ. ಝುಳಕಿ. ಇವರು **"ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ – ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ"** ಎಂಬ ಶಿರ್ಷಿಕೆಯ ಸಂಪ್ರಬಂಧವನ್ನು **ಡಾ: ಶಾಮಲಾ.ಭಿ.ದಾಸೋಗ.** ಆಯ್ಕೆ ಶ್ರೇಣಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾರೂಗೇರಿಯ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಆರ್. ದರೂರ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರದ ಮೂಲಕ ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪದವಿಗಾಗಿ, ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಇವರು ಈ ಮೊದಲು ಯಾವುದೇ ಪದವಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮೊದಲು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಡಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲವೇ ಬಿಡಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ಥಳ : ಹಾರೂಗೇರಿ

ದಿನಾಂಕ;24-09-2009

ಡಾ: ಶಾಮಲಾ. ಭೀ. ದಾಸೋಗ.

ಆಯ್ಕೆ ಶ್ರೇಣಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು

ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರ

ಮರಾಠಾ ಮಂಡಳ ಕಲಾ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ವಿಜ್ಞಾನ

ಹಾಗೂ ಗೃಹ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ,

ಬೆಳಗಾವಿ.

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಆರ್. ದರೂರ, ಸಂಶೋಧನಾ

ಕೇಂದ್ರ, ಹಾರೂಗೇರಿ.

: ಕೃತಜ್ಞತೆ :

ಈ ಕಿರು ಸಂಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಸಿದ್ದಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿ ಮುಕ್ತ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವಂತಹ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾದ **ಡಾ: ಶಾಮಲಾ ಜೀ ದಾಸೋಗ** ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ನಾನು ಚಿರಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಸಂಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಕ್ರೊಢೀಕರಿಸುವಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬಿ ಆರ್ ದರೂರ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ **ಶ್ರೀಯುತ ಡಾ : ವ್ಹಿ ಎಸ್ ಮಾಳಿ** ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಶ್ರೀಯುತ **ಡಾ : ಸಿ ಆರ್ ಗುಡಸಿ** ಅವರಿಗೂ ನನ್ನ ಅನಂತ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ನನ್ನ ಇಡೀ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ನಿಂತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಪೂಜ್ಯನೀಯ ತಂದೆಯವರಾದ **ಶ್ರೀ ಚನಬಸಪ್ಪ ಸಂಗಪ್ಪ ಝುಳಕಿ** ಹಾಗೂ ತಾಯಿಯವರಾದ **ಶ್ರೀಮತಿ ಶಿವಲೀಲಾ ಚನಬಸಪ್ಪ ಝುಳಕಿ** ಇವರಿಗೆ ಸದಾ ಕಾಲ ಚಿರಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವರದಿ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಿಯಾದ ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಶಿಶು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿಯಾದ **ಶ್ರೀ ಬಿ ಎಂ ಹೊಸಪೇಟಿ** ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸೇಹಿತ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು

ಎಲೆ ಮರೆಯ ಕಾಯಿಯ ಹಾಗೆ ಸದಾ ಕಾಲ ಭವಿಷ್ಯದ ರೂಪ ರೇಷೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಪಾಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನನ್ನ ಪತಿಯರಾದ **ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಾಸಾಹೇಬ ಈರಪ್ಪಾ ತುಪ್ಪದ,** ಮುದ್ದು ಮಕ್ಕಳಾದ ಚೇತನ, ಹಾಗೂ ಅಕ್ಷತಾ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಹಕರಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಆತ್ಮೀಯರಿಗೂ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಮರೆಯದೇ ಇರಲಾರೆನು.

ನಮನಗಳೊಂದಿಗೆ

ಸ್ಥಳ: ಹಾರುಗೇರಿ.

ದಿನಾಂಕ : 24-09-2009

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ

ಶ್ರೀಮತಿ : ದಾನಮ್ಮಾ ಝುಳಕಿ

: ಅಧ್ಯಯನದ ವಿನ್ಯಾಸ :

ಅಧ್ಯಾಯ	ವಿವರ	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
ಅಧ್ಯಾಯ ೧	ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ	1-15
ಅಧ್ಯಾಯ ೨	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ	16-41
ಅಧ್ಯಾಯ ೩	ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾರ್ಶ್ವನೋಟ	42-51
ಅಧ್ಯಾಯ ೪	ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ	52-84
ಅಧ್ಯಾಯ ೫	ಸಮಾರೋಪ	85-89
	ಅ. ಕೋಷ್ಟಕಗಳ ಯಾದಿ.	90-91
	ಆ. ನಕ್ಷೆಗಳು.	92-94
	ಇ. ಛಾಯಾ ಚಿತ್ರಗಳು.	95-96
	ಈ. ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು	97-100
	ಉ. ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗಳು	i-xii

ಅಧ್ಯಾಯ – ೧

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

೧.೧ ಸಬಲೀಕರಣದ ಅರ್ಥ

೧.೨ ಸಬಲೀಕರಣದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು

೧.೩ ಸಬಲೀಕರಣದ ಕಾರ್ಯಗಳು

೧.೪ ಸಬಲೀಕರಣದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

೧.೫ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನ

ಅಧ್ಯಾಯ – ೧

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

೧.೧ ಸಬಲೀಕರಣದ ಅರ್ಥ

ಸಬಲೀಕರಣ ಎನ್ನುವ ಪದವು 1970 ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಬಳಸಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ, ಎಂಪವರ್‌ಮೆಂಟ್ ಎನ್ನುವ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಪದವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಬಲೀಕರಣ ಇಲ್ಲವೆ ಸಶಕ್ತೀಕರಣ ಎಂದು ತುರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಕೊಡು, ಅಧಿಕಾರ ನೀಡು, ಸಮರ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ ನೀಡಲಾಗುವದು. ಇಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಎನ್ನುವದನ್ನು ಅಧಿಕಾರ ಎನ್ನುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಬಲೀಕರಣ ಎನ್ನುವದನ್ನು ಅಶಕ್ತರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ತಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವದನ್ನು ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರನ್ನು ಸಮರ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದೇ ಸಬಲೀಕರಣವಾಗಿದೆ(ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ – ಎಸ್. ಬಿ ಜೋಗುರು –2007–08)

ಫಾಲೊಪ್ರಯರ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ಜನಪ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪದವನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ 1970 ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದರು. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಈ ಸಬಲೀಕರಣ ಎನ್ನುವ ಪದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು. 1970 ರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ, ಹಕ್ಕುಗಳಿಂದ ವಂಚಿತಳಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳನ್ನು ಸಬಲಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದ ಚಿಂತನೆ ನಡೆದು ಅದರ ಪರಿಣಾಮವೇ ಈ ಸಬಲೀಕರಣದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಉಗಮ. 1980 ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡವು. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ನೈಲಾ ಕಬೀರ್ ಅವರು ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದ ಹೋರಾಟದ ಗರ್ಭದಿಂದ ಮೂಡಿಬಂದ ಪರಿಭಾವನೆಯೇ ಈ ಸಬಲೀಕರಣ ಎಂದಿರುವರು.

ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸರಕಾರಗಳು ರೂಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಬಲೀಕರಣ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವದು. ಇನ್ನು ಸರಕಾರ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅದು ಸಬಲೀಕರಣ ಆದಂತಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆ ಯೋಜನೆಗಳು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ಪರಂಪರೆಯ ನೆಲೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಎಸಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆ ಸಬಲೀಕರಣ ಎಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅತೀ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆತ್ಮ ಜಾಗೃತಿಯ ಸಂಗತಿ ಇರಬೇಕು. ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಹೋರಾಟ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ. ಇಂದು ಅನೇಕ ಮಹಿಳಾ

ಸಂಘಟನೆಗಳು, ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಅರೆಸರಕಾರಿ, ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಈ ಸಬಲೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಆತ್ಮಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲವೇ ಜಾಗೃತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ತರುವ ಕಾರ್ಯವೂ ಜರುಗಬೇಕಾಗಿದೆ. (ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ – ಎಸ್. ಬಿ ಜೋಗುರು 2007–08)

ಕ್ಯಾರೋಲಿನ್‌ಮೋಸರ್ ಎನ್ನುವ ಮಹಿಳೆ ಮಹಿಳೆಯ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುವದೇ ಸಬಲೀಕರಣದ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನ ಎಂದಿರುವರು. ಮುಂದುವರೆದು ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೇ ಸಬಲೀಕರಣ ಎಂದಿರುವರು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವುದೇ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವಾಗಿದೆ.

ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಮಹಿಳೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯ ಉತ್ಸಾಹ ಹಾಗೂ ಹುಮ್ಮನಿಸ್ಸಿನಿಂದ ಧುಮುಕುವಂತಾಗಬೇಕು. ಆಕೆ ಪ್ರಬಲ, ಬಲಿಷ್ಠ ಹಾಗೂ ಸಶಕ್ತಳಾಗಬೇಕು. ಯಾವ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಆಕೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಬದುಕುವಂತಾಗಬಾರದು. ಯಾವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸುಭದ್ರಳಾಗುತ್ತಾಳೋ ಅಂದಿನಿಂದ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಆಕೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. (ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ–ಎಸ್ ಜಿ ಹಿರೇಮಠ 2007)

ಸಬಲೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಆತ್ಮಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲವೇ ಜಾಗೃತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ತರುವ ಕಾರ್ಯವೂ ಜರುಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕ್ಯಾರೋಲಿನ್ ಮೋಸರ್ ಎನ್ನುವ ಮಹಿಳೆ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೇ ಸಬಲೀಕರಣ ಎಂದಿರುವರು. ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಸಬಲೀಕರಣ

⇩

ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ

⇩

ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳು

⇩

ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

⇩

ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ಸಂಬಂಧಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ

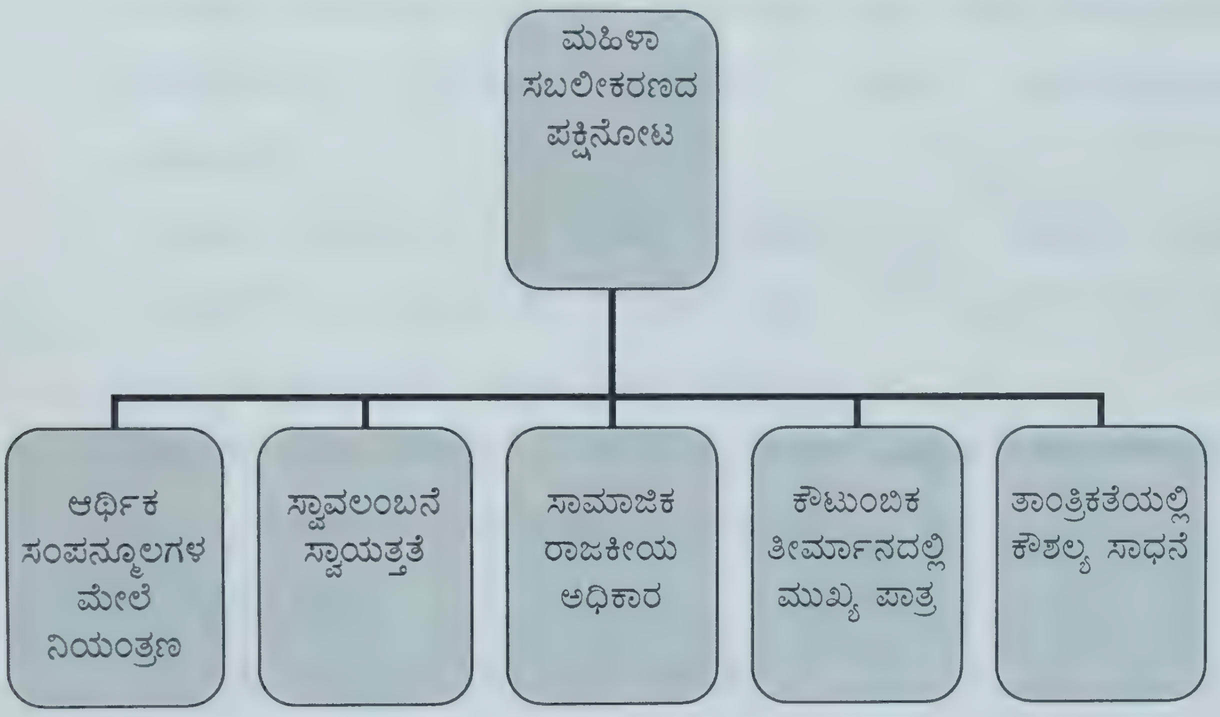
ಸಬಲೀಕರಣ ಎನ್ನುವದು ಇಂದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಗುರಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ವಂಚಿತರು, ದಲಿತರು, ಮಹಿಳೆಯರು, ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವದು ಅಧಿಕಾರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಎನ್ನುವದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಸಬಲೀಕರಣವು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ವಂಚಿತರಾದವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಸಬಲೀಕರಣವು ಜನತೆ ಸ್ವಾಯತ್ತರಾಗಲು, ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಲು ಕರೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಬದುಕಿನ ನಿರ್ಮಾಣವೇ ಸಬಲೀಕರಣವಾಗಿದೆ **(ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ – ಎಸ್. ಬಿ ಜೋಗುರು – 2007–08)**

ಮನೋರಂಜನ್ ಮೊಹಂತಿಯವರ ಪ್ರಕಾರ ಸಬಲೀಕರಣವು ಅಸ್ಥಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಂಬಂಧಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಶೇ. 33 ಪ್ರತಿಶತ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿರುವದನ್ನೇ ಸಬಲೀಕರಣ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತಿವೆ ಎನ್ನುವದು ತೀರಾ ಸರಳವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಹಿಳೆ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ, ಸ್ವಾರ್ಥವು, ಸಮುದಾಯಿಕ ಮನೋಭಾವನೆ, ಸಂಘಟನೆ, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಳಕೆ, ಹೊರಜಗತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವದನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ ಕೂಡ ತನ್ನ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿದೆ. ಅದು ತನ್ನ 2001 ರ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದೆ. (2001 ರ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವರದಿ)

- ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಮಧ್ಯೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಲು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎಂದಿರುವರು.
- ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹಂಚುವದು ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವದು.
- ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲಿನ ಹಿಡಿತ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವದು

ಹೀಗೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವದು ಅದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವೆನ್ನುವದು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಕೆಳಗಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವೆನ್ನುವದು ಕೇವಲ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಪುರುಷನ ಹಾಗೆ ರೂಪಿಸುವದಷ್ಟೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರದೇ ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅವಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸುಭದ್ರಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದು, ಆ ಮೂಲಕ ಅವಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ತರುವದು ಮತ್ತು ಅವಳ ಕೈಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವದು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವಳು ಕಾಲಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ತುಂಬುವದು. (ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ – ಎಸ್. ಜಿ ಜೋಗುರು – 2007-08)

೧.೨ ಸಬಲೀಕರಣದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು

ಸಬಲೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲಚಿಂತಕರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವರು.

- ❖ ಹ್ಯಾಪಿ ಹಾಲೆ ಎಂ – " ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಪುನರ್ ರಚಿಸುವದು ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಪುರುಷರನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವದು " ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವಾಗಿದೆ.
- ❖ ಚಂದ್ರಾ – " ಪುರುಷ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಆಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರದ ಪುನರ್ ಹಂಚಿಕೆಯೆ" ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಎಂದಿರುವರು.
- ❖ ನೈಲಾ ಕಬೀರ – "ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ, ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದುವ ಮತ್ತು ಪರಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಅದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಕಿಯೆಯೆ" ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದಿರುವರು.
- ❖ ಶ್ರೀಲತಾ ಬಾಟ್ಲಿವಾಲಾ – ಅವರು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ "ಪ್ರಚಲಿತ ಅಧಿಕಾರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸುವ ಪ್ರಕಿಯೆಯೇ" ಸಬಲೀಕರಣ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.
- ❖ ಸೋರಸನ್ ಮತ್ತು ಪಾಲಸನ್ – ರವರು ಸಬಲೀಕರಣ ಎನ್ನುವದು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದಿರುವರು.
    1. ಸ್ವನಿಯಂತ್ರಣ.
    2. ತಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತಾವೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು.
    3. ಆಯ್ಕೆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆಯುವದು.
    4. ತಮ್ಮದೇಯಾದ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ.
    5. ಪರಾಧೀನ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಹೊರಬರುವುದು. (ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ – ಎಸ್.ಬಿ ಜೋಗುರು –2007–08)

ಬೀಜಿಂಗ್‌ದಲ್ಲಿ ನಡೆದ 4 ನೇ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರಕಾರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುವಂತೆ – ಸಬಲೀಕರಣವೆಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಅಧಿಕಾರ ರಹಿತತೆಯಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆಯುವತ್ತ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವದು. ಪರಾವಲಂಬನೆಯಿಂದ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡುಬರುವದು.(.ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ–ಎಸ್ ಜಿ ಹಿರೇಮಠ – 2007)

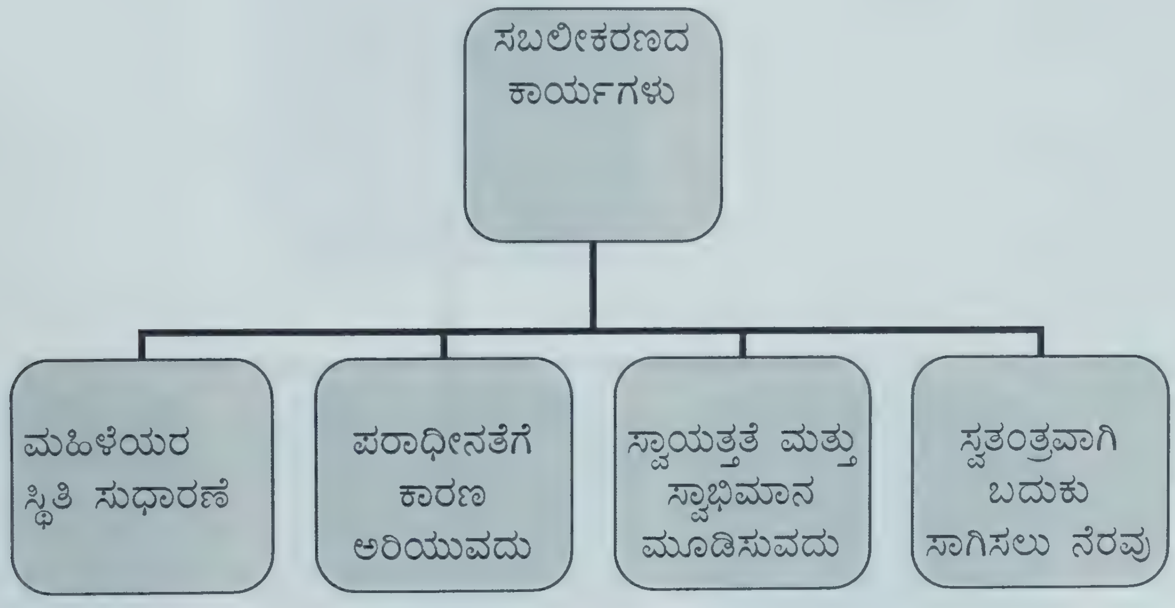
ಈ ಮೇಲಿನ ಕೆಲವು ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ಸಬಲೀಕರಣವು ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವದು.

ಸಬಲೀಕರಣದ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು :

- ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ನಿಲುವನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಘೋಷಿಸುವದು.
- ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಗಳು ಸಮಾಜ ಸ್ಥಾಪಿತ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವದು.
- ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ನಂಬುವದು.
- ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಜಾತಿ, ವರ್ಗದಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮತ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರ ನೀಡುವದು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಂಗತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಬಲೀಕರಣವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳ ಸುಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅದು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

೧.೩ ಸಬಲೀಕರಣದ ಕಾರ್ಯಗಳು

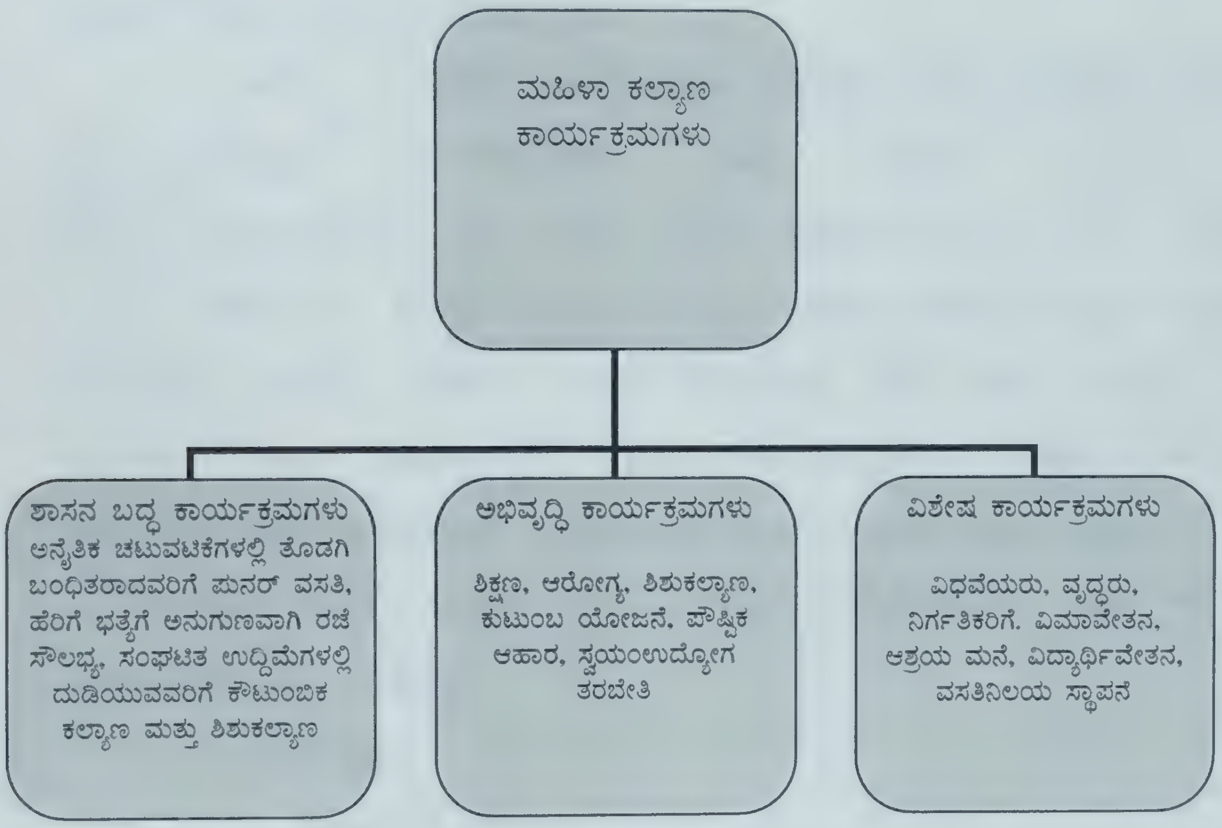

ಸಬಲೀಕರಣ ಎನ್ನುವದು ಅಸಮಾನವಾದ ಅಧಿಕಾರದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸುವದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಬಲೀಕರಣವು ಅತಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಎರಡು ಮುಖಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಒಂದನೆಯದು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ನೆಲೆಯಾದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಘಟಿತ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಾತ್ರಗಳ ಬದಲಾವಣೆಯೇ ಸಬಲೀಕರಣ. ಮಹಿಳಾ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಕೂಡಾ ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಆತ್ಮ ಜಾಗೃತಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂದು ಕರೆದರೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಸಬಲೀಕರಣದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಹೋರಾಟವೂ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದು ಕೆಲ ಪ್ರಮುಖ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ.

- ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಭದ್ರತೆಯ ಭಾವನೆ.
- ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವದು.
- ಕೌಟುಂಬಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾವಣೆ.(ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ – ಎಸ್. ಬಿ ಜೋಗುರು – **2007–08**)

೧.೪ ಸಬಲೀಕರಣದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

2001 ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.48 ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದಾರೆ. ಪುರುಷರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ, ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ದರ ಮತ್ತು ಗಳಿಕೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮುನ್ನಡೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ದೇಶಾದಾದ್ಯಂತ ಆರಂಭಿಸಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಸಬಲೀಕರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೀಡುವ ಪ್ರಮುಖ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶದಿಂದ 2001 ರಲ್ಲಿ 'ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿ' ಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. (ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಎಸ್. ಬಿ ಜೋಗುರು - **2007-08**) ಇದು ಈಗ ಹನ್ನೊಂದನೇಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೊಜನೆ (2007-12) ಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. 'ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿ' ಯನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿವೆ. ಪ್ರಥಮ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂರವರು ಮಹಿಳೆಯರ ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ಬರೆದಿರುವರು. ನಾವು ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ಶ್ರಮವನ್ನು, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಯಾವ ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆವೋ ಅದು ಕೇವಲ ಕೆಲವರ ಗುತ್ತಿಗೆಯಾಗಿರದೇ ಎಲ್ಲರ ಸ್ವತ್ತಾಗಬೇಕು. ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಈ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಹಿಳೆ, ಮಕ್ಕಳ, ನಿರ್ಗಕರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಭಾರತದ ಮಹಿಳೆಗೆ ಒಂದು ಚರಿತ್ರೆಯಿದೆ. ಆಕೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಅನ್ಯಾಯ ಶೋಷಣೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಇವೆಲ್ಲಾ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತಾಗಬೇಕು ಎಂದಿರುವರು. (ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ- ಎಜ್ಞಾರ್ಕೆ)

ಭಾರತದ ಮಹಿಳಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

- ❖ ಶಿಕ್ಷಣ
- ❖ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ
- ❖ ಆರೋಗ್ಯ

ಈ ಎಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಮಹಿಳಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಮೂರು ಗುಂಪಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು

1. ಶಾಸನ ಬದ್ಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು
2. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು
3. ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

1953 ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು. ಇದೊಂದು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕಾನೂನಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರು, ಮಕ್ಕಳು, ಮತ್ತು ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಬದುಕನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಮಂಡಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿತು. 1974 ರಲ್ಲಿ ಮಂಡಳಿಗೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಲಾಯಿತು.

(ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ – ಎಸ್. ಬಿ ಜೋಗುರು – 2007–08)

ಮಹಿಳೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯ, ಉತ್ಸಾಹ. ಹಾಗೂ ಹುಮ್ಮನಿಸ್ಸಿನಿಂದ ಧುಮುಕುವಂತಾಗಬೇಕು. ಆಕೆ ಪ್ರಬಲ ಬಲಿಷ್ಠ ಹಾಗೂ ಸಶಕ್ತಳಾಗಬೇಕು. ಯಾವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಬದುಕುವಂತಾಗಬಾರದು. ಯಾವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸುಭದ್ರಳಾಗುತ್ತಾಳೋ ಅಂದಿನಿಂದ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಆಕೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

(ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ–ಎಸ್ ಜಿ ಹಿರೇಮಠ – 2007)

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಬಲೀಕರಣ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣ, ಮತ್ತು ಲಿಂಗನ್ಯಾಯ ಇವು ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದ ಪ್ರಮುಖ ತಂತ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶದಿಂದ ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳು ಈ ಮುಂದಿನಂತಿವೆ.

1. ಸ್ವಯಂ ಸಿದ್ಧ : ಇದು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾದ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಸೇವೆಗಳು, ಸೂಕ್ತ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಉದ್ಯಮಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಮೂಲಕ 4 ರಿಂದ 5 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ನಿರ್ಧಿಷ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸೂತ್ರೀಕರಿಸುವದು, ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವದು ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ನಡೆಸುವದು. ಸ್ವಯಂ ಸಿದ್ಧ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಎಂಬುದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ನೇಮಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಸರಿಹೊಂದುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಥವಾ ಅರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಬಹುದು. ಇದುವರೆಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ 69,156 ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಮಹಿಳೆಯರು ಸದಸ್ಯತ್ವ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

2. ಸ್ವ–ಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ: ಈ ಹಿಂದೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿ 1998 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ ಯೋಜನೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದು, 5 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯ ಮತ್ತು 186 ಕೋಟಿ ರೂ. ಗಳ ಖರ್ಚಿನ ಈ

ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಬಿಹಾರ, ಛತ್ತೀಸಘಡ, ಗುಜರಾತ, ಹರಿಯಾಣ, ಜಾರ್ಖಂಡ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರಾಂಚಲ, ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ, ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ರೂ. 5 ಕೋಟಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಫಲಾನುಭವಿ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಪರಿಭ್ರಮಣೆ ನಿಧಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ರಚನೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲು ಇದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಜೀವನದ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕಾಗಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಾಧಿಕಾರ ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಿಧಿ ಇವುಗಳು ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದು ಇದುವರೆಗೆ ಯೋಜನೆಯಡಿ 17,647 ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. (ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ- ಎಚ್ಚಾರ್ಕೆ – 2009-10)

3.ಸ್ವಾವಲಂಬನ್: ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶವೆಂದರೆ ನಿರಂತರತೆ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಲಭಿಸುವಂತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಉದ್ಯೋಗ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುವದು. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮಿಂಗ್, ಮೆಡಿಕಲ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಕ್ರಿಪ್ಷನ್, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಜೋಡನೆ, ಗ್ರಾಹಕ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ದುರಸ್ತಿ, ರೇಡಿಯೋ ಮತ್ತು ಟಿ. ವಿ. ದುರಸ್ತಿ, ಬಟ್ಟೆ ಹೊಲಿಯುವದು, ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಯ್ಗೆ, ಕರಕುಶಲತೆ, ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಲ್ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್, ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ, ಎಂಬ್ರಾಯಿಡರ್, ಮುಂತಾದ ವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2003-04 ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 71,240 ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವ 463 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

4. ಮಹಿಳೆಯರ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ (STEP)

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಆಸ್ತಿರಹಿತ ಬಡ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕೃಷಿ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಪಶುಪಾಲನೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಕೈಮಗ್ಗ, ಕುಶಲತೆ, ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ ಮುಂತಾದ ಎಂಟು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕವಾದ ಉದ್ಯೋಗ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಜ್ಞಾನ ನೀಡುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ರಾಜ್ಯ ನಿಗಮಗಳು, ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು, ಮಹಾ ಮಂಡಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2003-04 ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 16,350 ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವ ಹನ್ನೊಂದು ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. (ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ- ಎಚ್ಚಾರ್ಕೆ 2009-10)

5. ಸಾಂತ್ವನ : ದೌರ್ಜನ್ಯ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಸಹಾಯ, ಕಾನೂನು ನೆರವು ನೀಡುವದು, ಆಶ್ರಯ ಒದಗಿಸುವದು ಹಾಗೂ ಸ್ವಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿ ಬದುಕುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದ ಮಹಿಳೆಯರು ಉಚಿತ ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ 1091 ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕ ನೆರವು ನೀಡಲಾಗುವದು. ಬೆಳೆಗ್ಗೆ 8 ರಿಂದ ರಾತ್ರಿ 8 ರವರೆಗೆ ದೂರು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಆಪತ್ತಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಸರ ನೆರವಿನಿಂದ ನೆರವು ನೀಡಲಾಗುವದು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ 28 ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆಯ್ದ 22 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ 50 ಮಹಿಳಾ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸಹಾಯವಾಣಿ ಮೂಲಕ ದಾಖಲಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಪ್ರಕರಣಗಳ ತೀವ್ರತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಲಾಗುವದು, ಕಾನೂನು ನೆರವು ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ವಕೀಲರಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಪರವಾಗಿ ವಾದಿಸಲು 2000/– ರೂಪಾಯಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸದರಿ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರ ಪರವಾಗಿ ಗೆದ್ದಲ್ಲಿ ವಕೀಲರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ರೂ 2000/– ನೀಡಲಾಗುವದು. ದೌರ್ಜನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಮಹಿಳೆಯರು ಮರಣಹೊಂದಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಮಹಿಳೆಯರ ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ 5000/– ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ 10,000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕೃತ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣೆ ಇಡಲಾಗುವದು.

(ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಕೈಪಿಡಿ– 2007)

6 ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ : ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿಸುವದನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ದಿನಾಂಕ : 18–10–2000 ರಂದು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು 29 ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ 40,301 ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮುಖಗೊಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳಾ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಫಲ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಸಾಲ ನೀಡುವಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಾಮೀಪ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಲ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು. ಪ್ರತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ತಲಾ 5000/– ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಸುತ್ತು ನಿಧಿ ನೀಡಲಾಗುವದು. ಪ್ರತಿ ಗುಂಪಿಗೆ 600/– ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಪುಸ್ತಕ ಹಾಗೂ ಟ್ರಂಕುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗುವುದು.

75,000/– ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡುವ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ತಲಾ 15,000/– ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡುವ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ತಲಾ 20,000/– ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಗುಂಪುಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಗುಂಪಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.(ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಕೈಪಿಡಿ)

7. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಬಾಲಕಿಯರಿಗೆ ವಸತಿನಿಲಯ ನಡೆಸಲು ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು :

ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಹಾಗೂ ಶಾಲೆ ಬಿಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ವಸತಿ ನಿಲಯಗಳನ್ನು ಇಲಾಖಾ ವತಿಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 24 ವಸತಿ ನಿಲಯಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪೂರ್ವ ಹಾಗೂ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಸದರಿ ವಸತಿ ನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲು ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರಿರುತ್ತಾರೆ.

8 "ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ"ಯೋಜನೆ : ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಜನಿಸಿದಾಗ ಅಂತಹ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನೈತಿಕ ಸ್ಥೈರ್ಯ ತುಂಬಲು 2006–07 ಸಾಲಿನಿಂದ "ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ" ಎಂಬ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. "ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ" ಯೋಜನೆಯು ರಾಜ್ಯ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ದಿ: 01–04–2006 ರಿಂದ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಎರಡು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರೂ. 10,000–00 ಗಳ ಠೇವಣೆಯಿಟ್ಟು, ಸೌಲಭ್ಯದಾರಳಿಗೆ 18 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು ದಾಟಿದ ನಂತರ, ನಗದು ಹಣ ಬಡ್ಡಿ ಸಮೇತ ಸದರಿಯವರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

9. ವೃತ್ತಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ :

ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ನೈಪುಣ್ಯತೆ, ಕೌಶಲ್ಯ ಒದಗಿಸಲು ನೆರವಾಗುವಂತೆ ಟಿ ವಿ ಮತ್ತು ರೇಡಿಯೋ, ಯಂತ್ರದ ರಚನೆ, ಗಡಿಯಾರ ರಿಪೇರಿ, ಬೆರಳಚ್ಚು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಘ್ರಲಿಪಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯಲು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ವಾರ್ಷಿಕ ಧನ ಸಹಾಯ ಗರಿಷ್ಠ 1500 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮಿತಿಗೊಳಿಸಿ ಶುಲ್ಕ ಮತ್ತು ಖರ್ಚನ್ನು ಸೂಕ್ತ

ರಸೀದಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವಸತಿನಿಲಯದ ಖರ್ಚಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ 250 ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳಿಗೆ ರಸೀದಿ ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿಂದ ದೃಢೀಕರಣ ಪತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

10. ಮಹಿಳಾ ಕಾನೂನು ಪದವೀಧರರಿಗೆ ಧನ ಸಹಾಯ :

ಕಾನೂನು ಪದವಿ ಪಡೆದಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕಾನೂನು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯಲು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಕುಟುಂಬದ ವಾರ್ಷಿಕ ವರಮಾನವು ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳಿಂದ 40,000/– ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ 35 ವರ್ಷ ವಯೋಮಿತಿ ಒಳಗಿನ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯು ಬಾರ್‌ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಸರನ್ನು ನೊಂದಾಯಿಸಿ, ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರ್ ಅಥವಾ ಎರಡು ವರ್ಷ ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿ ಮಾಡಿ ಅನುಭವ ಇರುವ ವಕೀಲರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 1000/– ರೂಪಾಯಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರಬೇತಿ ನೊಂದಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು 460/– ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ ಕಾನೂನು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು 500/– ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು(ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಕೈಪಿಡಿ – 2007)

11. ವಿಧವಾ ವೇತನ : ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಜೀವನಾಧಾರವೂ ಇಲ್ಲದ ನಿರ್ಗತಿಕ ವಿಧವೆಯರಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ನೆರವು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ವಿಧವೆ 18 ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿರಬೇಕು. 6,000 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮೀರದ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿರುವ ಸ್ತ್ರೀ ಆಗಿರಬೇಕು ಅಂತಹ ವಿಧವೆಯರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು 100/– ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿರ್ಗತಿಕ ವಿಧವೆಯರಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಲಾಗುವುದು

12. ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ : ಲಿಂಗತ್ವ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ತರಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 1995–96 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಲಿಂಗತ್ವ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಜಾಗೃತವಾದ ಮತ್ತು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಆದೇಶವು ಹೆಗ್ಗುರುತಿನ ಆದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಅಂತರ್‌ವಲಯ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಫಲಾನುಭವಿ ಆಧರಿತ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೂರನೇಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಿಡುವುದೇ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ

ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 25 ಇಲಾಖೆಗಳು 208 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ.

13. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 30 ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿ: ಸರ್ಕಾರವು ನೇರ ನೇಮಕಾತಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 30 ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಿಟ್ಟು ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿರುತ್ತದೆ. 96 ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು 76 ನಿಗಮ ಮಂಡಲಿಗಳು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಇದುವರೆಗೆ 20,134 ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಈ ಮೀಸಲಾತಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. (ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ ಕೈಪಿಡಿ)

14. ಸಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ : ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳಾದ ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿ, ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು. ವಿಶೇಷ ಘಟಕವು ಪ್ರಧಾನ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ನಿಷೇದ ಅಧಿನಿಯಮ 1961, ದೇವದಾಸಿ ಅಧಿನಿಯಮ 1982, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಅಧಿನಿಯಮ 1929 ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇತರೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. (.ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ ಅಧ್ಯಯನ – ಎಸ್ ಎಸ್ ಸರಗಣಾಚಾರಿ– 1997)

15.ಶಾಸನಗಳ ಪಾತ್ರ : ಸಂವಿಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪುರುಷನಿಗೆ ನೀಡಿದ ಸರಿಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆಗೂ ಸಹ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಆದರೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಗೊಡ್ಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸದೇ ಇದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮನಗಂಡ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿತ್ತು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳೆಂದರೆ,(ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ – ಎಸ್. ಬಿ ಜೋಗುರು –2007–08)

1. ಹಿಂದೂ ವಿವಾಹ ಕಾಯ್ದೆ 1955
2. ವಿಶೇಷ ವಿವಾಹ ಕಾಯ್ದೆ 1954
3. ಹಿಂದೂ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ಕಾಯ್ದೆ 1956
4. ಹಿಂದೂ ದತ್ತು ಮತ್ತು ಜೀವನಾಂಶಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 1956
5. ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ಹುಡುಗಿಯರ ಅನೈತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಕಾಯ್ದೆ 1956
6. ವರದಕ್ಷಿಣೆ ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆ 1961
7. ಮಾತೃತ್ವ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಾಯ್ದೆ 1961

8. ಸಮಾನ ವೇತನ ಕಾಯ್ದೆ 1976

9. ಕಾರ್ಖಾನೆ ಕಾಯ್ದೆ 1976

10. ವಿವಾಹ ಕಾನೂನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆ 1976

11. ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಕಾಯ್ದೆ 1978

12. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಸಭ್ಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವಿಕೆಯ ಕಾಯ್ದೆ 1986

13. ಕುಟುಂಬ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಕಾಯ್ದೆ 1984

14 ಭಾರತೀಯ ಪುರಾವೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆ 1983

15. ಮುಸ್ಲಿಂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಾನೂನು 1986

16. ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕಾನೂನು ತಿದ್ದುಪಡೆ ಕಾಯ್ದೆ 1983

17. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಗರ್ಭಪಾತದ ಕಾನೂನು 1971

19 ಪ್ರಸೂತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಾನೂನು 1961

(ನಡೆ ಮುಂದೆ, ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ದಾರಿ – ಡಾ. ಶಾಲಿನಿ ರಜನೀಶ್ – 2008)

೧.೫. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನ :

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಸಬಲೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಪಾತ್ರ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಬಲೀಕರಣ ಸಾಧಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದ 'ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ' ಪ್ರಾರಂಭ, ಕಾರ್ಯವೈಖರಿ, ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸುತ್ತು ನಿಧಿ, ನಾಯಕತ್ವ, ತರಬೇತಿ, ದಾಖಲಾತಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವಿಕೆ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಮಹಿಳೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು, ತನ್ಮೂಲಕ ಸಬಲೀಕರಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುವ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯು ನಗರೀಕರಣ, ಜಾಗತೀಕರಣದ ಮಧ್ಯೆ ಹೋರಾಡಿ, ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜಲ್ಲಿ ಗೌರವಯುತ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದ 'ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ' ಸಂಘದ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯನವು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ೨

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

೨.೧ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಉಗಮ

೨.೨ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು

೨.೩. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿಯ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು.

೨.೪ ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೨

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

೨.೧ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಉಗಮ:

ಮಹಮ್ಮದ್ ಯೂನೂಸ್ ಬಾಂಗ್ಲಾ ದೇಶದ ಢಾಕಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರೋಫೆಸರ್ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅಂದರೆ 1976 ರಲ್ಲಿ ಮೈಕ್ರೊ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಸಿಸ್ಟಿಮ್‌ನ್ನು ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶದ ಸುಬುಕಿ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ, ಬಡಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಂದರು. ಇದು ಕ್ರಮೇಣ 1983–84 ರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು. ಈ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮುಖಾಂತರ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸಾಲದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಉಳಿತಾಯ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಅವರ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಕಾರಣೀಕರ್ತರಾದರು. ಇಂತಹ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿಪಿತಗೊಂಡು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ ಮುಖಾಂತರ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸವಲತ್ತನ್ನು ನೀಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವು. ಹೀಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಬಡಜನರ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಹಾಗೂ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಪಿತಾಮಹರಾದ ಇವರಿಗೆ, ಇವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ 2006 ರಲ್ಲಿ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು 1986 ರಲ್ಲಿ, ಇಂಡೋನೆಷಿಯಾದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಬಡಜನರಸಾಮಾಜಿಕ ಏಳಿಗೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಯಿತು. ಕ್ರಮೇಣ 1997 ರಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಮೈಕ್ರೊ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಸಮ್ಮೇಳನವು ವಾಷಿಂಗ್‌ಟನ್‌ದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಆ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಘೋಷಣೆಯಂತೆ, ವಿಶ್ವದ ವಿವಿಧ ಕಡೆಯಿಂದ 100 ಮಿಲಿಯನ್ ಬಡಜನರ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ ಮುಖಾಂತರ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ನೀಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು (ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಅಥಣಿ ತಾಲೂಕು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಪ್ರಬಂಧ–ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತಿ ಪಾಟೀಲ – 2007–08)

ಇದೇ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ರಚನೆಗೆ ನಬಾರ್ಡ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿತು. ಆದರೆ ಅದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದದ್ದು 1991–92 ರ ನಂತರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಈ ರೀತಿಯ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳು ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, ಮಲೇಷಿಯಾ, ಕೊರಿಯಾ, ಫಿಲಿಫೈನ್ಸ ಮತ್ತು ಇಂಡೋನೆಷಿಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಮೈಕ್ರೊ–ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಗುಂಪುಗಳ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತವೆ.

೨.೨ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು:

1986–87 ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ, ಪುನರ್ ವಸತಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಏಜಂಟ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನಬಾರ್ಡ್ ಬ್ಯಾಂಕವು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ಜಮೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಹಣ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು. 1991–92 ರಲ್ಲಿ ನಬಾರ್ಡ್ ಬ್ಯಾಂಕವು ಮೈಕ್ರೊ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಂದು, ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಹಾಗೂ ಬ್ಯಾಂಕಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದವು. ಇದರಿಂದ ಮೈಕ್ರೊ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಯೋಜನೆ ಸಫಲತೆಯತ್ತ ಸಾಗಿ, ಸರ್ಕಾರೇತರ ಗುಂಪುಗಳಾದ ಸರ್ವ ಸೇವಾ ಸಂಘ, (ASSEFA) ಪಿಪಲ್ಸ ರೂರಲ್ ಎಜ್ಯುಕೇಶನ್ ಮೂವ್‌ಮೇಂಟ್, ಕಮ್ಯುನಿಟಿ ಡೆವಲೆಪ್ ಮೆಂಟ್ ಸೊಸೈಟಿ, ಮುಂತಾದವುಗಳು ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದವು. ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಂಡವಾಳ ಒದಗಿಸುವಗೋಸ್ಕರ, 1999 ರಲ್ಲಿ ರಿಜರ್ವ ಬ್ಯಾಂಕವು ಮೈಕ್ರೊ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು.

ಕೋಷ್ಟಕ 2.1 ರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ 2005–06 ರ ನಬಾರ್ಡ್ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದ ವಿವರ ಪ್ರಕಟಿಸಿತ್ತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಚ 2006 ರ ವೇಳೆಗೆ ಸುಮಾರು 22,38,565 ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕಿನ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿ, 11,397.55 ಕೋಟಿ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಿತ್ತು. ಆದರ ವಿವರ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. (WOMEN EMPOWERMENT THROUGH SELF HELP GROUPS - Ph.D THESIS BY-VENKATA RAO – 2007)

ಕೋಷ್ಟಕ ೨.೧

ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸಾಲ ಹಾಗೂ ಜಮಾ ಖರ್ಚಿನ ವಾರ್ಷಿಕವಾರು ಪ್ರಗತಿ

ವರ್ಷ	ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು	ಸಾಲದಹಣ (ಕೋಟಿ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)
1992–1999	32,995	57.05
1999–2000	81,780	135.91
2000–2001	1,49,050	287.89
2001–2002	1,97,653	545.47
2002–2003	2,55,882	1,022.34
2003–2004	3,61,731	1,855.53
2004–2005	5,39,365	2,994.25
2005–2006	6,20,109	4,499.09
ಒಟ್ಟು	**22,38,565**	**11,397.55**

ಮೂಲ: ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಪ್ರಗತಿ– ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ ಸಂಪರ್ಕ 2005–2006

ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕಿನ ನಡುವಿನ ವ್ಯವಹಾರದ ಸದ್‌ವಿನಿಯೋಗದ, ವಲಯವಾರು ಹಂಚಿಕೆ ಕೋಷ್ಟಕ 2.2 ರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 2000–2001 ಹಾಗೂ 2005–2006 ರಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಜಮಾ (ಕ್ರೆಡಿಟ್) ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಿರುವುದು. ಇದರಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಬಲೀಕರಣದಲ್ಲಿ ದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ ೨.೨

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನ ಪ್ರಾದೇಶವಾರು ಜಮಾ (ಕ್ರೆಡಿಟ್) ಹಂಚಿಕೆ

ವಲಯವಾರು	2000–2001	2005–2006
ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ (NORTHERN)	9,012	1,33,057
ಈಶಾನ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ (NORTH ASTERN)	477	62,517
ಪೂರ್ವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ (EASTERN)	22,252	3,94,351
ಕೇಂದ್ರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ (CENTRAL)	28,851	2,67,915
ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ (WESTERN)	15,543	1,66,254
ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ(SOUTHERN)	1,87,690	12,14,431
ಒಟ್ಟು	**2,63,825**	**22,38,525**

ಮೂಲ : ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನ ಪ್ರಗತಿ–2005 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ ಸಂಪರ್ಕ–2006 ರ ನಬಾರ್ಡ ವರದಿ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೨.೩ ರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸಂಪರ್ಕವು 25 ರಾಜ್ಯಗಳ 412 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಎರಡು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಇದರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ವಲಯ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲೂ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶವು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ಇದರ ವಿವರವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೨.೩

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನ ಹಂಚಿಕೆ

ರಾಜ್ಯಗಳು	ಶೇಕಡಾವಾರು ಹಂಚಿಕೆ			ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯ (ರೂಗಳಲ್ಲಿ)	ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬಡಜನರ ಉಳಿತಾಯ (ರೂಗಳಲ್ಲಿ)	ಶೇಕಡಾವಾರು ಬಡ ಕುಟುಂಬದ ಉಳಿತಾಯದ ವಿಸ್ತರಣೆ
	ಬಡವರು	ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು	ಸ್ವಸಹಾಯದ ಗುಂಪುಗಳು ಉಳಿತಾಯ			
ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ	4.5	35.79	44.32	44826	1493	249.73
ಹರಿಯಾಣ	0.7	0.22	0.38	62470	83	9.96
ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ	0.2	1.23	0.81	23817	707	222.54
ಪಂಜಾಬ	0.6	0.15	0.21	50340	58	8.61
ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ	0.2	0.12	0.09	29161	86	22.10
ರಾಜಸ್ಥಾನ	3.4	3.14	1.88	21679	85	29.49
ಆಸ್ಸಾಂ	3.8	0.99	0.43	15747	17	8.20
ಬಿಹಾರ	18.7	2.68	1.85	25008	15	4.51
ಒರಿಸ್ಸಾ	6.8	7.20	3.27	16431	72	33.05
ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಲ	8.5	4.80	1.55	11697	28	17.66
ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ	9.1	3.42	1.74	18414	29	11.86
ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ	20.6	8.36	5.34	23125	39	12.79
ಗುಜರಾತ	2.7	1.48	0.65	15932	37	17.39
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	9.5	3.58	2.91	29482	46	11.80
ಗೋವಾ	–	0.03	0.05	59510	419	52.76
ಕರ್ನಾಟಕ	4.1	9.64	7.27	27306	271	74.35
ಕೇರಳ	1.5	3.13	3.15	36440	314	64.65
ತಮಿಳನಾಡು ಮತ್ತು ಪಾಂಡಿಚೇರಿ	5.2	14.03	24.08	62110	695	83.98

ಮೂಲ: ನಬಾರ್ಡ2004

[illegible]

೨.೩. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿಯ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು.

ಮಹಿಳೆಯರು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇಯಾದ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಅಭೂತಪೂರ್ವವಾದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಯಂತೆಯೇ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿನಿಗಮವು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಅದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಲಿ ಎಂದು ಈ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2001 ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

ಮೊದಲೆರೆಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸುಮಾರು 20 ಲಕ್ಷ ಮಹಿಳೆಯರು ಇದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಮಾರು 100 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರ 72 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. (ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ –ಎಸ್. ಬಿ ಜೋಗುರು –2007–08)

2008 ರ ವೇಳೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು 29 ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ತಾಲೂಕಿನ 40,301 ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಯೋತ್ಪನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ತೊಡಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಬಡ ಮಹಿಳೆಯರ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವದು, ತನ್ಮೂಲಕ ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಸಫಲವಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮುಖಗೊಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ, ಮಹಿಳಾ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಫಲ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಸಾಲ ನೀಡುವಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಾಮಿಪ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಲ ದೊರೆಯುವಂತೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ಕ್ರಮ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈವರೆಗೆ 1.40 ಲಕ್ಷ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. 20 ಲಕ್ಷ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಈವರೆಗೆ 539 ಕೋಟಿ ರೂ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 99,243 ಗುಂಪುಗಳು ಬ್ಯಾಂಕಗಳಿಂದ 608 ಕೋಟಿ ರೂ ಸಾಲ ಪಡೆದಿವೆ. ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರತಿ ವಾರ ಸಭೆ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದು ಕನಿಷ್ಟ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. (ನಡೆ ಮುಂದೆ, ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ದಾರಿ – ಡಾ. ಶಾಲಿನಿ ರಜನೀಶ್ –2008)

ಉಳಿತಾಯದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸದಸ್ಯರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾಲ ಹಾಗೂ ಆದಾಯೋತ್ಪನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇದುವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು ರೂ. 1507.97 ಕೋಟಿ ಆಂತರಿಕ ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರು ಸಾಲಗಾರರ ಬಳಿ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸದಸ್ಯರು ಪಡೆದ ಬ್ಯಾಂಕ ಸಾಲವನ್ನು ಶೇಕಡಾ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರಷ್ಟು ಮರುಪಾವತಿ

ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. 98,270 ಗುಂಪುಗಳು ರೂ. 596.26 ಕೋಟಿ ಆಂತರಿಕ ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರು ಸಾಲಗಾರರ ಬಳಿ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಸದಸ್ಯರು ಪಡೆದ ಬ್ಯಾಂಕ ಸಾಲವನ್ನು ಶೇಕಡಾ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರರಷ್ಟು ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. 98,270 ಗುಂಪುಗಳು ರೂ.596.26 ಕೋಟಿ ಬ್ಯಾಂಕ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹಲವು ಗುಂಪುಗಳು ನಾನಾ ಆದಾಯೋತ್ಪನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿವೆ. ಗುಂಪುಗಳ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಇಲಾಖೆ ವತಿಯಿಂದ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಗುಂಪುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಅರಿವು, ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ, ಕಾನೂನು ಅರಿವಿನ ತರಬೇತಿಯನ್ನೂ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಗುಂಪುಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಲಾಖೆಯ ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಇದುವರೆಗೆ 1,37,017 ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ 5000 ರೂ ನಂತೆ ಸುತ್ತು ನಿಧಿ, 1.40 ಲಕ್ಷ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ 600 ರೂ ಕಿಟ್ ಸಾಮಗ್ರಿ, ಅಧಿಕ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಿರುವ 3,272 ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ 15 ರಿಂದ 20 ಸಾವಿರ ರೂ ವರೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳ ಒಕ್ಕೂಟಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ನೊಂದಣಿ ಕಾಯ್ದೆ 1960 ರನ್ವಯ ನೊಂದಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

77,822 ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳು ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಸಿದ್ಧ ಉಡುಪುಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ಜಿಲ್ಲರೆ ಅಂಗಡಿ, ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರದ ತಯಾರಿಕೆ, ಕಂಬಳಿ ನೇಯ್ಗೆ, ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಾರ, ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ, ಹಪ್ಪಳ, ಸಾಂಬಾರು ಪುಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಗೃಹೋತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ಆದಾಯೋತ್ಪನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾಗಿ ಕೈಗೊಂಡಿವೆ.

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಹಾಗೂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ 50 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ವರ್ಷ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಮಳಿಗೆಗೆ ಶಂಕು ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ದಿನಾಚರಣೆಯಾದ ಮಾರ್ಚ 8, 2008 ರಂದು ಸನ್ಮಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. (ನಡೆ ಮುಂದೆ – ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ದಾರಿ – ಡಾ ಶಾಲಿನಿ ರಜನೀಶ್)

ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳ ಒಕ್ಕೂಟವು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿ, ಆದಾಯೋತ್ಪನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವದು. ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಎಲ್ಲ ಗುಂಪುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವರ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವುದು, ಸಂಘದ

ಸದಸ್ಯರ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವದು, ಮಾರಾಟ ಮೇಳಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವದು ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. (ನಡೆ ಮುಂದೆ, ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ದಾರಿ – ಡಾ. ಶಾಲಿನಿ ರಜನೀಶ್ – 2008)

ರಾಜ್ಯ ಚಾಲನಾ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಚಿವರು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದು, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರೆ, ಶಿಶು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರ ಮೂಲಕ ಆರಂಭದ ಆರು ತಿಂಗಳು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆದ ನಂತರ ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬ್ಯಾಂಕನಲ್ಲಿ ಖಾತೆ ತೆಗೆದು ಆರು ತಿಂಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಇಂಥಾ ಪ್ರತಿ ಗುಂಪಿಗೆ 5000 ರೂಪಾಯಿ ಸಹಾಯ ಧನವನ್ನು ನೀಡುವದು. ಜೊತೆಗೆ ಈ ಬಗೆಯ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗುವದು.(ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ – ಎಸ್. ಬಿ ಜೋಗುರು – 2007–08)

ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣದತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ನಾಗರೀಕನ ಮೇಲಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಜತೆಗೂಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಸದೃಡ, ಸುಂದರ, ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸಮಾಜ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ : ಪ್ರಗತಿ ವಿವರ (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2006 ರ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ)

1. ರಚನೆಯಾದ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	: 1,19,246
2. ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಸದಸ್ಯರು	: 3,56,362
3. ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಸದಸ್ಯರು	: 1,41,510
4. ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು	: 1,30,351
5. ಇತರೆ ಸದಸ್ಯರು	: 11,37,988
6. ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ	: 17,66 ಲಕ್ಷಗಳು
7. ಬ್ಯಾಂಕ ಖಾತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	: 1,10,912
8. ಸದಸ್ಯರ ಒಟ್ಟು ಉಳಿತಾಯ	:414.84 ಕೋಟಿ
9. ವಿವಿಧ ಬ್ಯಾಂಕಗಳಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆದ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	: 87,005
10. ಸಾಲದ ಮೊತ್ತ	: 458.05 ಕೋಟಿ
11. ಇದುವರೆಗೂ ಸುತ್ತುನಿಧಿ ನೀಡಿರುವ ಪಡೆದ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	: 1.00 ಲಕ್ಷ
12 ಸುತ್ತು ನಿಧಿಯ ಮೊತ್ತ	: 50.00 ಕೋಟಿ
13. ಸಾಲ ನಿರ್ವಹಣೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿರುವ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	: 91,790

14. ಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ವಹಣೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿರುವ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 97,044

15. ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿರುವ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 92,079

16. ಪಶು ಸಂಗೋಪನಾ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಗಿರಿರಾಜ ಕೋಳಿಮರಿ ಒದಗಿಸಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆ : 1,55,532

17. ನ್ಯೂ ಸ್ವರ್ಣಿಮಾ ಯೊಜನೆಯಡಿ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಿರುವ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ: : 1,16,424

18. ಅಕ್ಷರದಾಸೋಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿರುವ ಗುಂಪುಗಳು : 11.118

19. ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ನೀಡಲು ಗುರುತಿಸಿರುವ ಗುಂಪುಗಳು : 1,327

20. ರೂ.75,000/- ರಿಂದ ರೂ. 1.00 ಲಕ್ಷ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಿರುವ ಗುಂಪುಗಳು : 1,017

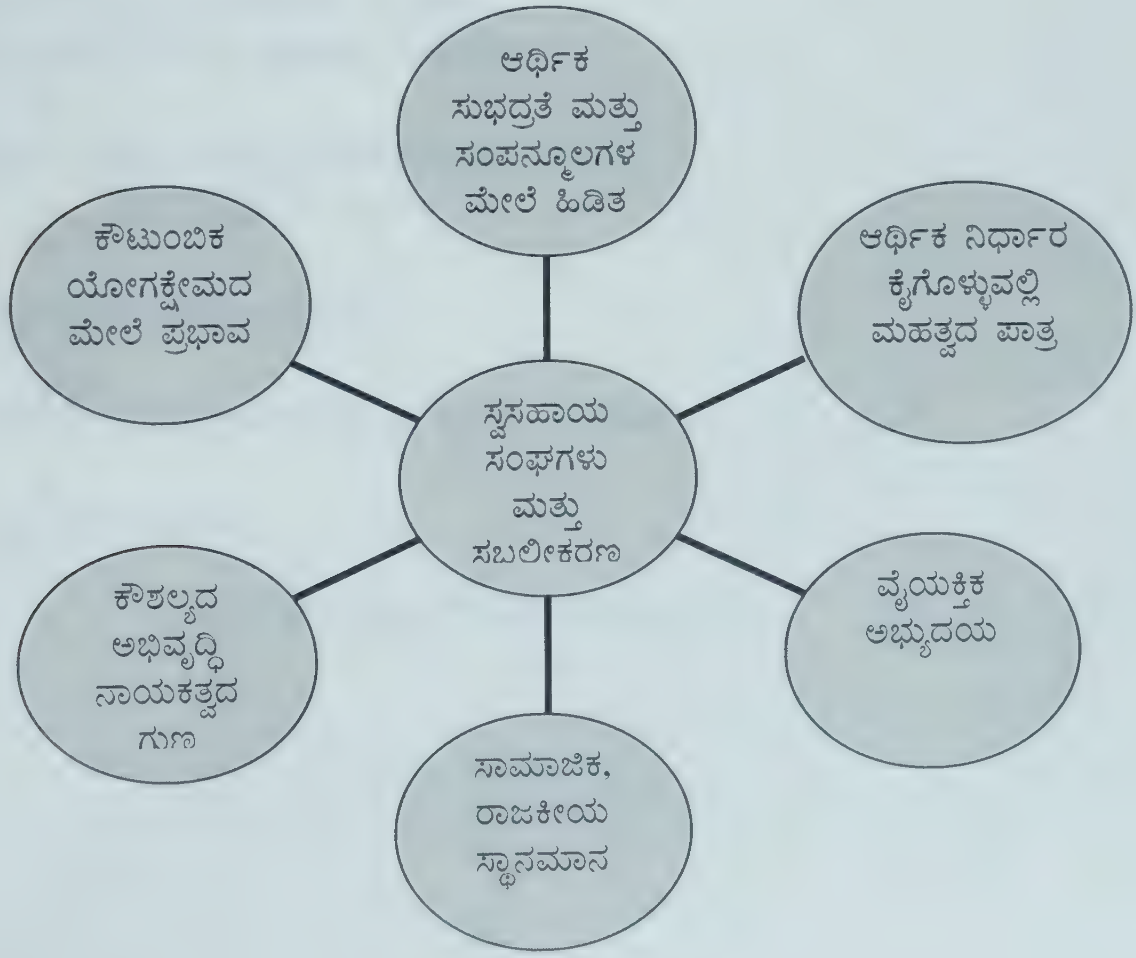
21. ರೂ. 1.00 ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಿರುವ ಗುಂಪುಗಳು: 310

22. ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಯೋಜನೆಗೆ ತಗಲಿರುವ ವೆಚ್ಚ : 101.62

(ಅಂತರಾಳ ಸಂಚಿಕೆ-2 (ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ) ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ - 2005-06)

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಪಾತ್ರ ತುಂಬಾ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು ಎನ್ನುವದನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರವು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

(ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ - ಎಸ್. ಬಿ ಜೋಗುರು - 2007-08)

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯ ಆಡಳಿತದ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಕೊಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ

↓

ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು

↓

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು

↓

ನಿರ್ದೇಶಕರು

↓

ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಕರು

↓

ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಕರು (ಆಡಳಿತ)	ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಕರು (ಆಯ್.ಸಿ.ಡಿ.ಎಸ್)	ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಕರು (ಪಿ.ಡಿ.ಎಮ್)	ಸಹನಿರ್ದೇಶಕರು (ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ)

ಸಹನಿರ್ದೇಶಕರು (ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ) ↓

ಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿ (ಪ್ರೋಗ್ರಾಮ್ ಆಫೀಸರ್)	ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಹಿಳಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಅಧಿಕಾರಿ (ಎಸ್.ಡಬ್ಲೂ)

ಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿ (ಪ್ರೋಗ್ರಾಮ್ ಆಫೀಸರ್)

↓

ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ
(ಚೈಲ್ಡ್ ಡೆವಲೆಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ರೋಜೆಕ್ಟ ಆಫೀಸರ್)

↓

ಸಹಾಯಕ ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ
(ಎ. ಸಿ. ಡಿ ಪಿ. ಓ.)

↓

ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು(ಸುಪರ್‌ವೇಜರ್)

↓

ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು & ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘಟನೆ

↓

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘಟನೆಗಳು

1. ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಕೈಪಿಡಿ

ಕೋಷ್ಟಕ ೨.೪

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನ ಹಂಚಿಕೆ

ರಾಜ್ಯಗಳು	ಶೇಕಡಾವಾರು ಹಂಚಿಕೆ			ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯ (ರೂಗಳಲ್ಲಿ)	ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬಡಜನರ ಉಳಿತಾಯ (ರೂಗಳಲ್ಲಿ)	ಶೇಕಡಾವಾರು ಬಡ ಕುಟುಂಬದ ಉಳಿತಾಯದ ವಿಸ್ತರಣೆ
	ಬಡವರು	ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು	ಸ್ವಸಹಾಯದ ಗುಂಪುಗಳು ಉಳಿತಾಯ			
ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ	4.5	35.79	44.32	44826	1493	249.73
ಹರಿಯಾಣ	0.7	0.22	0.38	62470	83	9.96
ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ	0.2	1.23	0.81	23817	707	222.54
ಪಂಜಾಬ	0.6	0.15	0.21	50340	58	8.61
ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ	0.2	0.12	0.09	29161	86	22.10
ರಾಜಸ್ಥಾನ	3.4	3.14	1.88	21679	85	29.49
ಆಸ್ಸಾಂ	3.8	0.99	0.43	15747	17	8.20
ಬಿಹಾರ	18.7	2.68	1.85	25008	15	4.51
ಒರಿಸ್ಸಾ	6.8	7.20	3.27	16431	72	33.05
ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಲ	8.5	4.80	1.55	11697	28	17.66
ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ	9.1	3.42	1.74	18414	29	11.86
ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ	20.6	8.36	5.34	23125	39	12.79
ಗುಜರಾತ	2.7	1.48	0.65	15932	37	17.39
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	9.5	3.58	2.91	29482	46	11.80
ಗೋವಾ	–	0.03	0.05	59510	419	52.76
ಕರ್ನಾಟಕ	4.1	9.64	7.27	27306	271	74.35
ಕೇರಳ	1.5	3.13	3.15	36440	314	64.65
ತಮಿಳನಾಡು ಮತ್ತು ಪಾಂಡಿಚೇರಿ	5.2	14.03	24.08	62110	695	83.98

ಮೂಲ: ನಬಾರ್ಡ2004

ಮೂಲ:1. ಅಂತರಾಳ ಸಂಚಿಕೆ–2 (ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ) ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ 2005–06

೨.೪. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 2000-2001 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಎಸ್ ಎಂ ಕೃಷ್ಣ ಆಡಳಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನಿಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತಂದಿತು. ಗಾಂಧಿಜೀಯವರ ಮಹಿಳೆಯರ ಏಳ್ಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದೇಶದ ಏಳ್ಗೆ ಅಡಗಿದೆ ಎಂಬ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಸಕಾರಗೊಳಿಸುವದೇ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುವ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗ:ಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವದು. (ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ- ಎಸ್ ಜಿ ಹಿರೇಮಠ - 2007)

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು

ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರು ನಿಶ್ಚಿತ ಧೇಯೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿತಾಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪರಸ್ಪರ ನೆರವು, ಆದಾಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ/ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆ, ಇವು ಸದಸ್ಯರು ಒಂದುಗೂಡಲು ಇರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು. ಗುಂಪು ಯಾವಾಗ, ಗುಂಪು ಆದಾಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆ, ಸಮುದಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಜಂಟಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತ್ತದೆಯೋ, ಆಗ ಅದು ಗುಂಪು ರಚನೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಸರಣೆ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಗುಂಪು ದ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಅವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಮ್ಮತಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಮೂಲ ದ್ಯೇಯವಿಲ್ಲದ, ಗುಂಪು ಗುರಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅನುತ್ಪಾದಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಿಶ್ಚಿತ ಉದ್ದೇಶವುಳ್ಳ ಗುಂಪು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದ್ದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಬಹುದು.

- ❖ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬಲಪಡಿಸಲು ಯೋಗ್ಯ ಪರಿಸರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಡುವದು.
- ❖ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಮೂಡಿಸುವದು.
- ❖ ರಾಜ್ಯದ 175 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ 20 ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಸುಮಾರು ಒಂದುಲಕ್ಷ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವದು. (ನಡೆ ಮುಂದೆ, ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ದಾರಿ – ಡಾ. ಶಾಲಿನಿ ರಜನೀಶ್ –2008)
- ❖ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಡಿಟರ್ಜಂಟ ಪೌಡರ್, ಸಾಬೂನು ಅಗರಬತ್ತಿ, ಮೇಣಬತ್ತಿ, ಬುಟ್ಟಿ ಕಸೂತಿ, ನೇಕಾರರಿಗೆ ಹೊಲಿಗೆ, ಸಿದ್ಧ ಉಡುಪುಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ, ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವದು.

❖ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕೃತ ಹಾಗೂ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಹಾಗೂ ಸರಳ ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವದು.

❖ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ತಂಡಗಳನ್ನು (ಗುಂಪುಗಳನ್ನು) ಗುರುತಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಸೇವಕರು ಸಹಾಯ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

❖ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಹಿಳೆಯರು, ಬಡತನ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿರುವವರು ಹಾಗೂ ಭೂರಹಿತ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರು ಇರಬೇಕು.

❖ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

❖ ಅಂಗವಿಕಲ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅಥವಾ ಅಂಥ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟವರಿಗೆ ಆ ಮಧ್ಯಪಾನ ಹಾಗೂ ಮಾದಕ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕುಂಟುಬಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಯೋಜನೆಯ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

❖ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ 22 ಕೋಟಿ ರೂ ಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರವು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವದರೊಂದಿಗೆ 50 ಕೋಟಿ ವಿಶೇಷ ಆವರ್ತ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿತು.

❖ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧಿಸುವದು.

❖ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಉತ್ಪಾದಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದು.

❖ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವದು.

❖ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿ ನೋಡದೇ ಪಾಲುದಾರನ್ನಾಗಿಸುವದು.

❖ ಸಾಮುದಾಯಿಕವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮೇಲೆತ್ತುವದು.

1. ಗುಂಪು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರು

ಗುಂಪು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೇ ನೆರೆಹೊರೆಯಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಡ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾನೂಭೂತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಬಡ ಜನರ ಜೊತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಅನುಭವ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವರು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು, ಯಾವುದೇ ನಿವೃತ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿ,

ವಾರ್ಡಿನ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಮಹಿಳೆ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವುದರೂ ಗುಂಪಿನ ಪ್ರಚಾರ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನುಭವ ಇದ್ದವರು ಗುಂಪಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದು.

ಗುಂಪಿನ ರಚನೆ, ಪೋಷಣೆ, ಮತ್ತು ಕೊನೆಗೆ ಸ್ಥಿರತೆಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಗುಂಪಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರು. ಅವರಿಗೆ ಮೂರು ಮೂಲ ಪಾತ್ರಗಳಿರುತ್ತವೆ.

1. **ಗುಂಪು ಸಲಹೆಗಾರರು:–** ಗುಂಪಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಬಡ ಮಹಿಳೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುತ್ತಾರೆ.
2. **ಭಾಗವಹಿಸುವ ತರಬೇತಿದಾರರು :–** ಗುಂಪಿನ ಮೂಲ ಕೌಶಲ್ಯಗಳಾದ ಸಾಕ್ಷರತೆ, ಲೆಕ್ಕ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹರಿಸುವದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ.
3. **ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿ : –** ಗುಂಪು ಮತ್ತು ಇತರ ಏಜನ್ಸಿಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆ, ಬ್ಯಾಂಕ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ನಡುವೆ ಅವರೇ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಲು ಅವರು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ನಿರ್ವಹಿಸುವದನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳವುದರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ನಾಯಕತ್ವ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೊನೆಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವವರೆಗೆ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಾತ್ರ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ತೊಡಗಿಸುವುದು, ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸುವುದು ಎಂದರೆ ಬೋಧಿಸುವದು, ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಸುವುದು ಎಂದರ್ಥವಲ್ಲ, ಮಹಿಳೆಯರು ಅಪಾರ ಅನುಭವ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಪ್ರೌಢರು. ಗುಂಪು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರು ಅವರ ಸುಪ್ತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊರ ತೆಗೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಕೊಳ್ಳುವ, ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಅವರು ಸೌಕರ್ಯಕಾರರಾಗಿರಬೇಕು.

2. ಗುಂಪುಗಳ ರಚನೆ

ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮೊದಲು ವಾರ್ಡಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ವಾರ್ಡ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು ಅನುಸರಿಸುವ ಮಾನದಂಡವೆಂದರೆ,

- ಘೋಷಿತ/ಅಘೋಷಿತ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು.
- ರಸ್ತೆ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮೊದಲಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಾವ.
- ಕಡಿಮೆ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಮರಣದರ.
- ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು.
- ಸಾಲ ಕೊಡುವ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವ.
- ಮಹಿಳೆಯರ ಶೋಚನೀಯ ಸ್ಥಿತಿ.

- ಪ.ಜಾ. / ಪ. ಪಂ. ಕುಟುಂಬಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ವಾರ್ಡು
- ಸದಸ್ಯರು ತಾವಾಗಿಯೇ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಲು ಮನ ಒಲಿಸಬೇಕು.

ಗುಂಪು ರಚನೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ಸಾಲ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕಾರಣ ಎನ್ನುವಂತೆ ಮಾತನಾಡದಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಸ್ವಸಹಾಯ ಹಾಗೂ ಗುಂಪು ವಿಧಾನದಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರೇರಣಾತ್ಮಕ ಅಂಶವಾಗಿರಬೇಕು. ಶ್ರೀಮಂತ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಂಪರ್ಕವಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಗುಂಪು ಸೇರಲು ಬಿಡಬಾರದು. ಒಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮಾತ್ರ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರಾಗಬಹುದು. ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರಾಗಬಯಸುವವರು 14 ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿರಬೇಕು.

3. ನಾಯಕತ್ವ

ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಅಭಿಮತದಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಅಥವಾ ಮೂವರು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನಾಯಕರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಮತ್ತು ಗುಂಪಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಘ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಗುಂಪು ಸರಾಗವಾಗಿ ಕಾರ್ಯವಹಿಸಲು, ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಮತ್ತು ಗುರಿ ಸಾಧಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾಯಕರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು

- ಸಭೆ ಏರ್ಪಡಿಸುವದು.
- ಲೆಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕ ಪಾಲಿಸುವುದು.
- ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಘರ್ಷಣೆ ಪರಿಹರಿಸುವದು.
- ನಗದು ಲೆಕ್ಕ ಇಡುವುದು.
- ಬ್ಯಾಂಕ ಮತ್ತು ಇತರ ಹೊರಗಿನ ಏಜನ್ಸಿಗಳ ಜೊತೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದು.

ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಇಚ್ಚಿತ ಗುಣಗಳು

ಗುಂಪು ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಇಚ್ಚಿತ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

- ಸ್ವಶಿಸ್ತು.
- ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರು.
- ಗುಂಪಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ.
- ಕ್ರೀಯಾಶೀಲ, ಉತ್ಸಾಹಶಾಲಿ ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನು ಪ್ರೇರೆಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ.
- ಗೌರವಪೂರ್ವಕ ಆದರೆ ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲ.
- ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರು, ಸಹನಾಶಾಲಿ.
- ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ.

- ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಪಾತವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವದು.
- ಇತರರ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಲ್ಲರು.
- ಇತರರ ಬಗ್ಗೆ ಲಘುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವದಿಲ್ಲ.
- ಗುಂಪಿನ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನುಕಾಪಾಡುತ್ತಾರೆ.

4. ಗುಂಪು ಸಭೆಗಳು:

ಸದಸ್ಯರ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಗುಂಪು ಸಭೆಯ ನಿಯತತೆ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಗುಂಪುಗಳು ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಭೇಟಿಯಾಗಬೇಕು. ಸಭೆಯ ಸಮಯವನ್ನು ಗುಂಪೇ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಮಹಿಳಾ ಗುಂಪುಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ರಾತ್ರಿ ಸಭೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಮಹಿಳಾ ಗುಂಪುಗಳು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾತ್ರಿ ಸಭೆ ನಡೆಸಲು ವಾರ್ಡಿನ ವಾತಾವರಣ ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗುಂಪು ಸಭೆಗಳು ಮುಕ್ತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಸದಸ್ಯರ ಸಾಲ ಕೋರಿಕೆ, ಗುಂಪಿನ ನಿಧಿಯ ಸ್ಥಿತಿ, ಅವರನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಅಥವಾ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಭಾದಿಸುವ ಇತರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗುಂಪು ಸಭೆಗಳು ಒಂದು–ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಉಳಿತಾಯಗಳನ್ನು ಸಭೆಗಳಲ್ಲೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಸಭೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆ ಬರೆಯಬೇಕು. ಸಭೆಯ ಸ್ಥಳಬಿಡುವ ಮೊದಲು ಸದಸ್ಯರು ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಬೇಕು. ನಾಯಕರು ಹಣವನ್ನು ಎಣಿಸಿ ದಾಖಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಸಿಟ್ಟ ನಂತರವೇ ಹೋಗಬೇಕು. (ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ–ಗುಂಪುನಿರ್ವಹಣೆ ಕೈಪಿಡಿ(ಕರ್ಮಣಿ) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ

ಗುಂಪು ಸಭೆಗಳು ಏಕೆ ಮುಖ್ಯವೆಂದರೆ,

- ಅವು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ತರುತ್ತವೆ.
- ಗುಂಪು ಸಭೆಗೆ ಹಾಜರಾಗಲೇಬೇಕು ಎನ್ನುವ ನಿಯಮದಿಂದಾಗಿ, ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಯಾರಿಗೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತು ಇಲ್ಲವೋ ಅಂತಹವರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.
- ಸಂಘಟಿತ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಒಂದಾಗುವಂತೆ ಅದು ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಪರಸ್ಪರ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಅದು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವೇದಿಕೆ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ

5. ಸದಸ್ಯರ ಉಳಿತಾಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ :

ಗುಂಪು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಅಂದರೆ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಅಥವಾ ಎರಡನೇಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಹುದು. ಸಂಘದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕನಿಷ್ಟ ರೂ 10 ನ್ನು ಅಂದರೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಟ ರೂ 40-00 ನ್ನು ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರೂ ಪ್ರತಿವಾರ ಸಭೆಗೆ ಪಾಸ್ ಪುಸ್ತಕ ತಪ್ಪದೇ ತರಬೇಕು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಿದ ಹಣದ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಸ್ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು

ಉಳಿತಾಯದ ಮಹತ್ವ:

- ಉಳಿತಾಯದಿಂದ ಚಿಕ್ಕ ವ್ಯಾಪಾರ/ ಕಿರು ಉದ್ಯಮ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಅಥವಾ ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಉಳಿತಾಯವು ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗ ವಿಮೆಯಂತೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಉಳಿತಾಯವು ಸದಸ್ಯರ ಬದ್ದತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ
- ಉಳಿತಾಯದಿಂದ ಗುಂಪಿನ ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಗುಂಪಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಬೆಳೆಯಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಗದು ಇಡುವ ವಿಧಾನಗಳು:

ಹತ್ತಿರದ ಬ್ಯಾಂಕ ಒಂದರಲ್ಲಿ ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉಳಿತಾಯ ಬ್ಯಾಂಕ ಖಾತೆ ತೆರೆಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನಿಯತವಾಗಿ ಆ ಖಾತೆಗೆ ಜಮಾ ಮಾಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಪೋಸ್ಟ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಗುಂಪಿನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯ ಖಾತೆ ತೆರೆದು ಜಮಾ ಮಾಡಬೇಕು.

6. ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ ನೀಡುವಿಕೆ:

ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರ ಉಳಿತಾಯದಿಂದ ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ ನೀಡುವುದು ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ. ಕೆಲವು ಗುಂಪುಗಳು ಮೊದಲ ತಿಂಗಳಿನಿಂದಲೇ ಸಾಲ ನೀಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ.

ಯಾವಾಗ ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು.

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬಹುದು,

- ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಆವರ್ತಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಉಳಿತಾಯವಾಗಿದೆ.
- ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕವಿಡುವುದರಲ್ಲಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಭವವಾಗಿದೆ.
- ಗುಂಪು ಸದಸ್ಯರು ಪರಸ್ಪರ ನಂಬಿಕೆ ಬೆಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

- ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಾಲದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಲ ಮಂಜೂರಾತಿಗೆ ಕ್ರಮಗಳು:

ಯಾವುದೇ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಡುವ ಮೊದಲು ಗುಂಪು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸಬೇಕು.

- ಪ್ರತಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಾಲ ಮೊಬಲಗು
- ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಗುಂಪು ಸಾಲ ಕೊಡುತ್ತದೆ.
- ಬಡ್ಡಿದರ, ಮರುಪಾವತಿ ಅವಧಿ, ತಡವಾದ ಮರುಪಾವತಿ ದಂಡ
- ಕೋರಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯಗೊಳಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?

ಉತ್ತಮ ಗುಂಪುಗಳು ಅನುಸರಿಸುವ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕ್ರಮಗಳೆಂದರೆ–

- ಸದಸ್ಯರು ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಲಿಖಿತ ಕೋರಿಕೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.
- ಸದಸ್ಯರು ಸಾಲಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರೇ ಎಂದು ಗುಂಪು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಯತ ಉಳಿತಾಯ, ಹಾಜರಾತಿ, ಗುಂಪು ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮೊದಲ ಪಡೆದ ಸಾಲವನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಹಿಂದುರುಗಿಸುವದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಅಳೆಯಲಾಗುವದು.
- ಸದಸ್ಯರು ಸಾಲ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಗುಂಪು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ನಂತರ ಒಮ್ಮತದ ಮೇಲೆ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವದು.
- ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗ್ರಹಿದ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ವಿತರಿಸುವದೋ ಅಥವಾ ಉಳಿತಾಯದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಾಲವಾಗಿ ನೀಡುವುದೊ ಎಂದು ಗುಂಪು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗುಂಪುಗಳು, ಉಳಿತಾಯದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಾಲ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಆಮೇಲೆ ಅವರ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಮೊಬಲಗು ಬಿಟ್ಟು ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ಅವರು ಸಾಲ ಕೊಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಪ್ರತಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಾಲದ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಗುಂಪು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಉಳಿತಾಯಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಲಮಿತಿಯನ್ನೂ ನಿಗದಿಸಬಹುದು. ಸಾಲದ ಉಳಿತಾಯದ ಒಂದು, ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಪಟ್ಟಾಗಬಹುದು. ಉದಾರಣೆಗೆ, ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರ ಉಳಿತಾಯ 250/– ರೂ ಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದರ ಎರಡರಷ್ಟು ಅಂದರೆ 500/– ರೂ ಗಳಷ್ಟು ಸಾಲವನ್ನು ಅವರು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಪ್ರತಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಗರಿಷ್ಟ ಸಾಲ ಮೊಬಲಗನ್ನೂ

ನಿಗದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಸಾಲ ಕೊಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ನೀಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

- ಒಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಭಾರಿ ಮೊತ್ತದ ಸಾಲ ಮಂಜೂರ ಮಾಡಿದರೆ, ಇತರ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಸಾಲ ಪಡೆಯಲು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಕಾಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅಸಹನೆ ಉಂಟಾಗಬಹುದು ಹಾಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಗುಂಪುಗಳು ಒಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಕೊಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಮೊಬಲಗು ಸಾಲ ಕೊಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಮೊಬಲಗು 100/- ರೂ ಗಳಿಂದ 500/- ರೂ ಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.
- ಸುತ್ತು ನಿಧಿಯಿಂದ ಬರುವ ಹಣ, ಬ್ಯಾಂಕ ಅಥವಾ ಆರ್.ಎಂ.ಕೆ. ಗಳ ಜೊತೆ ಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆದು ಸಾಲದ ಸರಾಸರಿ ಮೊಬಲಗು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.
- ಒಂದು ಸಲಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಒಂದು ಸಾಲ ಮಾತ್ರ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಸಾಲ ಇರುವಾಗಲೂ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಾಲವನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗುವದು.
- ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ನೀಡಲಾಗುವುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗುಂಪುಗಳು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಎಂದೂ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಆಸ್ಪತ್ರೆ ದಾಖಲಾತಿ, ಹೆರಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ ತುರ್ತುಸಾಲಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇತರ ಸಾಲಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ಎಂದೂ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ. ಕಾಲ ಕ್ರಮೇಣ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಚಿಕ್ಕ ವ್ಯಾಪಾರ/ ಕಿರು ಉದ್ದಿಮೆ/ ಉತ್ಪಾದಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ನೀಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಕೆಲವು ಗುಂಪುಗಳು ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿ ಅವಧಿಯನ್ನು ಸಾಲ ಮೊಬಲಗಿನ ಅನುಸಾರ ನಿಗದಿಸುತ್ತವೆ.
- ಕೆಲವು ಗುಂಪುಗಳು ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಮರುಪಾವತಿ ಅವಧಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಲೆಕ್ಕ ಬರೆಯಲು ಅನುಕೂಲ. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೂ ನಿಗದಿತ ಮೊಬಲಗು ಮರುಪಾವತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಾಲಗಾರರ ಮರುಪಾವತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಸ್ತಿಯಿಂದ ಬಂದ ಆದಾಯವನ್ನು ಮರುಪಾವತಿಗೆ ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
- ಗುಂಪು ಸಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮರುಪಾವತಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶೇ. 95 ರಿಂದ 100 ಇರಬೇಕು. ಗುಂಪುಗಳ ಮರುಪಾವತಿ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿರಬೇಕು. ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಾಗ ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿಯನ್ನು ಮರು ಅವಧಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗುಂಪುಗಳ ಸಾಲ

ಮರುಪಾವತಿಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಬ್ಬರ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ತೋರಿದರೆ ಇತರರೂ ಅದನ್ನೇ ಕೇಳಬಹುದು.

7.ದಾಖಲೆ ನಿರ್ವಹಣೆ:

ದಾಖಲೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಎಂದರೆ, ಗುಂಪಿನ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಗುಂಪುನಿಧಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದು. ದಾಖಲೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಏಕೆಂದರೆ–

- ನಡೆದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಡಲು ಅದು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.
- ತಮ್ಮ ಹಣ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಅದು ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಗುಂಪಿನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಅದು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಅಂಕಿ ಅಂಶ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅದು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ನಾಯಕರ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣವಿಡುತ್ತದೆ. ನಾಯಕರು ಗುಂಪಿನ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ನಡವಳಿಗಳ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಸಹಿ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ನಾಯಕರು ಗುಂಪಿನ ಪರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ಮತ್ತು ಗುಂಪಿನ ನಿರ್ಣಯವು ಅವರ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಗುಂಪು, ಹೊರಗಿನ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಲು ಇದೇ ಆಧಾರ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಗುಂಪಿನ ಸಾಲ ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಶಾಖಾ ಮ್ಯಾನೇಜರರು ಗುಂಪಿನ ಲೆಕ್ಕಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡಿ ಸಭೆಯ ನಿಯತತೆ, ಉಳಿತಾಯ, ಮರುಪಾವತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಇಚ್ಚಿಸಬಹುದು.

ಗುಂಪು ದಾಖಲೆ ಇಟ್ಟಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ತಾವು ಯಾವ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದೆವು, ಏನು ನಿರ್ಣಯ ಕೈಗೊಂಡೆವು, ಹೇಗೆ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದೆವು ಎಂದು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಇದರಿಂದ ಗೊಂದಲ, ಅನುಮಾನ ಮತ್ತು ಮನಸ್ತಾಪಗಳುಂಟಾಗಬಹುದು. ಸಭೆ ನಡೆದಾಗಲೆಲ್ಲ ದಾಖಲೆ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ನಿಯತವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ದಾಖಲೆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಹಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬಾರದು, ಮಾಹಿತಿ ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿಡಲು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಬೇಕು. ಸಭೆಗಳ ನಡಾವಳಿಗಳು, ಹಾಜರಾತಿ, ಬಡ್ಡಿದರ, ಉಳಿತಾಯ, ಸಾಲಗಳು ಹಾಗೂ ಗುಂಪಿನ ಇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗುಂಪು ದಾಖಲಿಸಬೇಕು. ದಾಖಲೆಗಳು ಸರಳವಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳವಂತಿರಬೇಕು.

ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಏನಿರಬೇಕು?

- ಸದಸ್ಯರ ಹೆಸರುಗಳು
- ನಿಯಮಗಳು ಅಥವಾ ನಿಯಮಾವಳಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಗಳು. ಇವು ಪುಸ್ತಕದ ಮೊದಲ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಅನಂತರ ಪ್ರತಿ ಗುಂಪು ಸಭೆಯ
- ನಡಾವಳಿಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಬೇಕು.
- ಸಭೆಯ ದಿನಾಂಕ
- ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾದ ಸದಸ್ಯರು.
- ಹಿಂದಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ನಿರ್ಣಯ ಕುರಿತು ಕೈಗೊಂಡ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ.
- ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಮುಖ್ಯವಾದ ನಿರ್ಣಯಗಳು, ಪ್ರತಿರೋಧಗಳನ್ನು
- ಒಳಗೊಂಡು, ಇದ್ದಲ್ಲಿ
- ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಒಟ್ಟು ಉಳಿತಾಯ
- ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ ಸಾಲಗಳು
- ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿ ಮತ್ತು ದಂಡಗಳು. ಇದ್ದಲ್ಲಿ
- ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳು.
- ಗುಂಪು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾದ ಸದಸ್ಯರು ಸಹಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಉಳಿತಾಯ ಸಾಲ ನೊಂದಣಿ: ಕೆಲವು ಗುಂಪುಗಳು ಸಾಲ ಮತ್ತು ಉಳಿತಾಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನೊಂದಣಿ ಪುಸ್ತಕ ಇಡುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಗುಂಪುಗಳು ಪುಸ್ತವನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ದಾಖಲಿಸುತ್ತವೆ.

ದಾಖಲಿಸಬೇಕಾದ ಉಳಿತಾಯ ವಿವರ:

- ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಸದಸ್ಯನ ಉಳಿತಾಯ.
- ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ತೊಡಗಿ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಸಂಚಿತ ಒಟ್ಟು ಮೊಬಲಗು, ಸಾಲ ವಿವರಗಳು.

ಸಾಲ ದಾಖಲೆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿವರಗಳಿರಬೇಕು :

- ಸದಸ್ಯವಾರು ಪುಟಗಳಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು
- ಸಾಲದ ದಿನಾಂಕ
- ಸಾಲದ ಮೊಬಲಗು
- ಸಾಲದ ಉದ್ದೇಶ
- ನಿಗದಿತ ಮರುಪಾವತಿ ಅವಧಿ
- ಬಡ್ಡಿದರ

- ➢ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಾಲ ಮೊಬಲಗು ಮತ್ತು ಬಡ್ಡಿ
- ➢ ಬಾಕಿ ಮೊಬಲಗು
- ➢ ಮರುಪಾವತಿಯಲ್ಲಿ ತಡವಾಗಿದ್ದರೆ ಅನುಸರಣ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಲು
- ➢ ಅದನ್ನು ಕೆಂಪು ಶಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತು ಹಾಕಬೇಕು.

ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪಾಸ್‌ಬುಕ್:

ಪ್ರತಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಒಂದು ಪಾಸ್‌ಬುಕ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಬಣ್ಣದ ಪುಟಗಳಿದ್ದು ಅರ್ಧ ಒಂದು ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಇನ್ನರ್ಧ ಇನ್ನೊಂದು ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ಸಾಲಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿವರಗಳು ಲಭ್ಯವಿರಬೇಕು:

- ಉಳಿತಾಯ ಪಾವತಿ ಮಾಡಿದ ದಿನಾಂಕ, ಮೊಬಲಗು, ಸಂಕುಚಿತ ಮೊತ್ತ
- ತೆಗೆದುಕೊಂಡಸಾಲ, ಬಡ್ಡಿದರ ದಿನಾಂಕ, ಸಾಲದ ಮರುಪಾವತಿ ಬಾಕಿ, ಸದಸ್ಯರು ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಪಾಸ್‌ಬುಕ್ ತಂದು, ನವೀಕರಿಸಿ, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು

ಚಟುವಟಿಕೆ ನೊಂದಣಿ:

ಗುಂಪು ಇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೂ ದಾಖಲಿಸಬೇಕು. ಸದಸ್ಯರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಗುಂಪು ತನ್ನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಗೊಂಡ ಜಂಟಿಕ್ರಮ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಬೇಕು.

ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಶೋಧನೆ

ಗುಂಪಿನ ಲೆಕ್ಕದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧನೆಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರ ಹತ್ತಿರ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪಿನ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧನೆ ಮಾಡಿಸಬಹುದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಎಲ್ಲ ಗುಂಪುಗಳ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧನೆ ನಡೆಸಲು ಹೊರಗಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಶೋಧನೆಯ ವರದಿಯನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕು. ಲೆಕ್ಕದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು. (ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ-ಗುಂಪುನಿರ್ವಹಣೆ ಕೈಪಿಡಿ(ಕರ್ಮಣಿ) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ – 2006)

ಕೋಷ್ಟಕ ೨.೫

ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರಚನೆಯಾದ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಗ್ರೇಡಿಂಗ್ ಮಾಡುವಾಗ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮಾನದಂಡಗಳು

ಕ್ರ ಸಂ	ಮಾನದಂಡಗಳು	ಅತ್ಯುತ್ತಮ	ಉತ್ತಮ	ಅತೃಪ್ತಿಕರ
1	ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನ ಗಾತ್ರ	15 ರಿಂದ 20 ಸದಸ್ಯರು	10 ರಿಂದ 14 ಸದಸ್ಯರು	10 ಸದಸ್ಯರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ
2	ಸದಸ್ಯರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ–ಗತಿ	ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತಕೆಳಗಿರುವವರಗಿ ರುತ್ತಾರೆ.	2–3 ಸದಸ್ಯರು ಮಾತ್ರ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವವರಗಿರುತ್ತಾರೆ.	ಹೆಚ್ಚಿನ ಸದಸ್ಯರು ಬಡವರಲ್ಲ
3	ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ವಾರದ ಸಭೆಗಳು	ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ 4–5 ಸಭೆಗಳು	ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ 2 ಸಭೆಗಳು	ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ 1 ಸಭೆ
4	ವಾರದ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾತಿ	ಶೇ.90 ಕ್ಕಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ	ಶೇ.70 ರಿಂದ ಶೇ.90	ಶೇ. 70 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ
5	ಸದಸ್ಯರು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ	ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ	ಸಾಧಾರಣ ಮಟ್ಟದ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ	ಕನಿಷ್ಟ ಮಟ್ಟದ ತೊಡಗಿಸಿ–ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ
6	ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನ ಉಳಿತಾಯ	ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ 4–5 ಬಾರಿ	ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ 3 ಬಾರಿ	ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ 2 ಬಾರಿಗಿಂತ ಕಮ್ಮಿ
7	ಸಂಚಿತ ಉಳಿತಾಯ ಮೊತ್ತ	ರೂ.5,000/– ಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು	ರೂ. 3,000/–ದಿಂದ 5,000/– ಗಳು	ರೂ. 3,000/– ಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ
8	ಆಂತರಿಕ ಸಾಲವು ವ್ಯಾಪಾರದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾದ	ಶೇ. 50 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸದಸ್ಯರಿಂದ	ಶೇ.25 ರಿಂದ ಶೇ.50 ಸದಸ್ಯರಿಂದ	ಶೇ.25 ಕ್ಕಿಂತ ಕಮ್ಮಿ ಸದಸ್ಯರಿಂದ
9	ಆಂತರಿಕ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಶೇ.24 ವಿಧಿಸಲಾದ ಬಡ್ಡಿದರ	ಶೇ.24	ಶೇ.24 ರಿಂದ ಶೇ.36	ಶೇ.36 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದ ಬಡ್ಡಿ
10	ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿಯ ಪ್ರಮಾಣ	ಶೇ.91 ಕ್ಕಾ ಹೆಚ್ಚು	ಶೇ.80 ರಿಂದ 90	ಶೇ.79 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ
11	ಸ್ವ–ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ನಿಯಮಗಳ ಪರಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಅನುಸರಣೆ	ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ	–	ಯಾರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರು ವುದಿಲ್ಲ

12	ಗುಂಪಿನ ಪುಸ್ತಕಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ	ಎಲ್ಲಾ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ಕಾಲೋಚಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ	ಪ್ರಮುಖ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ (ನಡುವಳಿ ಉಳಿತಾಯ, ಆಂತರಿಕಸಾಲ ಇತ್ಯಾದಿ) ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಹಾಗೂ ಕಾಲೋಚಿತ ಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ	ಯಾವುದೇ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತ ವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವವು ದಿಲ್ಲ ಕಾಲೋಚಿತ ಗೊಳಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ.
13	ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಜ್ಞಾನ	ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ	ಹೆಚ್ಚಿನ ಸದಸ್ಯರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ	ಯಾರೂ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.
14	ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಚಲಿತ ಕಾಯಿದೆ, ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳ ಪರಿಜ್ಞಾನ	ಶೇ.75 ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಪರಿಜ್ಞಾನವಿದೆ.	ಶೇ.50 ರಿಂದ ಶೇ.74 ರಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರಿಗಿದೆ	ಶೇ. 50 ಕ್ಕಿಂತ ಕಮ್ಮಿ ಸದಸ್ಯರಿಗಿದೆ.
15	ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮಟ್ಟ	ಶೇ.20ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸದಸ್ಯರು ಓದು ಬರಹ ಬಲ್ಲವರು	–	ಶೇ.20ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಸದಸ್ಯರು ಓದು ಬರಹ ಬಲ್ಲವರು
16	ಉತ್ಪಾದನೆ/ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇ.50 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು	ಶೇ.25 ರಿಂದ ಶೇ.50 ರಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರು	ಶೇ.25 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ
17	ಸದಸ್ಯರ ವಯೋಮಿತಿ	18 ರಿಂದ 35 ವರ್ಷದ ವಯೋಮಿತಿ	35 ರಿಂದ 55 ವರ್ಷದ ವಯೋಮಿತಿ	18 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ 56 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚು
18	ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯೆಯು ಸಂಬಂಧಿಕರಿಂದ/ಸ್ನೇ ಹಿತೆಯರಿಂದ ವಾರದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂದರ್ಭಗಳು	2 ಅಥವಾ 2 ಬಾರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ	3 ಅಥವಾ 4 ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ	5 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂದರ್ಭ ಗಳಲ್ಲಿ
19	ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಆದ ಬದಲಾವಣೆ	ಒಂದು ಬಾರಿ ಮಾತ್ರ	2 ರಿಂದ 3 ಬಾರಿ	3 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ

20	ಬಡತನದ ಸೂಚಕಗಳು(ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಬಿಪಿಎಲ್ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವವರು)	ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ ಟಿ.ವಿ.ಇಲ್ಲ ದ್ವಿಚಕ್ರವಾಹನ ಇಲ್ಲ	ಭೋಗ್ಯದ ಮನೆ ಕಪ್ಪುಬಿಳುಪು ಟಿ.ವಿ. ಸೈಕಲ್	ಸ್ವಂತ ಮನೆ ಬಣ್ಣದ ಟಿ.ವಿ. ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನ
21	ಸದಸ್ಯರು ವಲಸೆಯ ಸ್ವರೂಪ	ಶೇ.50ಕ್ಕಿಂಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ 2 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಅವಧಿಯಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ	ಶೇ.50ಕ್ಕಿಂಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸದಸ್ಯರು 1 ಅಥವಾ2 ವರ್ಷ ಅವಧಿಯಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ	ಶೇ.50ಕ್ಕಿಂಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸದಸ್ಯರು 1 ವರ್ಷ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸು ತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
22	ಚಿಕ್ಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛೆ ಪಡದ ಸದಸ್ಯರು	ಶೇ. 20 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಸದಸ್ಯರು	ಶೇ. 20 ರಿಂದ 50 ಸದಸ್ಯರು	ಶೇ. 50 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸದಸ್ಯರು
23	ವ್ಯಾಪಾರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯುಳ್ಳ ಸದಸ್ಯರು ಸಂಖ್ಯೆ	ಶೇ. 50 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸದಸ್ಯರು	ಶೇ.25 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು	ಶೇ. 25 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಸದಸ್ಯರು
24	ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯತೆವುಳ್ಳ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ	2 ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು	ಒಂದು	ಇಲ್ಲ

ಮೂಲ: ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನ ಗುಂಪು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕೈಪಿಡಿ (ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಟಕ 2006)

ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ

1969 ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟೀಕೃತ ಹೊಂದಿದ 21 ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಿಂದ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆಯೇ ವಿವಿಧ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಸರಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕೂಡ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದೆ. ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೊಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ, ಈ ಕೆಳಗಿನ (ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗೆಗೆ ಅರಿವು ತುಂಬ ಮುಖ್ಯ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಅಗ್ರಣೀಯ ಬ್ಯಾಂಕರ್ (ಲೀಡ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್)

⇧

ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸಂಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿ (ಅದೇ ಬ್ಯಾಂಕಿನ) (ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ ಕೊ- ಆರ್ಡಿನೇಟರ್)

⇧

ಬ್ಯಾಂಕ್ (ಭೋಗೋಲಿಕವಾಗಿ ಹತ್ತಿರವಾದ) ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್

⇧

ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ/ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪು

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಅಗ್ರಣೀಯ ಬ್ಯಾಂಕ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಪಾತ್ರ ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು.

ಕೋಷ್ಟಕ ೨.೩

ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು

	ಗ್ರಾಮೀಣ	ನಗರ
ಉದ್ದೇಶ	ಇತ್ಯಾದಿ ಸೇರಿದ ಸಮಾನ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ, ಎಲ್ಲಾ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣ	ಸಮಾನ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗಿರುವ, ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣ
ಆರ್ಥಿಕ ಅಗತ್ಯತೆ	ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಉಳಿತಾಯದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲು ಸಂಸಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಮೀಸಲು	ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಉಳಿತಾಯದ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲು ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಮೀಸಲು
ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರ ಸ್ಥಿತಿ	ಯಾವುದೇ ಮಹಿಳೆ, (ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯವಿರುವ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಪಡೆಯಬಹುದು)	ಯಾವುದೇ ಬಡ ಮಹಿಳೆ, ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಅಥವಾ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವಾಲೋಚನೆ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಬಹುದು.

ಆದಾಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆ	ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗುಂಪು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಹಿಳೆಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು	ಗುಂಪು ಅಥವಾ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಹಿಳೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಕೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಡುವದು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ.
ಸುತ್ತು ನಿಧಿ	(ಸ್ಥಿರ) ಗುಂಪು ರಚನೆಯಾಗಿ, ಆಂತರಿಕ ಸಾಲದ ನೀಡಿಕೆ, ವಸೂಲಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ, ಗ್ರೇಡಿಂಗ್ ಆದ ನಂತರ	ಗುಂಪಿನ ಸ್ಥಿರತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು. (ವಲಸೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ ಕಾರ್ಯವೆಸಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ)ಉಳಿದ ನಿಯಮಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿದಂತೆ.
ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ	ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗವುದಿಲ್ಲ.ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ನೇರವಾಗಿ ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ನೀಡುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.	ಅವಕಾಶಗಳು ವಿಫಲವಾಗಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಪೈಪೋಟಿ ಹಾಗೂ ಜಾಗತೀಕರಣ ಇವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಸವಾಲೊಡ್ಡಬಹುದು.
ನೆರವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	ಬ್ಯಾಂಕು, ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸ್ ಎಂಬ ಹಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಳಕೆ ಸಾಧ್ಯ.	ತಾಲ್ಲೂಕು/ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೆರವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಉಪಸ್ಥಿತಿ (ಡಿಐಸಿ, ಎಸ್ಐಎಸ್ಐ ಇತ್ಯಾದಿ)
ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳು	ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ತುಂಬ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ	ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದಿದ ಸೌಕರ್ಯಗಳು

ಮೂಲ: ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನ ಗುಂಪು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕೈಪಿಡಿ (ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಟಕ 2006)

ಈ ಮೇಲಿನ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರಂದಲ್ಲಿಯ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಸಾದ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ೩

ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾರ್ಶ್ವನೋಟ

೩.೧ ಉದ್ದೇಶಗಳು

೩.೨ ವಿಧಾನ

೩.೩ ಅಧ್ಯಯನದ ಕ್ಷೇತ್ರ

೩.೪ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

೩.೫ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

೩.೬ ಅಧ್ಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ

೩.೭ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ

ಅಧ್ಯಾಯ – ೩

ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾರ್ಶ್ವನೋಟ

೩.೧ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

1. ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವದು
2. ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವದು.
3. ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಪಾತ್ರದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

೩.೨ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ

1. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ವಿಧಾನ – ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಅನುಸೂಚಿ
2. ಅನುಷಂಗಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ವಿಧಾನ

ಈ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

1 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ :

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರಿಂದ, ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಂದ ಚರ್ಚಿಸಿ ನೇರವಾಗಿ ಪಡೆಯಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೇ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಅನುಸೂಚಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಅನುಸೂಚಿಯನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರಿಗೆ, ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತೇಕವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರಿಂದ ದೊರೆತ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಡೆಯಲ್ಲಿ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು (ಫೋಟೊಗಳನ್ನು) ತೆಗೆಯಲಾಯಿತು.

2. ಅನುಷಂಗಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ :

ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇತರೇ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ – ಗುಂಪುನಿರ್ವಹಣೆ ಕೈಪಿಡಿ(ಕರ್ಮಣಿ) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ(ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಟಕ 2006), ಈಗಾಗಲೆ ನಡೆದು ಹೋದಂತಹ ಕೆಲ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಮೂಲಕ, ಹಲವಾರು ಲೇಖಕರ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಪ್ರಕಟಿತ ಬರಹಗಳು, ಪುಸ್ತಕಗಳು, ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಲೇಖನ ವರದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು. 2001 ರ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವರದಿ, ' ನಡೆ ಮುಂದೆ ' ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ದಾರಿ – ಡಾ. ಶಾಲಿನಿ ರಜನೀಶ್ ಅವರ ಪ್ರಕಟಿತ ಲೇಖನಗಳು, ನಬಾರ್ಡ ವರದಿ ಮೂಲಕ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು ಹಾಗೂ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಯಿತು.

೩.೩ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:

1. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದ, 'ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ' ಸಂಘಗಳ ಕಾರ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ.
2. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಜುಲೈ 2009 ರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಪ್ರಗತಿ ವಿವರದ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

೩.೪ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳನ್ನು ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೋಷ್ಟಕಗಳ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ವಿವರಣೆಯು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೂಲಗಳಾದ ಸರಾಸರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಶತ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಡೆಯಲ್ಲಿ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಛಾಯಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಯಿತು.

೩.೫ ಅಧ್ಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಸರಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸರಕಾರಿ ಯೋಜನೆಯ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷಿಸುವುದುಂಟು, ಆದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಮೂಲ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸದೇ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ತಾಳೆಯಾಗುವಂತೆ ನೀಡಿದ ವಿವರಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾದ ನಾವು ಮೂಲ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು, ತಾಳೆ ನೋಡಿ, ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಯೋಜನೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಯೋಜನೆಯ ಲಾಭ, ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ದೊರೆತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯುವ ಸಾಧನವೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

೩.೬ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ

ಡಾ॥ ಎ ವಿನಾಯಕಮೂರ್ತಿ ಅವರು ಪೆರಿಯಾರ್ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ತಮಿಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ರೀಡರ್ ಆಗಿದ್ದು, ಅವರು 'ಸ್ವಸಹಾಯ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ' ಮೇಲೆ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಉತ್ತರ ತಮಿಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ, ಅದರ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಟಿ. ಎಫ್. ವಾಯ್.ಪಿ.– ಸ್ಟೆಯರಿಂಗ್ ಕಮೀಟಿ, ಅ ನಂ 2/2001, ಹತ್ತನೇಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ (2002–2007) ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತೀಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನಾ ಅವಧಿ ಆಯೋಗದ (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2001) ವರದಿಯಲ್ಲಿ 'ಮಹಿಳೆ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ' ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಜನನ ದರ ಮತ್ತು ಜನಗಣತಿವಾರು ಮಹಿಳೆಯರ ಅನುಪಾತದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ, ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಡಾ॥ ಕೆ ಲಲಿತಾ ಅವರು 'ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಬಡತನದಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತುವ ಹಾದಿಗಳು' ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತಾ, ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ರಾಜ್ಯವಾರು ಹೋಲಿಕೆ, ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿವಾರು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಉದಯೋನ್ಮುಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಎ.ಪಿ.ಎಮ್.ಎ.ಎಸ್. 2007, ಹೈದ್ರಾಬಾದ್‌ದಲ್ಲಿ ಜಿ. ಭಾಸ್ಕರ್‌ರಾವ್ ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಂಶೋಧನಾ ತಂಡದವರು ' ಸ್ವಸಹಾಯದ ಮೂಲಕ ಸಬಲೀಕರಣ' ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧದವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿಜಾಮ್‌ಬಾದ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತಿರುಚನಾಪಳ್ಳಿಯ ಮ್ಯಾನೆಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀ ವಿ. ಪಿ ಶ್ರೀರಾಮನ್ ಭಾರತಿದಾಸನರವರು 'ಮೈಕ್ರೋ ಫೈನಾನ್ಸ, ಸ್ವಸಹಾಯ ಮೂಲಕ ಸಬಲೀಕರಣ' ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನಾ ವರದಿಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಪ್ರಚಲಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ಪಂದನಗಳ ಕುರಿತ ವಿವರವಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಮಹಿಳಾ ಗೃಹ ಉದ್ಯೋಗ ಹಾಗೂ ಲಿಜತ್ ಹಪ್ಪಳದ ಸಾಧನೆಯ ವಿವರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದ ಕುರಿತ ವಿವರಣೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಎ.ಪಿ.ಎಮ್.ಎ.ಎಸ್. 2006, ಹೈದ್ರಾಬಾದ್‌ದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಘದವರು 'ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳು' ಎಂಬ ವಿಷಯ ಮಂಡನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಓರಿಸ್ಸಾ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ಥಾನ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಆಂದ್ರಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಆಂದ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಡಿ.ಇ.ಎಸ್.– ಬೆಂಗಳೂರು ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದೆ. ಈ ದಾಖಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ, ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದೆ.

ಎ.ಪಿ.ಎಮ್.ಎ.ಎಸ್. ಇದು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ಏರ್ಪಡಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಸಧ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು.

ಎ.ಡಿ.ಬಿ. ಮೇ.2007 ರಲ್ಲಿ ಶಶಿಕಲಾ ಸೀತಾರಾಮ್ ಇವರು 'ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯದ ಮೂಲಕ ನಗರ ಸಮಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ' ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪಾತ್ರ, ಹಾಗೂ ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣದಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನವೆಂಬರ 2002, ದಿನಾಂಕ 25, 26 ರಂದು ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಲ್ಕಮ್ ಹಾರ್‌ಪರ್ ಅವರು 'ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕಗಳ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ' ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಜೋಡನೆಯಿಂದಾದ ಲಾಭವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

2005 ರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ 'ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮೂಲಕ ಸಬಲೀಕರಣ' ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

'ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ' ಎಂಬ ವಿಷಯವಾಗಿ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪಿ. ವೆಂಕಟರಾವ್ ಅವರು ಆಂಧ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಯಲಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು 240 ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ, ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಸೇರ್ಪಡೆಯ ನಂತರದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮಟ್ಟ, ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯಲ್ಲಿಯ ಸುಧಾರಣೆ, ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ. ಭಾರತಿ ಪಾಟೀಲ ಇವರು ತಮ್ಮ ಎಂ. ಫಿಲ್ ಪದವಿಗಾಗಿ ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ 'ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಅಥಣಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸ್ವಸಹಾಯ

ಸಂಘಗಳು' ಎಂಬ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಸಾದರಪಡಿಸಿ. ಅವರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮವು (ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಒಂದು ಉದ್ಯಮ) ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ ಗುಂಪು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕೈಪಿಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ. ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ ಗುಂಪು ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದೆ.

ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ – ಅಂಕಿಅಂಶ ಸಂಚಿಕೆ –2 ಎಂಬ ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ. ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ ಗುಂಪುಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಿದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಸೂಲಿಬೆಲೆ ಅವರು ಹೊಂಗೆ ಕಾವ್ ಯಾಚ್ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ನವಯುಗೀಯರ ಸರ್ವಶಕ್ತಿ ಒಂದಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ' ಎಂಬ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಾ, ಭಾರತದ ಮಹಿಳೆ ಸಾಮಾನ್ಯಳಲ್ಲ. ಅದನ್ನೇ ನಾವು ಪುರಾಣಗಳಿಂದಲೂ ಕೇಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಆಕೆ ಶಕ್ತಿಯಾಗುವುದು ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಅದೀಗ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಭಾರತ ನಕ್ಷೆ ಬದಲಾಗುವ ಕಾಲ ದೂರವಿಲ್ಲ ಎನ್ನೋದು ಸಂಘಟಿತವಾದ, ಶಿಕ್ಷಿತ ಸ್ತ್ರೀ ಮನೆಗೆ ಬೆಳಕಾಗಬಲ್ಲಳು. ನಾಡಿಗೆ ಕಂದೀಲಾಗಬಲ್ಲಳು. ಆಕೆಯನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬಿಡುವ ಜರೂರತ್ತಿದೆ. ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

2008. ಆಗಸ್ಟ ತಿಂಗಳಿನ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ಬುಲೆಟಿನ್‌ದಲ್ಲಿ (ಜನರಲ್ ಆಫ ಇಂಡಿಯನ್ ಸೋಶಿಯಾಲಾಜಿಕಲ್ ಸೊಸೈಟಿ) ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಸಮಾಜದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು , 120 ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ನಡೆಮುಂದೆ – ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ಶಾಲಿನಿ ರಜನೀಶ್ ಅವರು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಬಲತೆ, ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಾಫಲ್ಯವಾದಾಗ, ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ರಚನೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಬಲವರ್ಧನೆ. ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಎಂದಿನ ತನಕ ನಾವು ಪರಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿರುತ್ತೇವೆಯೋ ಅಂದಿನವರೆಗೆ ನಾವು ಸ್ವಂತ ಬಲದಿಂದ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎಂದು ನಾವು ಯಾರನ್ನು ದೂಷಿಸದೆ ನಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನಾವೇ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಯೋ ಅಂದಿನಿಂದ ನಾವು ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ. ಸಂಘಟನೆಯ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ. ತಮ್ಮ ತಾಪತ್ರಯಗಳಿಗೆ ತಾವೇ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಹೇಗೆ ತಾವೇ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಡ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಫಲ್ಯ ಪಡೆಯಲು ಅನುವು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳೂ ಒಂದು ಮಹತ್ತರ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡಿವೆ. ಮೊದಲನೇಯದಾಗಿ ತಮ್ಮದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಇರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪರಸ್ಪರ ನಂಬಿಕೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಾಡಲಾಗದುದನ್ನು ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನಿಂದ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಬ್ಯಾಂಕ ಖಾತೆ ತೆರೆಯಲೋಸುಗ ಓದು, ಬರಹ ಕಲಿತಿದ್ದಾಳೆ. ಇದರಿಂದ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಮನೆಯ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳಾಗಲೀ, ಮಗುವಿನ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾಗಲೀ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗಾಗಲೀ, ಅವಳು ಯಾರನ್ನೂ ಬೇಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ತಾನೇ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಹಣ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಸಾಲದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ, ಜತೆಗೆ ತಾನೇ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ ಎಂಬ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ ಅವಳು ಸಬಲೀಕರಣದತ್ತ ನಡೆಯಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಅವಳು ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡದೆ ಒಬ್ಬಳು ಅಥವಾ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆರಂಭಿಸಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಇಡೀ ಗುಂಪು ಇತರರ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳು, ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಆಲೋಚಿಸಲು ಆರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಎಂದು ಡಾ. ಶಾಲಿನಿ ರಜನೀಶ್ ಅವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ

ಡಾ. ಉದಯ ಕುಮಾರ ಇರ್ವತ್ತೂರ ಇವರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ – ವಾಸ್ತವ ಮತ್ತು ವಿಕಲ್ಪ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ, 'ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾಗಿತ್ಯದ ನಡುವೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ: ಒಂದು ಅವಲೋಕನ' ಎಂಬ ಶಿರ್ಷಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಶಕ್ತಿಕರಣದ ಭಾಗವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡಿರುವ (ಪುಟಾಣಿ ಸಾಲ ಯೋಜನೆಯಾಗಿರುವ) ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1,95,585 ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವೂಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರ ಮೂಲಕ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳತ್ತಿರುವ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ವಯ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಮಹಿಳೆಯರು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಎಂದು ಡಾ. ಉದಯ ಕುಮಾರ ಇರ್ವತ್ತೂರ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾರ್ಚ 14, 2005 ರಂದು ಡಾ. ಕೆ ಎಸ್ ರತ್ನಮ್ಮ ಇವರು ಸುಮನಾ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ದಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಸಹಾಯ ಒಕ್ಕೂಟ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ಮಹಿಳಾ ದಿನಾಚರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣವನ್ನು 'ಸ್ತ್ರೀಲೇಖ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳು ಈಗ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಗೆ ಸಂಘಟಿಸುವ ಕೆಲಸ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಆಗುತ್ತಿರುವದು ಅತ್ಯಂತ ಸಾರ್ಥಕ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿ, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ, ನೈತಿಕತೆ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ

ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕುಟುಂಬ ಸಮಾಜದ ನೆಮ್ಮದಿ ಮೂಡುತ್ತಿದೆ. ಎಂದು ಇದರಲ್ಲಿ ಡಾ. ಕೆ ಎಸ್ ರತ್ನಮ್ಮ ಅವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆ. ಎಂ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅವರು ಬರೆದ 'ಸ್ತ್ರೀವಾದ– ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಲೇಖನಗಳು' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ 'ಸಬಲೆಯಾಗಲು ಕಲಿಯೇ ಸಖಿ– ಸರ್ಕಾರದ 'ಸಮಖ್ಯಾ' ಮಂತ್ರ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಬಲೀಕರಣದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಎಸ್. ಬಿ. ಜೋಗುರು ಇವರು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ, ಅದರ ಉದ್ದೇಶಗಳು, ಹಾಗೂ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ರಚನೆ, ಕಾರ್ಯ, ಲಕ್ಷಣ. ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಸ್. ಜಿ. ಹಿರೇಮಠ ಅವರು 'ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ' (2009–10) ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚಾರ್ಕೆ ಅವರು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ನಿಯಮಗಳು, ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಬ್ಯಾಂಕ ಸಂಪರ್ಕದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಈರಣ್ಣಾ. ಚ. ಮುಳಗುಂದ ಇವರು 'ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ 'ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ. ರೂಪರೇಷೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನ, ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಟಾನಕ್ಕಿರುವ ಸಂಘಟನಾತ್ಮಕ ರಚನೆ, ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಇತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಹ 'ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು' ಎಂಬ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುರಿತಾದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳೂ ಜರುಗಿವೆ.

೩.೭ ಅಧ್ಯಯನದ ಕ್ಷೇತ್ರ :

ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದ, '**ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ**' ಸಂಘಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಘಗಳು ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸದಾ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿಯ ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಸಾಗಿವೆ. ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿವೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಘಗಳ ಪ್ರಗತಿ, ಸಾಧನೆ, ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಸಂಘಗಳನ್ನು (ಗುಂಪುಗಳನ್ನು) ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದ ಪುರಾತನ ಹೆಸರು ವೇಣುಗ್ರಾಮ. 1851 ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರ ನಗರಸಭೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿತ್ತು. ನಂತರ ದಿನಾಂಕ: 04–07–1952 ರಲ್ಲಿ ಶಾಹಾಪೂರ

ನಗರ ಸಭೆ ಹಾಗೂ ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರಸಭೆ ವಿಲೀನಗೊಂಡು ಒಂದೇ ನಗರಸಭೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾದವು. ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ : ಹೆಚ್‌ಎಮ್‌ಎ/164/ಎಮ್‌ಎನ್‌ಇ/77 ದಿನಾಂಕ: 09-06-1977 ರಂದು ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರ ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಯಿತು. ನಗರದ ಒಟ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರ 94-08 ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ಇದೆ. 2001 ರ ಜನಗಣತಿಯಂತೆ ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 3,99,602 ಇತ್ತು. ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರವು 15.51 ಅಕ್ಷಾಂಶ ಹಾಗೂ 74.31 ರೇಖಾಂಶಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದೆ. ಸಮುದ್ರಮಟ್ಟದಿಂದ ಇದರ ಎತ್ತರ 710 ಮೀಟರ ಇರುತ್ತದೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಾಪುರವು 115 ಕಿ. ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ 550 ಕಿ. ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಇರುತ್ತದೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರವು 58 ವಾರ್ಡಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಳಗಾವಿ ಮಹಾನಗರ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಗರ. 70 ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವೇಣುಗ್ರಾಮವೆಂಬ ಪ್ರಾಚೀನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಈ ನಗರ ಇಂದು ಬೆಳಗಾವಿ ಎಂದು ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದಿದೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಪ್ರದೇಶದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಗ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದಂಡು ಪ್ರದೇಶ ಆಗಿದ್ದು, ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಮರಾಠಾ ಲೈಟ್ ಇನ್‌ಫೆಂಟ್ರಿಯ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ವೈಮಾನಿಕ ತರಬೇತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಿದೆ. ಹಿತವಾದ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದಂತಹ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಆಹ್ಲಾದಕರವಾಗಿದೆ.

ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರವು ಗಡಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದು ಗೋವಾ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದೆ. ಭತ್ತ, ಕಬ್ಬು, ತರಕಾರಿ, ಹೂವು, ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ಹಾಲು ಹೈನುಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಈ ನಗರದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭುತ್ವವಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗಳು ಕೂಡಾ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿವೆ. ನಗರದಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ, ತಾಂತ್ರಿಕ, ಕಾಯಿದೆ, ಮಾನವಿಕ ಮತ್ತು ಇತರೆ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಉನ್ನತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿವೆ.

ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರವು ಕೈಮಗ್ಗದ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದು ಶಹಾಪೂರಿ ಸೀರೆಗಳ ನೇಯ್ಗೆಗಾಗಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಅನೇಕ ಸ್ವಯಂ ಲಘು ಉದ್ಯೋಗದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿವೆ, ಹೈಡ್ರೋಲಿಕ್ ಯಂತ್ರಗಳಿವೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರವು ತನ್ನದೇ ಆದಂತಹ ಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿದೆ.

ಸ್ಥಳ:

ಬೆಳಗಾವಿಯು ನಿಸರ್ಗ ದೇವಿಯ ನೆಚ್ಚಿನ ಮಗುವಾಗಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾಶ್ಮೀರವೆಂದೇ ಗುರ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಏಳು ನದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವದರಿಂದ ನಗರಕ್ಕೆ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ನಿರಂತರ ಸಮರ್ಪಕ ನೀರು ಸರಬರಾಜವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮಹಾನಗರವು ಮುಂಬೈ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ರಾಷ್ಟೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯ ಮದ್ಯದಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಗೋವಾ ಮತ್ತು ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ನಗರಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಹೆದ್ದಾರಿಯ ಸಂಪರ್ಕವಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣಪಶ್ಚಿಮ ರೇಲ್ವೆಯ ಮುಖ್ಯ ನಿಲ್ದಾಣವಾಗಿದ್ದಲ್ಲದೆ 15 ಕೀ. ಮಿ. ಅಂತರದಲ್ಲಿ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣವಿದೆ.

ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ:

"ಸುಮಾರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆಯೇ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 973 ರಲ್ಲಿ ಜಕ್ಕಲಾದೇವಿಯೆಂಬ ಮಹಾರಾಣಿಯು ಬೆಳಗಾವಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದಳೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಈ ಕೊಟೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿಲ್ಪ ಕಲೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅನೇಕ ಜೈನ ಮಂದಿರಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಮಲ ಬಸದಿಯೂ ಇದೆ. ಈ ಕೋಟೆಯು ಬೆಂಕಿಯ ದುರಂತಕ್ಕಿಡಾದನಂತರ ಸುಮಾರು ಕಿ. ಶ. 1511 ರಲ್ಲಿ ಅಸದಖಾನ್ ಎಂಬುವನು ಜೀರ್ಣೊದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ 1818 ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಈ ಕೋಟೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಶ್ರೇಷ್ಟ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿ ಕಿತ್ತೂರಿನ ಮಹಾರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಕಾಕತಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದರು. ಕೋಟೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ತಂಗಿದ್ದರು. ಅದರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಆರೋಗ್ಯ:

ಬೆಳಗಾವಿಯ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯು ತನ್ನ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಯೊಂದಿಗೆ 700 ಹಾಸಿಗೆಗಳ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಆಯುರ್ವೇದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರದಿಂದಾಗಿ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ:

ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಾಗೂ ಕೆ. ಎಲ್. ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜು ಕೂಡಾ ತನ್ನದೇ ಆದಂತಹ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಸರಕಾರಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜು, ಹಾಗೂ 5 ಇಂಜನೀಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. 6 ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್ ಕಾಲೇಜಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಕೈಗಾರಿಕೆ:

ಬೆಳಗಾವಿ ಶಹಾಪೂರದ ಸೀರೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಭರಣಗಳು, ಪೌಂಡ್ರಿ ಉದ್ಯೋಗ, ವಾಹನಗಳ ಬಿಡಿ ಭಾಗಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಹೈಡ್ರೋಲಿಕ್ ಮಶೀನುಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಟಾಟಾ ಸಂಸ್ಥೆಯವರ ವಿದ್ಯುತ್ ನಿರ್ಮಿತಿ ಕೇಂದ್ರದಿಂದಾಗಿ ನಗರಕ್ಕೆ ನಿರಂತರ ಸಮರ್ಪಕ ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರೈಕೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ.

ನಗರ ಸೌಂದರೀಕರಣ:

ನಗರದ ಪ್ರಮುಖ ರಸ್ತೆಗಳ ಅಗಲೀಕರಣದ ಕೆಲಸವು ಭಾಗಶಃ ಪೂರ್ತಿಗೊಂಡಿದೆ. ನಗರದ ಮಧ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಕಿಲ್ಲಾ ಕೆರೆಯ ಸೌಂದರೀಕರಣದಿಂದ ನಗರಕ್ಕೆ ಚೈತನ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಮೆರಗು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ರಸ್ತೆಯ ವರ್ತುಲಗಳ ಸೌಂದರೀಕರಣ ಹಾಗೂ ದೀಪಾಲಂಕಾರಗಳ ಕೆಲಸ ಬಹಳಷ್ಟು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡು, ಇನ್ನೂಳಿದವುಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಕ್ರೀಡೆಗಳು:

ಈ ನಗರದ ಶ್ರೀ ಭಂಡು ಪಾಟೀಲ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಎಂಬ ಹಾಕಿ ಆಟಗಾರರು ಓಲಂಪಿಕ್ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದು, ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ನಗರಕ್ಕೂ ಕೂಡಾ ಹೆಮ್ಮೆ ತರುವಂತಹ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಈಗಲೂ ಸಹ ಅನೇಕ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದಂತಹ ಯುವಕ ಯುವತಿಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿದೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದಲ್ಲಿ 18 ರಂದ್ರಗಳ ಎರಡು ಗೊಲ್ಫ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದರ್ಜೆಯ ಮೈದಾನಗಳಿವೆ. ಕ್ರೀಡಾ ಕೇಂದ್ರದ ಕೆಲಸವೂ ಸಹ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈಜು ಕೊಳದ ಸೌಲಭ್ಯವೂ ಸಹ ನಗರದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದೆ.

ಬೆಳಗಾವಿಯ ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿಯಾದ 'ಕುಂದಾ' ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರವು ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದಂತಹ ನಗರವೆಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರವು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೇ ದೇಶದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

(ಜೆನಕ – ಬೆಳಗಾವಿಯ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಲ್ಪನೆ – ಬೆಳಗಾವಿ ಮಹಾನಗರಸಭೆ ಪ್ರಕಟನೆ – 2008)

ಅಧ್ಯಾಯ ೪

ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

೪.೧ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘದಲ್ಲಿಯ ಮಹಿಳೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ

೪.೨ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘದಲ್ಲಿಯ ಮಹಿಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ

೪.೩ ಸಬಲೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಪಾತ್ರ ದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಅಧ್ಯಾಯ – ೪

ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

೪.೧ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘದಲ್ಲಿಯ ಮಹಿಳೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ

ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘವು, ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಯೊಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಅದು ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಗೆ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಅಂದರೆ 2004 ರಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಾಂತರವಾಗಿ, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ನಗರದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 470 ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘಗಳಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಶ. 2007 ರ ಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಇರುವ ಸಂಘಗಳು 150. ಇವು ಹಳೆಯ ಸಂಘಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಅದರಂತೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 2007 ರ ನಂತರ 320 ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘಗಳು ರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳು ಹೊಸದಾಗಿ ರಚನೆಯಾದ ಗುಂಪುಗಳು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಈ ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ 118 ಹಳೆಯ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳು ಸುತ್ತು ನಿಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಅಲ್ಲದೇ 10 ಹೊಸ ಗುಂಪುಗಳು ಸಹ ಸುತ್ತು ನಿಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. 310 ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ, ಸುತ್ತು ನಿಧಿಗಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಸಹ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 15 ರಿಂದ 20 ರವರೆಗೆ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು 60 ಸದಸ್ಯರ ಅಥವಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೇ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರಿಂದ ಸಹ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೊಳಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

ವಯೋಮಿತಿ:

ವಯಸ್ಸನ್ನಾಧರಿಸಿ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ವಿಂಗಡನೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. (ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನ – ಎಂ. ನಾರಾಯಣ,ವಿಶ್ವ – 1993) ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಒಟ್ಟು 60 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ, ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒಟ್ಟು 27 ಜನರಿದ್ದು, ಅವರು 31 ರಿಂದ 40 ವಯಸ್ಸಿನವರು. ಶೇಕಡಾ 45 ರಷ್ಟರಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚು ವಯೋಮಿತಿಯ ಫಲಾನುಭವಿ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆ ಮಾತ್ರ ಆಗಿದ್ದು ಅವಳು 51 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಳು. ಅಂದರೆ ಕೇವಲ ಶೇಕಡಾ 1.67 ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ, 31 ರಿಂದ 40 ವಯಸ್ಸಿನ, ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಕರರು ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಕೋಷ್ಟಕ: 4.1 ರಿಂದ ದೃಡೀಕರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ: ೪.೧

ವಯೋಮಿತಿವಾರು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಮಾಹಿತಿಯ ವಿವರ

ಅ. ನಂ	ವಯೋಮಿತಿ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	ಶೇಕಡಾವಾರು (%)
1	21–30	21	35
2	31–40	27	45
3	41–50	11	18.33
4	51–60	01	1.67

ಶಿಕ್ಷಣ : ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿನ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳಂತೆ ದೇಶದಲ್ಲಿನ 14 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮುಂದುವರೆದು 93 ನೆಯ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು ಎಂದು ಸಾರಲಾಗಿದೆ. 42 ನೆಯ ತಿದ್ದುಪಡೆಯಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಸಮವರ್ತಿ ಪಟ್ಟಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದು, 26 ಜನ ಇರುತ್ತಾರೆ ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 43.33 ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ಮಹಿಳೆಯರು, ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೇವಲ 3 ಮಾತ್ರ ಆಗಿದ್ದು, ಶೇಕಡಾ 5 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು 10 ಜನ ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 16.67 ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಕೋಷ್ಟಕ: 4.2 ರ ಪ್ರಕಾರ ನಗರದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅರಿವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದವರೆಗೂ ಓದಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದವರೆಗೂ ಓದಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕಡ್ಡಾಯ ಮತ್ತು ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಆಗಿದೆ. ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು ಜನ ಪದವಿಯ ಹಂತದವರೆಗೂ ತಲುಪಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಆದಾಗ್ಯೂ ಇನ್ನೂ ಸಹ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರ ಸಂಖ್ಯೆ ಇದ್ದೆ ಇದೆಯೆಂಬುದನ್ನೂ ಕೋಷ್ಟಕ: 4.2 ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ವೆಂಕಟರಾವ್ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಮೂಲಕ ಸಬಲೀಕರಣ ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧವು ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಅನಕ್ಷರತೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯೂ ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅನಕ್ಷರತೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾವಾರು ಮಾತ್ರ ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ಕೋಷ್ಟಕ: ೪.೨
ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮಾಹಿತಿ

ಶಿಕ್ಷಣ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	ಶೇಕಡಾ (%)
ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು	10	16.67
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ	21	35
ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ	26	43.33
ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣ	03	5
ಒಟ್ಟು	60	100

ಧರ್ಮ: ಮಾನವನು ಕೇವಲ ಸಮೂಹಜೀವಿ ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೇ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವಿಯೂ ಆಗಿರುವನು. ಧರ್ಮ ಎನ್ನುವುದು ಮಾನವ ಜೀವನದ ವಿಶಿಷ್ಟತಮವಾದ ಅನುಭವವಾಗಿದೆ. ಡರ್ಖಿಮ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ 'ಪ್ರತೇಕವಾಗಿರಿಸಿದ ಹಾಗೂ ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪವಿತ್ರ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾನವನ ನಂಬುಗೆಗಳು ಹಾಗೂ ಆಚರಣೆಗಳ ಒಟ್ಟು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ' ಧರ್ಮ. ಕೋಷ್ಟಕ: 4.3 ನ್ನು ವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದವರಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ 57 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 95 ರಷ್ಟಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣದ ಆಂಧ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟರಾವ್ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಮೂಲಕ ಸಬಲೀಕರಣ ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂದದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದವರು, ಅಂದರೆ 96.8 ಶೇಕಡಾವಾರು ಇರುವದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯೂ ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ನಂತರದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿರುವದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇದೂ ಸಹ ಅವರ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ: ೪.೩

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಾಹಿತಿ

ಧರ್ಮ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	ಶೇಕಡಾವಾರು (%)
ಹಿಂದೂ	57	95
ಮುಸ್ಲಿಂ	02	3.33
ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್	01	1.67
ಒಟ್ಟು	60	100

ಜಾತಿ: ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಪದ್ಧತಿ, ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನದ ಪದ್ಧತಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಸ್ತಂಭಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದುಂಟು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರವಿನ್ಯಾಸದ ಒಂದು ರೂಪವಾಗಿರುವ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯು ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ 2800 ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಜಾತಿ ಉಪಜಾತಿಗಳಿವೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 4.4 ರ ಪ್ರಕಾರ ಜಾತಿವಾರು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ, ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಇತರೆ ಜಾತಿಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇತರೆ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 46, ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 76.67 ರಷ್ಟಿದೆ. ನಂತರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ 10 %, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ 8.33%, ಹಾಗೂ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರು 05 %, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿರುವದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ: ೪.೪

ಜಾತಿವಾರು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು

ಜಾತಿ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	ಶೇಕಡಾವಾರು (%)
ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ	05	08.33
ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ	06	10
ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರು	03	05
ಇತರೆ	46	76.67

ಕುಟುಂಬ : ಕುಟುಂಬವು ಒಂದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಸರಳವಾದ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಸಮಾಜವಿದ್ದಂತೆ. ಕುಟುಂಬವಿಲ್ಲದೇ ಸಮಾಜವಿಲ್ಲ. ಅದು ಮಾನವನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ತಳಹದಿಯಾಗಿದೆ. ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ 42,

ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾವಾರು 70 ಹಾಗೂ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ 18, ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾವಾರು 30 ಇದೆ. ನಗರದ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳೇ ಇರುವವೆಂದು ಎಂ. ನಾರಾಯಣ ವಿಶ್ವ ಅವರು 'ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನಗರ ಸಮಾಜದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ವಿವರ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ: ೪.೫

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಕುಟುಂಬ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	ಶೇಕಡಾವಾರು (%)
ವಿಭಕ್ತ	42	70
ಅವಿಭಕ್ತ	18	30

ವೈವಾಹಿಕ ಅಂತಸ್ತು : ವಿವಾಹವು ಕುಟುಂಬದಂತೆಯೇ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿರುವ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಧವಾ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಕಾನೂನ ಬೆಂಬಲ ಇರುವುದರಿಂದ ವಿಧವೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ವಿವಾಹಿತ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 24 ಭಾಗ ವಿಧವೆಯರಿದ್ದಾರೆ. ಕೋಷ್ಟಕ: 4.6 ರ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವೈವಾಹಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 93.33 ರಷ್ಟು ವಿವಾಹಿತರೇ ಆಗಿದ್ದು, ಒಟ್ಟು 56 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ವಿವಾಹಿತರಿದ್ದಾರೆ. ಶೇಕಡಾ 6.67 ರಷ್ಟು ವಿಧವೆಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅಂದರೆ ಕೇವಲ 4 ವಿಧವೆಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ವಿವಾಹಿತರಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ವೈವಾಹಿಕ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಿವಾಹಿತರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ: ೪.೬

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವೈವಾಹಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ

ವೈವಾಹಿಕ ಅಂತಸ್ತು	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	ಶೇಕಡಾವಾರು (%)
ವಿವಾಹಿತೆ	56	93.33
ವಿಧವೆ	04	06.67

ಕುಟುಂಬದ ಗಾತ್ರ : ಕುಟುಂಬದ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಪೀಳಿಗೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ವಿಭಕ್ತ ಮತ್ತು ಅವಿಭಕ್ತ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಸದಸ್ಯರಿರುವವರ ಕುಟುಂಬವು 18 ಇದ್ದು, ಶೇಕಡಾ 30 ರಷ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಏಳು ಸದಸ್ಯರಿರುವ ಕುಟುಂಬವು ಕೇವಲ 3 ಮಾತ್ರ ಇದ್ದು ಶೇಕಡಾ 5 ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕುಟುಂಬವು ನಾಲ್ಕು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಈಗಲೂ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣದ ಆಂಧ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟರಾವ್ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಮೂಲಕ ಸಬಲೀಕರಣ ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು, ನಾಲ್ಕು ಸದಸ್ಯರ ಕುಟುಂಬಗಳಿರುವದನ್ನು ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 33.9 ಇರುವದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯೂ ಅದನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ: ೪.೭

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಕುಟುಂಬ ಗಾತ್ರ

ಕುಟುಂಬದ ಗಾತ್ರ	**ಫಲಾನುಭವಿಗಳು**	**ಶೇಕಡಾವಾರು** (%)
ಇಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು	04	6.67
ಮೂವರು ಸದಸ್ಯರು	15	25
ನಾಲ್ಕು ಸದಸ್ಯರು	18	30
ಐದು ಸದಸ್ಯರು	14	23.33
ಆರು ಸದಸ್ಯರು	06	10
ಏಳು ಸದಸ್ಯರು	03	5

ವಾಸದ ವಿವರ ; ಮಾನವನ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿಯೂ ಒಂದು ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಗರದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿರುವವರು 24 ಜನ ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅದೂ ಮಣ್ಣಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಂತ ಪಕ್ಕಾ ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಹಾಗೂ ಪಕ್ಕಾಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವವರು ವಿರಳ. ಇದರಿಂದ ಇವರು ಬಡತನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ನಗರದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿರುವದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೮
ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ವಾಸದ ವಿವರ	ಗುಡಿಸಲು	ಮಣ್ಣಿನ ಮನೆ	ಪಕ್ಕಾಮನೆ
ಸ್ವಂತ	1	12	03
ಬಾಡಿಗೆ	11	24	02
ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ	01	05	–
ಸರಕಾರದ ಅನುದಾನ	01	–	–

ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ : ಸರಕಾರವು ಜನರ ಆದಾಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನು ನೀಡಿ, ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕ ದಿನಸಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪೊರೈಸುತ್ತದೆ. ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವವರಿಗೆ ಸರಕಾರ ಹಳದಿ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನು ನೀಡಿ, ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 31.6 ಲಕ್ಷ ಜನ ಹಳದಿ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. (ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಪೊರೈಕೆ ಇಲಾಖೆ – 2009 ರ ಪ್ರಕಾರ). ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನ ಅಂದರೆ 43 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹಳದಿ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುವದು. ಅಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನೂ ಸಹ ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಗ್ರಾಮೀಣ – ನಗರ ವಲಸೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುವದು.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೯
ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	ಶೇಕಡಾವಾರು (%)
ಹಸಿರು	04	6.67
ಹಳದಿ	43	71.67
ಇತರೆ	08	13.33
ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲದೇ ಇರುವವರು	05	8.33

ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯ : ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರು, ಮಾನವನಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿ ಜೀವಿಸಲು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇದರ ಪೂರೈಕೆಯತ್ತ ಸದಾ ಗಮನವಿಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕುಡಿಯಲು ನಳದ ನೀರನ್ನು ಬಳಸುವವರು 43 ಇದ್ದು, ಶೇಕಡಾ 71.67 ಇರುತ್ತಾರೆ. ಬಾವಿ ಮತ್ತು ಕೊಳವೆ ಬಾವಿ ನೀರನ್ನು ಬಳಸುವವರು ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಳವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವವರು ಒಟ್ಟು 14 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿದ್ದು, ಶೇಕಡಾ 23.33 ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನಗರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೧೦

ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯ	**ಫಲಾನುಭವಿಗಳು**	**ಶೇಕಡಾವಾರು** (%)
ಬಾವಿ	01	1.67
ಕೊಳವೆ ಬಾವಿ	02	3.33
ನಳ	43	71.67
ಸಾರ್ವನಿಕ ನಳ	14	23.33

ಶೌಚಾಲಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ; ಶೌಚಾಲಯದ ಬಳಕೆ ಪರಿಸರದ ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣೀಭೂತವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಸಂಪೂರ್ಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಗ್ರಾಮವಾಗಲು ಎಲ್ಲರೂ ಶೌಚಾಲಯದ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಬಳಸುವವರು 42 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಶೇಕಡಾ 70 ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 7 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯದ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 11 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೊರಗೆ(ಬಾಹ್ಯ) ಶೌಚಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದು ಶೇಕಡಾ 18.33 ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದು, ನೈರ್ಮಲದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವದು ಕಂಡು ಬರುವದು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಸಹ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರರಷ್ಟು ಜನ ಶೌಚಾಲಯವನ್ನು ಈಗಲೂ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುವುದು. ಆದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ನಗರದಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಅರಿವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೧೧

ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಶೌಚಾಲಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	ಶೇಕಡಾವಾರು (%)
ವೈಯಕ್ತಿಕ	42	70
ಸಾರ್ವಜನಿಕ	07	11.67
ಹೊರಗೆ	11	18.33
ಒಟ್ಟು ;	**60**	**100**

ವಸ್ತುಗಳ ವಿವರ : ಮಾನವನು ಬಳಸುವ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಆತನ ಅಂತಸ್ತನ್ನು ಹಾಗೂ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಅಳೆಯಲಾಗುವುದು. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮುಂಚೆಯೂ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗ್ಯೂ, ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ನಗರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ವಸ್ತುಗಳಾದ ಟೇಪರಿಕಾರ್ಡರ್, ಮೊಬೈಲ್, ಸೈಕಲ್, ಮೊಪೆಡ್/ ಸ್ಕೂಟರ್, ಮತ್ತು ಹೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 4.12 ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಆಂತರಿಕ ಸಾಲದ ಧನಸಹಾಯ ಪಡೆದಿರುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಜನ ಮಹಿಳೆಯರು ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಇರುವುದು ಸಹ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಇದರಿಂದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಡ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿರುವುದು ಸಹ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧಿಕಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಸಹ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘದಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಕುರಿತು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಅತೀ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ತಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣೀಕರ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಉಚಿತ ಹಾಗೂ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಹಾಗೂ ನಗರದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅರಿವಿನಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದವರೆಗೂ ಓದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಬಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಾಹಿತರು ಮತ್ತು ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಹಳದಿ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಕಡು

ಬಡವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಗರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಶುದ್ಧ ನೀರಿನ ಮಹತ್ವ ಅರಿತಿರುವುದರಿಂದ ನಳದ ನೀರನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶೌಚಾಲಯದ ಬಳಕೆ ಮೂಲಕ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾಪಾಡುವ ನಾಗರಿಕರಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘದ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಗಳಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತಿರುವುದರಿಂದ ತಮಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಖುಷಿ ತರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ, "ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೊಜನೆ ಬಡ ಮಹಿಳೆಯರ ಶ್ರೇಯೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ವರದಾನವಾಗಿದೆ".

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೧೨
ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಸ್ತುಗಳ ವಿವರ

ವಸ್ತುಗಳ ವಿವರ	ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ		ಯಾವ ವಸುಗಳನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಇರುವವರು
	ಮುಂಚೆ	ನಂತರ	
ಟಿ. ವಿ.	19	14	27
ರೇಡಿಯೊ	03	03	54
ಟೇಪರಿಕಾರ್ಡರ್	03	05	52
ಸಿಡಿ ಪ್ಲೇಯರ್	01	01	58
ಡಿವಿಡಿ ಪ್ಲೇಯರ್	01	01	58
ಫೋನ್	02	01	57
ಮೊಬೈಲ್	09	16	35
ಗಡಿಯಾರ್	17	13	30
ಸೈಕಲ್	08	14	38
ಮೊಪೆಡ್/ಸ್ಕೊಟರ್	03	09	48
ಬೈಕು	02	--	58
ಫ್ಯಾನ್	07	07	46
ಹೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರ	07	08	45
ವಿದ್ಯುತ್‌ಶಕ್ತಿ ಒಲೆ	01	01	58
ಗಾಸ್ ಒಲೆ	16	17	27
ಕುರ್ಚಿ	20	17	23
ಮೇಜು	04	02	54
ಆಟೋ ರಿಕ್ಷಾ	03	01	56

೪.೨ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘದಲ್ಲಿಯ ಮಹಿಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ

ಉದ್ಯೋಗ : ಉದ್ಯೋಗವೆಂದರೆ, ಸಮಾಜದ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿರುವ ಹಾಗೂ ನಿಶ್ಚಿತ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭವನ್ನು ನೀಡುವ ದುಡಿಮೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಉದ್ಯೋಗವು ಸಮಾಜದಿಂದ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ವಿಧಾನ. ಸ್ತ್ರೀ–ಪುರುಷರೆಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲದೇ ಉದ್ಯೋಗವೆಂಬುದು ನಾಗರಿಕ ಜೀವನದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ರೂಪ ತಳೆದಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 4.13 ವೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಅಂದರೆ 21 ಜನ ಪಾತ್ರೆ ಮತ್ತು ಬಟ್ಟೆ ತೊಳೆಯುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 35 ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಉದ್ಯೋಗ ಬಡ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ತದ ನಂತರ

ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗವಾದ ಉಂಡಿ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಒಟ್ಟು 20 ಮಹಿಳೆಯರಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಶೇಕಡಾ 33.33 ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಗರೀಕರಣ, ಜಾಗತೀಕರಣ, ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರೀಕರಣದ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಗರದ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೋಳ್ಳುವಿಕೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಪಾಲ್ಗೋಳ್ಳುವಿಕೆಯಿಂದ ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ ಪಡೆದು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗದ ಭರವಸೆಯ ಕನಸನ್ನು ನನಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿರುವ ಬ್ಯೂಟಿ ಪಾರ್ಲರ್‌ದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೧೩

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಉದ್ಯೋಗವಾರು ವಿಂಗಡನೆ

ಉದ್ಯೋಗದ ಹೆಸರು	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	ಶೇಕಡಾವಾರು (%)
ಉಂಡಿ ತಯಾರಿಕೆ	20	33.33
ವ್ಯಾಪಾರ	02	03.33
ಮನೆ ಕೆಲಸ (ಪಾತ್ರೆ ಮತ್ತು ಬಟ್ಟೆ ತೊಳೆಯುವುದು)	21	35
ಕೂಲಿ	10	16.67
ಬಟ್ಟೆ ಹೊಲಿಯುವದು	03	05
ಮಸಾಜ ಮತ್ತು ಅಡಿಗೆ ಕೆಲಸ	03	05
ಬ್ಯೂಟಿ ಪಾರ್ಲರ್	01	1.67
ಒಟ್ಟು :	**60**	**100**

ಆಸ್ತಿಯ ವಿವರ : ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯ ಒಡೆತನವೆಂಬುದು ಒಂದು ಮೌಲ್ಯ. ಜೀವನಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆಯಿದ್ದಾಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶೋಷಣೆಯಂತಹ ಅನಿಷ್ಟಗಳೂ ಕೂಡಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಅಭದ್ರತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಶ್ರಮಿಕರು ಶೋಷಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆಸ್ತಿಯು ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೊಂದು ರಕ್ಷಣಾ ಕವಚದಂತಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಮುಂಚೆ ಸ್ವಂತ ಮನೆ ಹೊಂದಿದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒಟ್ಟು 10 ಜನ ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದರು. ನಂತರ ಆಸ್ತಿ ಗಳಿಸಿ ಕೊಂಡವರೆಂದರೆ, ಸ್ವಂತ ಮನೆ – 7 ಜನ, ಹೊಲ – ಒಬ್ಬರು, ಜಾಗ – 2 ಜನ ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು 10 ಜನ ಆಸ್ತಿ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದು

ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಇನ್ನೂ 43 ಜನರಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಮನೆಯಿಲ್ಲ. 59 ಜನರಿಗೆ ಹೊಲ ಮತ್ತು 58 ಜನರಿಗೆ ಜಾಗವೂ ಸಹ ಇಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 60 ಜನರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲದ ಮಹಿಳೆಯರೆಂದರೆ 40 ಜನ. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಅಭದ್ರತೆಯ ಅರಿವು ನಮಗಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕೊಷ್ಟಕದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘದಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಳೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಬಡವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೧೪

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಸ್ತಿಯ ವಿವರ

ಆಸ್ತಿಯ ವಿವರ	ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ		ಯಾವ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಇರುವವರು
	ಮುಂಚೆ	ನಂತರ	
ಸ್ವಂತ ಮನೆ	10	07	43
ಹೊಲ	--	01	59
ಜಾಗ	--	02	58

ಮಾಸಿಕ ವರಮಾನ : ಮಾಸಿಕ ವರಮಾನವೆಂದರೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ, ಎಲ್ಲ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯವಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಿದಂತೆ ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಇಷ್ಟಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀವನ ಮಟ್ಟದ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಸಿಕ ವರಮಾನವನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿದೆ. ಜೀವನಮಟ್ಟ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದರಿಂದ ಇದು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಸಾಧನವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಒಟ್ಟು 38 ಅಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ 1000 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಾಸಿಕ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ 1001–2000 ರವರೆಗಿನ ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಂದರೆ 36 ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. 2001–3000 ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೆ ಒಬ್ಬ ಫಲಾನುಭವಿಗಳೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ 9 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಇರುವದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ – ಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೧೫

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಮಾಸಿಕ ವರಮಾನ

ಮಾಸಿಕ ವರಮಾನ	ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
	ಮುಂಚೆ	ನಂತರ
1000 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ	38	15
1001–2000	22	36
2001–3000	--	09
ಒಟ್ಟು	60	60

ಬ್ಯಾಂಕ ಖಾತೆ ವಿವರ : ಉಳಿತಾಯದ ಹಣವನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿಡಲು ಬ್ಯಾಂಕ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಮುಂಚೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಇರದೇ ಇರುವದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಉಳಿತಾಯದ ಹಣವನ್ನು ಸ್ನೇಹಿತರು, ಸಂಬಂಧಿಕರ ಹತ್ತಿರ ಇಡುತ್ತಿದ್ದು, ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಹಣವೇ ಮರಳಿ ಸಿಗದೇ ಹೋದ ಉದಾರಣೆಗಳಿವೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 4.16 ವೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮೊದಲು ಕೇವಲ 17 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಬ್ಯಾಂಕ ಖಾತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ನಂತರ 43 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಬ್ಯಾಂಕ ಖಾತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮಹತ್ವ, ಹಾಗೂ ಅರಿವು ಹೆಚ್ಚಿದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಂತರದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೧೬

ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ ಖಾತೆ ಹೊಂದಿದವರ ವಿವರ

ಬ್ಯಾಂಕ ಖಾತೆ ಹೊಂದಿದವರ ವಿವರ	
ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
ಮುಂಚೆ	ನಂತರ
17	43

ಉಳಿತಾಯ ; ಉಳಿತಾಯದ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೊಂದಿಗೆ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮೊದಲು 07 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಉಳಿತಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದು, ನಂತರ 53 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಉಳಿತಾಯ

ಮಾಡುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ ಉಳಿತಾಯದ ಮಹತ್ವವನ್ನರಿತು, ಹೆಚ್ಚು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಉಳಿತಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೧೭

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಉಳಿತಾಯ ವಿವರ

ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರು	
ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
ಮುಂಚೆ	ನಂತರ
07	53

ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ : ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಆತನು ಹೊಂದಿರುವ ಉತ್ತಮ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇ ಕಾರಣ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮುಂಚೆ ಕೇವಲ 9 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಉತ್ತಮ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ನಂತರ 51 ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ (ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ) ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುತ್ತಿರುವದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ೪.೧೮

ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಣೆ

ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಣೆ	
ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
ಮುಂಚೆ	ನಂತರ
09	51

ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದ ಬಗೆ : ಮುಂಚೆ, ಸಾಲವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತರಿಂದ, ಲೇವಾದೇವಿಗರಿಂದ, ಹಾಗೂ ಜಮೀನ್ದಾರರಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರು ಅವರ ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದದೇ ಸಾಯುವವರೆಗೆ ಬಳಲಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.19 ನೋಡಿದಾಗ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮುಂಚೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಂಬಂಧಿಕರಿಂದ ಒಟ್ಟು 18 ಜನ ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 30 ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಹಾಗೂ ಸ್ನೇಹಿತರಿಂದ ಒಟ್ಟು 17 ಜನ ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 28.33 ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಬ್ಯಾಂಕದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಪಡೆದುಕೊಂಡವರು ಒಟ್ಟು 10 ಜನ ಮಹಿಳೆಯರು. ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 16.67. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವುದೇನೆಂದರೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ನಗರದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕದ ತಿಳವಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಅರಿವು ಇದೆ ಎಂದು ದೃಢೀಕರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶೇಕಡಾವಾರು ವೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅದರ ಅರಿವು ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಇದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ಯಾಂಕಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಂಧಿಕರು ಹಾಗೂ ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲಿ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೧೯

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮುಂಚೆ ಸಾಲ ಪಡೆದ ವಿವರ

ಸಾಲ ಪಡೆಯುವ ಬಗೆ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	ಶೇಕಡಾವಾರು (%)
ಬ್ಯಾಂಕ	10	16.67
ಸಂಬಂಧಿಕರು	18	30
ಸ್ನೇಹಿತರು	17	28.33
ಇತರೆ (ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವವರು)	15	25
ಒಟ್ಟು	**60**	**100**

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣ : ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳಿಲ್ಲದೇ ಯಾವುದೇ ಸಂಘ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ರಚನೆ ಆಗಲಾರವು. ಅದರಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ರಚನೆ ಬಗ್ಗೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದಾಗ ಕೆಳಗಿನ ಕೊಷ್ಟಕದ ವಿವರ ದೊರೆತಿದೆ. ಕೊಷ್ಟಕ 4.20 ನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ, ಹಣ ಉಳಿತಾಯಕ್ಕಾಗಿ 8 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 13.33, ಸಾಲಯೋಜನೆಗಾಗಿ 13 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 21.67, ಹಾಗೂ ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ಸಾಲಯೋಜನೆ, ಎರಡೂ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ 39 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 65 ರಷ್ಟಿರುವುದು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವುದೇನೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯದ ಎರಡೂ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ರಚನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೨೦

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ರಚನೆಗೆ ಕಾರಣದ ವಿವರ

ಕಾರಣ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	ಶೇಕಡಾವಾರು(%)
ಹಣದ ಉಳಿತಾಯ	08	13.33
ಸಾಲ ಯೋಜನೆ	13	21.67
ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲವೂ	39	65
ಒಟ್ಟು :	**60**	**100**

ಗುಂಪನ್ನು ಸೇರಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದವರು :

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪನ್ನು ರಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಸೇರಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದವರು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಂದರ್ಶನದಿಂದ ಈ ವಿಷಯ ದೃಢೀಕರಣವಾಯಿತು. ಪ್ರತಿಶತ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರರಷ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಈ ಗುಂಪು ರಚನೆಗೆ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರೇ ಕಾರಣೀಭೂತರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಈ ಯೋಜನೆಯು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಮೂಲಕವೇ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ.

ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಸಹ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಬಡ ಮಹಿಳೆಯರು ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ಯಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಖಾತೆಯನ್ನು ತೆರೆದು ಬ್ಯಾಂಕ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳುವುದು ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದಾರೆ. ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಹಕಾರದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾಯಕತ್ವ ನಿಭಾಯಿಸುವ ಹಾಗೂ ದಾಖಲೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಸಾಫಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರ ಕಾರ್ಯ ಅನನ್ಯವಾಗಿದೆ.

೪.೩ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಪಾತ್ರದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪು ರಚನೆಯಿಂದಾದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು : ಒಟ್ಟು 60 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ 52 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಾಲ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಹೊರ ಬಂದು, ಸ್ವಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಮಹಿಳೆ ಸಬಲೀಕರಣದತ್ತ ದಾಪುಗಾಲು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುವುದು. ಅದರಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ರಚನೆಯಿಂದ 60 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ 28 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸರಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಮಹಿಳೆ ಸರಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಸ್ತ್ರಿಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ರಚನೆಯಿಂದ ಸುಮಾರು 20 ಜನ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ಮುಂಚೆ ತುಂಬಾ ಬಡತನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗವಾದ ಉಂಡಿ ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಉದ್ಯೋಗ ಕೈಗೊಂಡು, ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸಿಹಿ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ (ಸ್ವೀಟ್ ಮಾರ್ಟ್ಸ್) ಇವರು ಉಂಡಿಗಳನ್ನು ಪೋರೈಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಕಡಕ್ ಉಂಡಿ, ಸೇಂಗಾ ಉಂಡಿ, ಸೇವಾ ಉಂಡಿ, ರಾಜಗಿರಿ ಉಂಡಿ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವಿಧವಿಧ ಉಂಡಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪತದತ್ತ ಸಾಗಿ, ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾರಣೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಒಟ್ಟು 60 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಫಲಾನುಭವಿಗಳೂ ಉಳಿತಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಹಾಗೂ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣೀಕರ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಬಲೀಕರಣ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೨೧

ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು

ಪ್ರಯೋಜನಗಳು	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು
ಸಾಲ ಪಡೆದವರು	52
ಸರಕಾರದ ಯೋಜನೆ ಅರಿತವರು	28
ಹೊಸ ವೃತ್ತಿ ಆರಂಭಿಸಿದವರು	20
ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಿದವರು	60

ಸಭೆಗಳ ವಿವರ : ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ವಿವರ, ದಾಖಲಾತಿಯಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳು ಜರಗುತ್ತವೆ. ಕೊಷ್ಟಕ 4.22 ನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಒಟ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ 48 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 80 ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಸಭೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 9 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸಭೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, 3 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸಭೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಸಭೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದು. ಮಹಿಳೆಯರು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ನಿರಂತರ ಸಭೆ ಸೇರುವುದರಿಂದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅರಿತು ತಮ್ಮ ಸಬಲೀಕಣದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿರುದು ಖಚಿತವಾಗುವುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೨೨

ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ವಿವರ

ಸಭೆ ನಡೆಸುವ ವಿವರ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	ಶೇಕಡಾವಾರು (%)
ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ	48	80
ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ	09	15
ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ	03	05

ಸಭೆಯ ಹಾಜರಾತಿ : ಸಭೆಯು ಸಫಲವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಾಜರಾತಿ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 4.23 ರಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಒಟ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ 52 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 86.66 ಮಹಿಳೆಯರು ಎಲ್ಲ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ 8 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 13.33 ಮಹಿಳೆಯರು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗದೇ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 86 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಾಜರಾತಿಯಿಂದ ನಮಗೆ ತಿಳಿದುಬರುವುದೇನೆಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸರಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಹಾಗೂ ಅದರ ಫಲ ಪಡೆಯಲು ಸದಾ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಸಭೆಗಳ ಹಾಜರಾತಿ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ತಾವೇ ನಾಂದಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೨೩

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಹಾಜರಾತಿ ವಿವರ

ಹಾಜರಾತಿ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	ಶೇಕಡಾವಾರು(%)
ಸಭೆಗೆ ಹಾಜರಾದವರು	52	86.67
ಸಭೆಗೆ ಹಾಜರಾಗದೆ ಇರುವವರು	08	13.33

ಸುತ್ತು ನಿಧಿ ಪಡೆದ ವಿವರ : ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ತಲಾ 5000/- ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಸುತ್ತು ನಿಧಿ ನೀಡಲಾಗುವದು. ಪ್ರತಿ ಗುಂಪಿಗೆ 600/- ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಪುಸ್ತಕ ಹಾಗೂ ಟ್ರಂಕುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗುವುದು. ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೨೪ ನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 20 ಮಹಿಳೆಯರು ಮಾತ್ರ ಸುತ್ತು ನಿಧಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 33.33 ರಷ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಸುತ್ತು ನಿಧಿಯ ಲಾಭ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನುಳಿದ 40 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 66.67 ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಈ ಸುತ್ತು ನಿಧಿಯ ಲಾಭ ದೊರೆತಿಲ್ಲ.

ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ , ಈ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳು ಹೊಸದಾಗಿ ರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇದೀಗ ಗ್ರೇಡಿಂಗ್ ಆಗಿದ್ದು, ಸುತ್ತು ನಿಧಿಗಾಗಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ಸರಕಾರ ಈ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಸುತ್ತು ನಿಧಿ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೨೪

ಸುತ್ತು ನಿಧಿ ಪಡೆದ ವಿವರ

ಸುತ್ತು ನಿಧಿ ವಿವರ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	ಶೇಕಡಾವಾರು(%)
ಸುತ್ತು ನಿಧಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡವರು	20	33.33
ಸುತ್ತು ನಿಧಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವವರು	40	66.67
ಒಟ್ಟು :	60	100

ತಿಂಗಳ ಉಳಿತಾಯ : ಉಳಿತಾಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರ ಏಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ. ದುಂದು ವೆಚ್ಚದಿಂದ ನಾಳಿನ ಪರಿವೇ ಇಲ್ಲದೇ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ, ಭವಿಷ್ಯ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗುವುದು. ಕೋಷ್ಟಕ 4.25 ನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ತಿಂಳಿಗೆ 100 ರೂ ನಂತೆ ಸುಮಾರು 20 ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 33.33 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಉಳಿತಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ 80 ರೂ ಉಳಿತಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಂಖ್ಯೆ 40 ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 66.67. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವುದೇನೆಂದರೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಅತೀ ಬಡವರಾಗಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಬರುವ ಆದಾಯ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆದಾಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಉಳಿತಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ. ಹೀಗೆ ಉಳಿತಾಯದಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೨೫

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ತಿಂಗಳ ಉಳಿತಾಯ

ತಿಂಗಳ ಉಳಿತಾಯ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	ಶೇಕಡಾವಾರು (%)
100	20	33.33
80	40	66.67

ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ ಪಡೆದ ವಿವರ : ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯವಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 4.26 ನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ಒಟ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ 52 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 86.67ರಷ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ ಪಡೆಯದೇ ಇರುವವರು ಕೇವಲ 8 ಜನ ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 13.33 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು. ಅಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ಲಾಭವಾದ ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ದೃಢೀಕರಣವಾಗುವುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೨೬

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ ಪಡೆದ ವಿವರ

ಸಾಲ ಪಡೆದ ವಿವರ	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	ಶೇಕಡಾವಾರು(%)
ಒಟ್ಟು ಸಾಲ ಪಡೆದವರು	52	86.67
ಸಾಲ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವವರು	08	13.33

ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣ : ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನೇಕ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಕೋಷ್ಟಕ 4.27 ರಲ್ಲಿ, ಒಟ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಂದರೆ 23 ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮಕ್ಕಳ ವಿವಾಹಕ್ಕಾಗಿ 12 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹಾಗೂ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ 10 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಂತ ಉದ್ಯೋಗ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಕೇವಲ 7 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಾಲ ಪಡೆದಿರುವದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವುದೇನೆಂದರೆ, ನಗರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತಾವು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದವರೆಗೂ ಓದಿದ್ದರಿಂದ, ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಅರಿವಿನಿಂದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಓದಬೇಕೆಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ದೃಢೀಕರಣವಾಗುವುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೨೭

ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣದ ವಿವರ

ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣ	**ಫಲಾನುಭವಿಗಳು**	**ಶೇಕಡಾವಾರು** (%)
ಮಕ್ಕಳ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ	12	23
ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ	23	44
ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ	10	19
ಸ್ವಂತ ಉದ್ಯೋಗ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು	07	14
ಒಟ್ಟು ಸಾಲ ಪಡೆದವರು	52	100

ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ : ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸೇರ್ಪಡೆಯ ನಂತರ ಅವಳಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಅವಳ ಸ್ಥಾನಮಾನದಲ್ಲಾದ ಬದಲಾಣೆಯನ್ನು ಅರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಕೋಷ್ಟಕ 4.28 ನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಮಹಿಳೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮುಂಚೆ, ಕುಟುಂಬದ ನಿರ್ಣಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೇವಲ 22 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮಾತ್ರ, ಆದರೆ ಮಹಿಳೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ ಕುಟುಂಬದ ನಿರ್ಣಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಮಹಿಳೆಯರು 38 ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮುಂಚೆ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಕ್ರೀಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಂತರ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು ಅದು ಕೇವಲ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಆಗಿದ್ದು ಎಂದು

ತಿಳಿದು ಬರುವುದು. ಇದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘಗಳು ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣದತ್ತ ಕೊಂಡ್ಯೊಯುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೨೮
ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ

ಅ. ನಂ	ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ	ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
		ಮುಂಚೆ	ನಂತರ
1	ಕುಟುಂಬದ ನಿರ್ಣಯಗಳಲ್ಲಿ ನೀವು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ?	22	38
2	ನಿಮ್ಮ ಪತಿಗೆ ಕುಡಿತದ ಚಟವಿದೆಯೇ? ಇದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೀರಾ?	09	22
3	ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಎಲ್ಲರೂ	--
4	ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಮಾನ	ಸಾಧಾರಣ	ಉತ್ತಮ
5	ನಿಮ್ಮ ಅಥವಾ ಇತರ ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂದುವರೆಸುವಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ	ಸಾಧಾರಣ	ಉತ್ತಮ
6	ಇತರೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸದಸ್ಯತ್ವ	ಇಲ್ಲ	27 ಸದಸ್ಯರು ಸದಸ್ಯತ್ವ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ

ಮಹಿಳೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮುಂಚೆ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಪತಿಗೆ ಕುಡಿತದ ಚಟವಿದ್ದುದೆಂದು, ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ ಎಂದೂ 09 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ 22 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪತಿಗೆ ಕುಡಿತದ ಚಟವಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಬಿಡುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾತ್ರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ ತಮಗೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದರಿಂದ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ ಅವರಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ, ತಿಳಿಹೇಳುವ ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ನಂತರವೇ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮುಂಚೆಯಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ನಗರದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗೆಗಿನ ಅರಿವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮುಂಚೆಯಿಂದಲೂ ಇರುವುದೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುವುದು.

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮುಂಚೆ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ನಿರ್ಣಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಾಗ ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಎಲ್ಲ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಒಕ್ಕೊರಲಿನಿಂದ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದಾಗಿನಿಂದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ತಮ್ಮ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತಮಗೆ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ಸೇರ್ಪಡೆಯಿಂದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ದೃಡೀಕರಣವಾಗುವುದು. ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಮಹಿಳೆಯ ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ಅಳೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಅನಿಸಿಕೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮುಂಚೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಅನಿಸಿಕೆ ಇತ್ತು ಅಂದರೆ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣದವರೆಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅನಿಸಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ತಾಂತ್ರಿಕ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿತುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾದರೆ ಸಾಲ ಸೂಲವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಪೊರೈಸುವ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಬಲೀಕರಣದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದು.

ಇತರೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲು ಹಾಗೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಹೆದರಿಕೆ ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕತ್ವದ ಕೆಲಸದಿಂದಾಗಿ, ಧೈರ್ಯ ಬಂದಿದೆ. ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಸಧ್ಯದಲ್ಲಿ 27 ಸದಸ್ಯರು ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಲ, ಭಜನಾ ಮಂಡಲ, ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಸಂಘ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸಬಲೀಕರಣದ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆ : ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ದೇಶವಾದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬಳನ್ನೇ ಕಳಿಸದೇ ಸದಾ ಪುರುಷರೊಂದಿಗೆ ಅಂದರೆ ತಂದೆ ಅಥವಾ ಪತಿ ಅಥವಾ ಅಣ್ಣ, ತಮ್ಮರೊಂದಿಗೆ ಕಳಿಸುವ ವಾಡಿಕೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಹೋಗುವ ಧೈರ್ಯವಾಗಲೀ, ವಿಶ್ವಾಸವಾಗಲೀ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಂಣವಾಗಿತ್ತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ

ಸ್ಥಳಗಳಾದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ಶಾಲೆ, ಸರಕಾರಿಸಂಸ್ಥೆ, ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ, ಹೋಗಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೋಷ್ಟಕ 4.29 ನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮೊದಲು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ 32 ಮಹಿಳೆಯರು ಮುಂಚೆಯಿಂದಲೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ 29 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ನಗರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮುಂಚೆಯಿಂದಲೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಮಹಿಳೆಯರು ಅಂದರೆ 29 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ನಂತರ ಒಬ್ಬರೇ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತರುವ ವಿಶ್ವಾಸ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು ಎಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬರುವದು.

ಸರಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ (ಶಾಲೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ, ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ) ಮುಂಚೆ ಕೇವಲ 08 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು, ಆದರೆ ನಂತರ 36 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೋಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಸರಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡದ್ದು ತಿಳಿದುಬರುವುದು.

ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಮುಂಚೆ 2 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ 58 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೋಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯ ಹಣವನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ವ್ಯವಾಟದ ಅರಿವು ಮೂಡಿತು.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೨೯

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬೇಟಿ ನೀಡಿದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬೇಟಿ ನೀಡಿದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರ	ಸ್ತ್ರಿಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
	ಮುಂಚೆ	ನಂತರ
ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಕೊಳ್ಳಲು/ಮಾರಲು	32	29
ಸರಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ (ಶಾಲೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ, ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ)	08	36
ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ	02	58
ಪೋಸ್ಟ ಆಫೀಸಿಗೆ	06	32
ತಮಗೆ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳ ಸಲುವಾಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗುವುದು.	19	38

ಕಾರಣ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಅವರು ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಹೋಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು ಎಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುವುದು. ಪೋಸ್ಟ ಆಫೀಸಿಗೆ ಮುಂಚೆ 6 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ. ನಂತರ 32 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಆದ ಬದಲಾವಣೆ ಅರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಓೀಗೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ.

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮೊದಲು 19 ಮಹಿಳೆಯರು ತಮಗೆ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಆದರೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂಚೆ ಏನೇ ಆದರೂ ಪತಿ ಅಥವಾ ತಂದೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವರು, ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ 38 ಮಹಿಳೆಯರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಅಥವಾ ಅನಾರೋಗ್ಯವಾದರೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಆಗಿ ಬದುಕಲು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದು.

ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಣಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ : ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ದ್ವಿತೀಯ ದರ್ಜೆಯ ನಾಗರಿಕರಂತೆ ಕಾಣುವ ಮನೋಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯು ಅಬಲೆಯಾದಳು. ಆದರೆ ಅನೇಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಅವಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಒದಗಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣದತ್ತ ತಂದವು ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಕೋಷ್ಟಕ 4.30 ನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮೊದಲು ಮನೆ ರಿಪೇರಿಯಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವಾಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಳ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವರು ಕೇವಲ 8 ಜನರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ನಂತರ 29 ಜನರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಳ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಅದರಂತೆ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಮುಂಚೆ ಕೇವಲ 6 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಯೋಚಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನಂತರ 23 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಯೋಚಿಸಿದರು ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ 20 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗವಾದ ಉಂಡಿ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೩೦

ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಣಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ ದ ವಿವರ

ನಿರ್ಣಯದ ವಿಧಗಳು	ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
	ಮುಂಚೆ	ನಂತರ
ಮನೆ ರಿಪೇರಿ	08	29
ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗ	06	23
ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆ	--	28
ಮಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ	09	27
ಮಗಳ ವಿವಾಹ	--	32
ಹೊಸವಸ್ತು ಕೊಳ್ಳುವಾಗ	--	34

ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಮುಂಚೆ ಯಾರೂ ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದ ಮೇಲೆ, ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅರಿತಕೊಂಡ ನಂತರ ತಾವು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು, ತದ ನಂತರ 28 ಜನರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿದರು ಎಂದು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಸಹ ಅರಿಯಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಾದ ಸಬಲೀಕರಣವೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುವುದು.

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮೊದಲು ಮಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಕುರಿತು ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೇವಲ 9, ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ 27 ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣದಂತಹ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕಾಗಿ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೂ ಮಗಳಿಗೆ ಬೇಗ ವಿವಾಹ ಮಾಡದೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮುಂಚೆ ಮಗಳ ವಿವಾಹದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೊಷ್ಟಕ 4.30 ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಆದರೆ ನಂತರ ಸುಮಾರು 32 ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೊಸ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಯಾವ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದೊಕೋಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ನಂತರ 34 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮುಂಚೆ ಹಾಗೂ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನೀಡದೇ ತಟಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಗೂಳ್ಳುವಾಗ ಅನೇಕ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿ, ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಹ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಸಾಬೀತುಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುವುದು.

ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆ : ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಫಲತೆಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಗೆ ರಾಜಕೀಯ ತಿಳವಳಿಕೆ, ಪರಿಜ್ಞಾನ ಅತೀ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಅದರಂತೆ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಹ ಅರಿತಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವನು ಅಥವಾ ಅವಳು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಪ್ರಜೆಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ ಕೋಷ್ಟಕ 4.31 ನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಇರುವುದು ಮುಂಚೆ 28 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು, ನಂತರ 32 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅರಿತುಕೊಂಡರು.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೩೧

ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆ ವಿವರ

ಅ ನಂ	ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆ	ಸ್ತ್ರಿಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
		ಮುಂಚೆ	ನಂತರ
1	ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕಿದೆ. ಇದುನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ?	28	32
2	ವರದಕ್ಷಿಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ಮತ್ತು ಕೊಡುವದು ಕಾನೂನಿನನ್ವಯಸರಿಯೇ?	22	38
3	ಚುನಾವಣೆ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೀರಾ?	11	18
4	ಮತ ಹಾಕಲು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೀರಾ?	19	41
5	ಸಮುದಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೀರಾ?	12	23
6	ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೀರಾ?	24	31

ವರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ಮತ್ತು ಕೊಡುವದು ತಪ್ಪು ಎನ್ನುವ ವಿಷಯ ಮುಂಚೆ 22 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯ ನಂತರ 38 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಅರಿವಾಯಿತು.

ಚುನಾವಣೆಯ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೆ 11 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು, ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯ ನಂತರ 18 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು. ಪ್ರಜೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಕರ್ತವ್ಯವಾದ ಮತಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿ, ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮುಂಚೆ 19 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯ ನಂತರ 41 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು.

ಸಮುದಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಪಲ್ಸಪೋಲಿಯೊ ಪ್ರಚಾರ, ಚುಚ್ಚುಮದ್ದುಗಳ ತಿಳವಳಿಕೆಯಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಚೆ 12 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯ ನಂತರ 23 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕೂಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಪುರುಷರ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಮುಂಚೆ 08 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಆದರೆ ನಂತರ 49 ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಆಸಮಾನತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಬಂದಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕುಡಿತವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಮುಂಚೆ 9 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾದರೆ, ನಂತರ 31 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ ಕುಡಿತವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಧೈರ್ಯ, ತಿಳವಳಿಕೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕೆಲಸದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಕಿರುಕುಳಕೊಡುವದನ್ನು ಮುಂಚೆ 17 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ 38 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಸಕ್ರೀಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ನಂತರ ಅವಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅವಳ ಮೂಲಕ, ಅವಳ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಅಮೂಲಾಗ್ರಹ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೩.೨

ಬೆಳಗಾವಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ – ಪ್ರಗತಿ ವರದಿ ನಮೂನೆ

ಸಂಚಿತ ಪ್ರಗತಿ – ಜುಲೈ – 2009

ಕ್ರ. ಸಂ	ವಿವರ	ಮೊದಲನೇಯ ಹಂತ	ಎರಡನೇಯ ಹಂತ	ಒಟ್ಟು
1	ಗುಂಪುಗಳ ರಚನೆ	150	320	470
ಅ	ಗುರಿ	150	320	470
ಆ	ಸಾಧನೆ	150	320	470
2	ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ	2793	5743	8536
ಅ	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯವರು	246	640	886
ಆ	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದವರು	83	347	430
ಇ	ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರು	68	212	280
ಈ	ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರು	213	949	1162
ಉ	ಇತರೆ	2183	3595	5778
3	ವೈವಾಹಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ			
ಅ	ವಿಧವೆಯರು	169	196	365
ಆ	ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದಿತರು	26	18	44
ಇ	ಪರಿತ್ಯಕ್ತೆಯರು	43	27	80
ಈ	ಅವಿವಾಹಿತರು	26	18	44
4	ಆದಾಯ ತರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ			
ಅ	ಸಣ್ಣ ವ್ಯಾಪಾರ, ಸೇವೆ,ಗೃಹ,ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ	329	707	1036

ಆ	ಕೂಲಿ ವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಕೆಲಸ (ಸಂಬಳ ವರ್ಗಕ್ಕೆ) ಸೇರಿದವರ ಸಂಖ್ಯೆ	485	932	415
5	ಯಾವುದೇ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗದೇ ಇರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ	1979	4704	6383
6	ಉಳಿತಾಯ (ರೂ ಗಳಲ್ಲಿ)	3507130	3793260	3700390
7	ಸಾಲ ವಿತರಣೆ (ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ)			
ಅ	ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ	5399040	4140200	9539240
ಆ	ಬ್ಯಾಂಕ ಸಾಲ	3106500	1319000	4425500
ಇ	ಒಟ್ಟು	8505540	5459200	13964740
8	ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿ (ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ)			
ಅ	ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ	4331760	2977370	7309130
ಆ	ಬ್ಯಾಂಕ ಸಾಲ	1734459	1051931	2786390
ಇ	ಒಟ್ಟು	6066219	4029301	10095520
9	ಗ್ರೇಡಿಂಗ್ ಆಗಿರುವ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	150	240	390
ಅ	"ಎ" ಗ್ರೇಡ ಪಡೆದಿರುವ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	124	115	239
ಆ	"ಬಿ" ಗ್ರೇಡ ಪಡೆದಿರುವ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	24	124	148
10	ಬ್ಯಾಂಕಿನೊಳ ಜೋಡನೆ (ಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ)ಆಗಿರುವ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	65	35	100

11	ಸುತ್ತು ನಿಧಿ ಪಡೆದಿರುವ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	118	10	128
12	ತರಬೇತಿ			
ಅ	ಗುಂಪು ನಿರ್ವಹಣೆ	588	--	588
ಆ	ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಯುವವರಿಗೆ	588	60	648
ಇ	ಉದ್ಯಮಶೀಲತಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತರಬೇತಿ	37	25	62
ಈ	ಇತರೆ	–		

ಶಿಶು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿ ಇಲಾಖೆ ಬೆಳಗಾವಿ

ಮೇಲಿನ ಸಂಚಿತ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನುನ್ನು ತಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು 8536 ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯವರು 886 ಮಹಿಳೆಯರು, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರು 280 ಮಹಿಳೆಯರು, ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರು 1,162 ಮಹಿಳೆಯರು, ಹಾಗೂ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ 430 ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಜುಲೈ 2009 ನೇ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ, ಒಟ್ಟು 73,00,390 ರೂ ಹಣ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 150 ಗುಂಪುಗಳು ಮೊದಲನೇಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು 240 ಗುಂಪುಗಳು ಎರಡನೇಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಗ್ರೇಡಿಂಗ್ ಆಗಿವೆ ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು 390 ಗುಂಪುಗಳು ಗ್ರೇಡಿಂಗ್ ಆಗಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ "ಎ" ಗ್ರೇಡ ಪಡೆದಿರುವ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 239, ಹಾಗೂ "ಬಿ" ಗ್ರೇಡ ಪಡೆದಿರುವ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 148 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಗುಂಪು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ತರಬೇತಿಯು 588 ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೊದಲನೇಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು 648 ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಯುವ ತರಬೇತಿ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದ್ಯಮಶೀಲತಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತರಬೇತಿಯು ಕೇವಲ 62 ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ತರಬೇತಿಯ ಕೊರತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ – ಪ್ರಗತಿ ವರದಿ ನಮೂನೆಯನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ಶೇಕಡಾ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಇರುವ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ

ಮೂಲಕ ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದ ಮಹಿಳೆ ಸಬಲೀಕರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಮೂಲಕ ಧೃಢೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದ ಗುರಿ ಸಾಧನೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆಯೇ ಮೂಲ ಮಂತ್ರ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡಿರುವ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಮೂಲ ಧನವನ್ನು ಈಗಿರುವ ನೂರು ಕೋಟಿಯಿಂದ ಐದನೂರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏರಿಸಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಕನಿಷ್ಟ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಈ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪು ಚಳುವಳಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ಗಹನವಾದ ಪರಿವರ್ತನೆ ತಂದಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ 22 ಲಕ್ಷ ಗುಂಪುಗಳು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಿವೆ. ' ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ಕೋಶ ' ವನ್ನು ಈಗಿರುವ 100 ಕೋಟಿಯೊಂದ 500 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂದು ಪ್ರಣವ್ ಮುಖರ್ಜಿ 2009–2010 ರ ಕೇಂದ್ರ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ಪ್ರಜಾವಾಣಿ – 7–12–2009)

ಅಧ್ಯಾಯ ೫

ಸಮಾರೋಪ

೫.೧ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಅಂಶಗಳು

೫.೨ ಸಲಹೆಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ – ೫

ಸಮಾರೋಪ

೫.೧ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಅಂಶಗಳು

ಜಾಗತೀಕರಣ, ಸ್ಫೋಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ , ಏರುಪೇರಾದ ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳು, ಕೈಗಾರೀಕರಣದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಗರೀಕರಣ ಪಕ್ರಿಯೆ ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ಈಗ ತೀವ್ರವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ಪೆಟ್ಟು – ಅದೂ ಕುಡಿಯುವ ಶುದ್ಧ ನೀರಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ವಾಸಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಸೂರು ಇರಬಹುದು. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಕೊರತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೊಳಗೇರಿ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವವು ಎಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಅನುಭವ. ಸಂಪಾದನೆಯ ಮಟ್ಟ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಕೊಳಗೇರಿಯೇ ಒಂದು ತಾಣ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನಗರದ ಥಳಕು, ಬಳಕು, ವೈಭವ, ಆಡಂಬರ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಪಾದನೆಯತ್ತ ಖಂಡಿತ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು. ಬರೀ ಪುರುಷನೊಬ್ಬನೇ ಸಂಪಾದಿಸಿದರೆ ಅದು ಜೀವನದ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಖಂಡಿತ ಸಾಲದು ಎಂಬ ಕಟುಸತ್ಯ, ಮಹಿಳೆಗೆ ಕ್ರಮೇಣ ಅರಿವಾಗುವುದು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಆದಾಯ ತರುವಂತಹ ಉತ್ಪನ್ನಕರ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಹಜ. ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೊರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಸ್ಯೆಯಾದಾಗ, ಅವಳು ಮೊರೆ ಹೋಗುವುದು ಲೇವಾದೇವಿದಾರರನ್ನು. ಮಹಿಳೆಯರ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೋಸ್ಕರವೇ ಕಾಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುವ ಇವರು ಸಣ್ಣ ಮೊತ್ತಗಳ (ಆದರೆ ದೊಡ್ಡ ಬಡ್ಡಿ ದರ) ಸಾಲದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಕ್ರಮೇಣ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿ ಬಿಗಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಂತಹ ಲೇವಾದೇವಿದಾರರ ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ನಲುಗಿರುವ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಹೊರತರುವುದೇ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೊಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ. ಈ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಕೂಡ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಸಮೀಪ ತಂದು ಅವಳ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಗುಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಸುವುದೇ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೊಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮವು ನಗರದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೊಜನೆಯನ್ನು 2006 ರ ವೇಳೆಗೆ ರಾಜ್ಯದ 176 ನಗರ/ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿತ್ತು. 4992 ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ನಗರದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿತ್ತು,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ಈ ಗುಂಪುಗಳ ಒಟ್ಟು ಉಳಿತಾಯ ರೂ 17.00 ಲಕ್ಷಗಳು ಹಾಗೂ ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ ವಿತರಿಸಿರುವುದು ರೂ 22.70 ಲಕ್ಷ ಆಗಿದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ತುಂಬಾ ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆಯು ಯೋಜನೆಯ ನಿರಂತರ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಥಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಯೋಜನೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆ 'ಬ್ಯಾಂಕ ಜೋಡನೆ' ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಬಡ ಮಹಿಳೆಯ ಕೂಗನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 2006 ರ ನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ನಿಗಮಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ 5000 ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ನಗರ, ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿತ್ತು ಎಂದು 2006 ರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ಮೊದಲನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಬಲೀಕರಣದ ಅರ್ಥ, ಸಬಲೀಕರಣದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು, ಸಬಲೀಕರಣದ ಕಾರ್ಯಗಳು, ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ, ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸರಕಾರ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕಾನೂನುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಎರಡನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಉಗಮ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿಯ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು. ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ ರಚನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶವಾರು ಜಮಾ ಹಂಚಿಕೆ , ಸ್ವಸಹಾಯ ಹಂಚಿಕೆ, ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸಾಲ ಹಾಗೂ ಜಮಾ ಖರ್ಚಿನ ವಾರ್ಷಿಕವಾರು ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು 2006 ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಪ್ರಗತಿ ವಿವರವನ್ನು ಅಂಕಿ ಆಂಶಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ಲೇಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೂರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ, ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು, ವಿಧಾನ, ಅಧ್ಯಯನದ ಕ್ಷೇತ್ರ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಅದ್ಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಪುನರಾವಲೋಕನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ನಾಲ್ಕನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ನೈಜವಾದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೂಲಗಳಾದ ಪ್ರತಿಶತ (ಶೇಕಡಾವಾರು) ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ವಯೋಮಿತಿ, ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಕುಟುಂಬ, ವೈವಾಹಿಕ ಅಂತಸ್ತು, ವಾಸದ ವಿವರ, ಪಡಿತರಚೀಟಿಯ ವಿವರ ಮತ್ತು ಶೌಚಾಲಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ

ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ವಿವರದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿ, ವೃತ್ತಿ ವರಮಾನ, ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕ ವ್ಯೆವಾಟಿನ ಮಾಹಿತಿಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಕಾರ್ಯದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ ಅದು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಬಲೀಕರಣದತ್ತ ದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಐದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಮಾರೋಪ ಅಧ್ಯಾಯವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಮೊದಲನೇಯ ಪೂರ್ವ ಗ್ರಹಿಕೆಯು **" ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೊಜನೆಯಿಂದ ಬಡ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದು."** ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ರಾಷ್ಟ್ರ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಇದು ಈ ಅಧ್ಯನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ ಅಂದರೆ ಪ್ರೌಢರು ದೇಶದ ಆಸ್ತಿಗಳು ಎಂಬಂತೆ, ಪ್ರೌಡಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ 31 ರಿಂದ 40 ವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೊಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರೀಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೋಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಕೊಷ್ಟಕ 4.1 ದೃಢೀಕರಿಸಿದೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಅಂದರೆ ಶೇಕಡಾ 43.33 ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಮಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದವರೆಗೂ ಪೊರೈಸಿದ್ದನ್ನು ಕೊಷ್ಟಕ 4.2 ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ.

'ಸಣ್ಣ ಕುಟುಂಬ ಸುಖೀ ಕುಟುಂಬ' ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯ ಅರಿವು ಮಹಿಳೆಯರಿಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೊಷ್ಟಕ 4.7 ರ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ದೃಢೀಕರಿಸಿವೆ. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೊಜನೆಯಲ್ಲಿ ಹಳದಿ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುವದರಿಂದ, ಬಡವರೇ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ, ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ ಬಡ ಮಹಿಳೆಯರ ಶ್ರೇಯೋದ್ದಾರಕ್ಕೆ ವರದಾನವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಈ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಿಕೆಯು ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಪಾತ್ರ ಎಂಬ ಸಂಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಜಿನರಾಳೆಯವರು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಇಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಮೂಲಕ ಬಡಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದು.

ಎರಡನೇಯ ಪೂರ್ವ ಗ್ರಹಿಕೆಯು **"ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುವುದು."** ಜೀವನಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆಯಿದ್ದಾಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶೋಷಣೆಯಂತಹ ಅನಿಷ್ಟಗಳೂ ಕೂಡಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಅಭದ್ರತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಶ್ರಮಿಕರು ಶೋಷಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಅಂತಲೇ ಕಾರ್ಲ ಮಾರ್ಕ್ಸರವರು "ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೌಧದ ಅಸ್ತಿರವಾರವೇ ಆಗಿರುವುದು" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹ್ಯಾಮಿಲ್ಟನ್ ಎಂಬಾತನು "ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಘಟನೆಯು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಮಾನವನ ಸಮಗ್ರ ಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ತೊಡರಿಕೊಂಡಿದೆ. "ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಲು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದನ್ನು ಕೊಷ್ಟಕ 4.21 ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ನಂತರ ಹೊಲ, ಜಾಗ ಹಾಗೂ ಮನೆಗಳನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಾಸಿಕ ವರಮಾನದಲ್ಲಿಯೂ ದ್ವಿಗುಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಕೊಷ್ಟಕ 4.15 ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಉಳಿತಾಯದಲ್ಲಿ 53 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತೊಡಗಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸುಮಾರು 51 ಫಲನುಭವಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಸುಧಾರಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೊಷ್ಟಕ 4.18 ರಲ್ಲಿ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಮೂರನೇಯ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಿಕೆಯು" **ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯು ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದೆ.** " ಗಾಂಧಿಜೀಯವರು ಮಹಿಳೆಯರ ಏಳ್ಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದೇಶದ ಏಳ್ಗೆ ಅಡಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಮಹಿಳೆಯ ಸಬಲೀಕರಣ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಉಳಿತಾಯ, ಸಭೆ ಸಂಘಟನೆ, ಮತ್ತು ಆಂತರಿ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ, ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಿದ್ದನ್ನು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಮೂಲಕ ದೃಢೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಷ್ಟಕ 4.28 ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನದಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಮಹಿಳೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಷ್ಟಕ 4.29 ರಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ, ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಲೂ (ಕೊಷ್ಟಕ 4.31) ಮಹಿಳೆ ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳ್ಳತ್ತಿರುವುದು ಸಾಬೀತಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಈ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಿಕೆಯು ಸಹ ನಿಜ ಎನ್ನುವುದು ರುಜುವಾತಾಗುತ್ತದೆ.

೫.೨ ಸಲಹೆಗಳು

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸಾಧನೆ ಸಾಧಿಸಿದರೂ ಸಹ ಇದು ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಡೆತಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಅಡೆತಡೆ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದರೆ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಮಹಿಳೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಸಬಲೀಕರಣ ಹೊಂದಿ, ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ರೂಪವಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೇಲೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ.

1. ಆದಾಯೋತ್ಪನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡುವ ತರಬೇತಿಯ ಕೊರತೆ ಇದೆ.
2. ಗುಂಪಿನ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸ್ಥಳದ ಕೊರತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಇಲಾಖೆ ಸ್ಥಳದ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು.
3. ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಿದ್ದುದರಿಂದ , ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪು ತಯಾರಿಸಿದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕು.
4. ಸರ್ಕಾರವು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
5. ಸರ್ಕಾರವು ಎಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸುತ್ತು ನಿಧಿ ನೀಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು.
6. ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು.
7. ಕೆಲವು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಕಿಟ್‌ಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದಂತೆ, ಎಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳಿಗೂ ಕಿಟ್ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು
8. ಎಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ಬ್ಯಾಂಕ ಸಾಲ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು.
9. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯು ಅಂಗನವಾಡಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರಿಗೆ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಸಾಫಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನು 25 ರೂ ಗಳಿಂದ 100 ರೂ ವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು.
10. ದಾಖಲೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯಂಥಹ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನೀಡಬೇಕು.
11. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವಾಗ ಈ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.
12. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗದ ತರಬೇತಿ ಕೊಟ್ಟು, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸೌಲಭ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲರಾಗುವಂತೆರಿ ಇಲಾಖೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು.
13. ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಯಶಸ್ವಿಗಾಗಿ ಈ ಪಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
14. ಮಹಿಳೆಯರಿಗಿರುವ ಕಾನೂನುಗಳ ತಿಳವಳಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿಸಿ, ಕಾನೂನು ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಇಲಾಖೆಯು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು.
15. ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳಾದ ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ, ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಶೋಷಣೆಯಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವ ತಿಳವಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.
16. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬಡ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಯಾವುದಾರೂ ಯೊಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಮ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸೂರು ಪೂರೈಸಿದಂತಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕಗಳ ಯಾದಿ

ಅ. ನಂ	ಕೋಷ್ಟಕಗಳ ತಲೆಬರಹ	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
೨.೧	ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸಾಲ ಹಾಗೂ ಜಮಾ ಖರ್ಚಿನ ವಾರ್ಷಿಕವಾರು ಪ್ರಗತಿ	17
೨.೨	ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನ ಪ್ರಾದೇಶವಾರು ಜಮಾ(ಕ್ರೆಡಿಟ್) ಹಂಚಿಕೆ	18
೨.೩	ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನ ಹಂಚಿಕೆ	19
೨.೪	ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಡಿಸೆಂಬರ 2006 ರ ಪ್ರಗತಿ ವಿವರ	25
೨.೫	ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರಚನೆಯಾದ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಗ್ರೆಡಿಂಗ್ ಮಾಡುವಾಗ ಅನುಸರಿಸುವ ಮಾನದಂಡಗಳು	37–39
೨.೬	ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು	40–41
೪.೧	ವಯೋಮಿತಿವಾರು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಮಾಹಿತಿಯ ವಿವರ	53
೪.೨	ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮಾಹಿತಿ	54
೪.೩	ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಾಹಿತಿ	55
೪.೪	ಜಾತಿವಾರು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು	55
೪.೫	ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	56
೪.೬	ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವೈವಾಹಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ	56
೪.೭	ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಕುಟುಂಬ ಗಾತ್ರ	57
೪.೮	ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	58
೪.೯	ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	58
೪.೧೦	ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯು ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	59
೪.೧೧	ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	60
೪.೧೨	ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಸ್ತುಗಳ ವಿವರ	62
೪.೧೩	ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಉದ್ಯೋಗವಾರು ವಿಂಗಡನೆ	63
೪.೧೪	ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಸ್ತಿಯ ವಿವರ	64
೪.೧೫	ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಮಾಸಿಕ ವರಮಾನ	65

೪.೧೬	ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ ಖಾತೆ ಹೊಂದಿದವರ ವಿವರ	65
೪.೧೭	ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯದ ವಿವರ	66
೪.೧೮	ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಣೆ	66
೪.೧೯	ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮುಂಚೆ ಸಾಲ ಪಡೆದ ವಿವರ	67
೪.೨೦	ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ರಚನೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ವಿವರ	68
೪.೨೧	ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು	69
೪.೨೨	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ವಿವರ	70
೪.೨೩	ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಹಾಜರಾತಿಯ ವಿವರ	71
೪.೨೪	ಸುತ್ತು ನಿಧಿ ಪಡೆದ ವಿವರ	71
೪.೨೫	ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ತಿಂಗಳ ಉಳಿತಾಯ	72
೪.೨೬	ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ ಪಡೆದ ವಿವರ	72
೪.೨೭	ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣದ ವಿವರ	73
೪.೨೮	ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥನಮಾನ	74
೪.೨೯	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬೇಟಿ ನೀಡಿದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರ	76
೪.೩೦	ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರದ ವಿವರ	78
೪.೩೧	ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ವಿವರ	79
೪.೩೨	ಬೆಳಗಾವಿ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ – ಪ್ರಗತಿ ವರದಿ ನಮೂನೆ	81–83

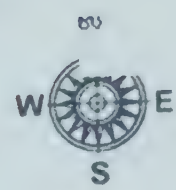
ಕರ್ನಾಟಕ ನಕ್ಷೆ

ಭಾರತ ನಕ್ಷೆ

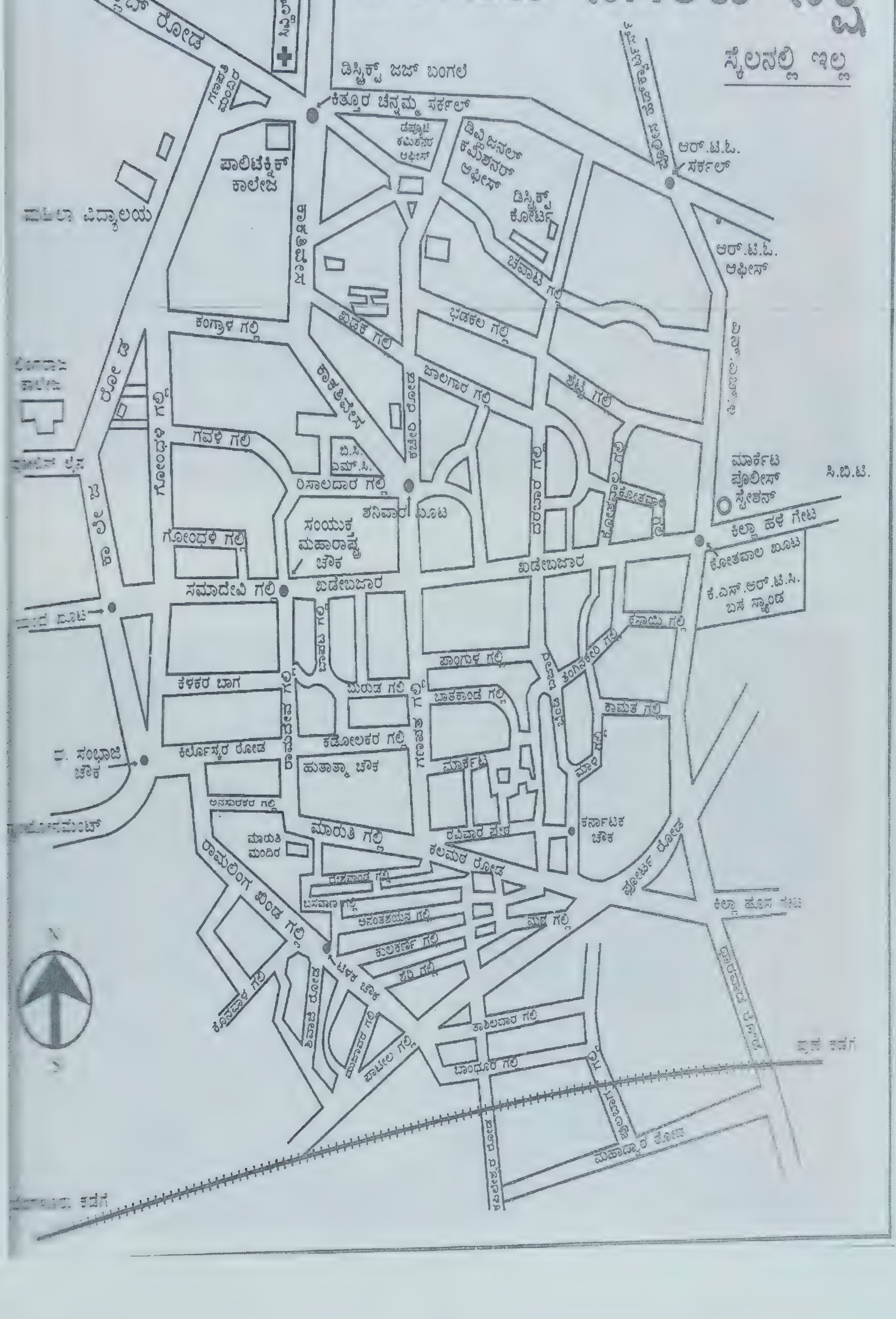

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ

ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದ ನಕ್ಷೆ

ಸಭೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಭರತಮಾತಾ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ಮಹಿಳೆಯರು

ಪಾಸ್ ಬುಕ್ ದಾಖಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ನಾಯಕಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸದಸ್ಯರು

ಸ್ವಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ಮಹಿಳೆಯರು

ಉಂಡಿ ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಮಹಿಳೆಯರು

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

References:

1. Women Empowerment through Self help groups: A Case study in north Tamil.Nadu- Dr.A.Vinayagamoorthy, Reader in Commerce, Perjure University, Tamil Nadu.
2. Self Helps groups, poverty Alleviations and Empowerment- Presented by Dr.K.Lalita, Yugantar, The planning commissions civil society Window on self help groups, 7th Nov.2006,New Delhi.
3. Women Empowerment through SHGS –A study of Nizamabad district, Andhra.Pradesh, Aug.2007,APMAS, Hyderabad.
4. Micro finances, Self Help groups and women Empowerment, current issues and concerns. (V.P. Sriram, Faculty, Bharatidasan Institute of Management, Tiruchirupalli.)
5. Men and Women in Karnataka, 2005-06 to 2007-08. Directorate of Economics and Statistics, Bangalore. DESIZSIPP2007, Managing scale- By C.S.Reddy, CEO, APMAS
6. INDIA: Promoting urban social Development through Self Help Groups in Karnataka, May 2007 by Shashikala Sitaram.
7. Department of Women and child development, Govt of NCT, New Delhi.
8. Promotion of Self Help Groups under thee SHG Bank linkage program in India- by Malcom Harper, 25th and 26th Nov. 2002, New Delhi.
9. Self help groups : Empowerment through Participation
10. Women Empowerment through Self help groups- A study in Vishakapatnam District of Andhra Pradesh.By VENKATA RAO
11. Barker, R.L (1991). The Politics of Empowerment. Social Work. 4. No.2.

[illegible]

12. Acharya.S (1987). Women and Rural Development in the Third World, Bombay, Tata Institute of Social Sciences.

13. Adams, Robert (1990), Self Help, Social Work and Empowerment, London, Macmillan Education Limited.

14. Anand, Anita and Salvi Gouri, (1998), (Ed) Beijing: UN Fourth world conference on Women, New Delhi, Women's Features services.

15. Apte, J.S (1995), Education and Women Empowerment. Indian Journal of Adult Education.56 (3).

16. Biju, M.R. (2006), (Ed) Women's Empowerment, New Delhi, Mittal Publications.

17. Empowering Women through Self-Help micro credit programs

18. Report of Steering Committee on Empowerment of Women and Development of children-TF4P Steering Committee. Sl.No.2/2001.

19. Report- Strategies for Empowerment of Women, Development of children and issues for Adholescents.

20. Self Help groups in India- A Study of the lights and Shades

21. Sociological Bulletin Journal Society- Aug 2008.

ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳು

1. ಎಸ್ ಬಿ ಜೋಗುರು – ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ (2007–08)
2. ಡಾ। ಈರಣ್ಣ ಚ ಮುಳಗುಂದ – ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (2008)
3. ಎಚ್ಚಾರ್ಕೆ – ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (2009–10)
4. ಎಂ ನಾರಾಯಣ ವಿಶ್ವ –ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಸಮಾಜ (1993)
5. ಡಾ। ಶಾಲಿನಿ ರಜನೀಶ್ – ನಡೆಮುಂದೆ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ದಾರಿ (ಸಪ್ಟೆಂಬರ್,2008)
6. ಕೆ ಎಂ ವಿಜಯಲಕ್ಷೀ – ಸ್ತ್ರೀವಾದ (ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಲೇಖನಗಳು (2005)
7. ಡಾ। ಉದಯ ಕುಮಾರ ಇರ್ವತ್ತೂರು – ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (ವಾಸ್ತವ ಮತ್ತು ವಿಕಲ್ಪ) (2007)
8. ಡಾ। ಕೆ. ಎಸ್. ರತ್ನಮ್ಮ – ಸ್ತ್ರೀಲೇಖ (2005)

9. ಚ.ನ. ಶಂಕರ್‌ರಾವ್ – ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ (ಸಂಪುಟ–1) – 2003
10. ಚ.ನ. ಶಂಕರ್‌ರಾವ್ – ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ (ಸಂಪುಟ–2) – 2002
11. ಪ್ರೋ ಎಸ್ ಎನ್ ಸಿ. ರಾವ್ ಮತ್ತು ಪ್ರೋ ಎಸ್ ಎನ್ ನಾಯಕ –ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ (1986)
12. ಎಂ ನಾರಾಯಣ ವಿಶ್ವ –ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನ (1993)
13. ಎಸ್ ಎಸ್ ಸರಗಣಾಚಾರಿ – ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ ಅಧ್ಯಯನ (1997)
14. ಕೆ. ಭ್ಯರಪ್ಪ – ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಅಧ್ಯಯನ(1996)
15. ಕೆ. ಭೈರಪ್ಪ – ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (1992)
16. ಒಡೆಯರ್ ಡಿ. ಮತ್ತು ಕೆ ಶಿವಚಿತ್ರಪ್ಪ – ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ
17. ಡಾ। ಜ್ಯೋತಿ ಶಶಿಕುಮಾರ – ಮಹಿಳಾ ಸಾಮಾಜಿಕತೆ
18. ಟಿ. ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ – ಮಹಿಳೆ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
19. ಡಾ. ಎಚ್ ಎಸ್ ಶ್ರೀಮತಿ – ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ

ಕೈಪಿಡಿಗಳು

1. ಅಂತರಾಳ ಸಂಚಿಕೆ –2 ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
2. ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ದಿ ಇಲಾಖೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಕೈಪಿಡಿ
3. ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ ಗುಂಪು ನಿರ್ವಹಣೆ ಕೈಪಿಡಿ
4. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ – ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ (ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ ಬೆಳಗಾವಿ)
5. ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕೈಪಿಡಿ –ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
6. ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆ ಬೆಳಗಾವಿ – ಬೆನಕ

ವರದಿಗಳು

1. 2001 ರ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವರದಿ
2. 2005 ರ ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ
3. 2005 ರ ನಬಾರ್ಡ ವರದಿ
4. 2005 ರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾನವಾಭಿವೃದ್ಧಿ

ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳು

1. ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಅಥಣಿ ತಾಲೂಕು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಪ್ರಬಂಧ– ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತಿ. ಪಾಟೀಲ
2. ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಪಾತ್ರ – ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಕುರಿತಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿಯ ಸಂಪ್ರಬಂಧ

ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು

1. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ (ಜುಲೈ 14, 2004, ಮತ್ತು ಜುಲೈ 7,2009)
2. ದಿಕ್ಸೂಚಿಗಳು
3. ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ
4. ಯೋಜನಾ
5. ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ
6. ಸ್ಪರ್ಧಾ ಪ್ರಪಂಚ

NEWS PAPERS

1. Economic Times Bombay Edition
2. Indian Express – Bombay Edition
3. Times oF India

ಅನುಬಂಧ-1

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ
ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಂಫಿಲ್ ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು
ಸಾದರಪಡಿಸಿರುವ
ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಪ್ರಬಂಧದ ಸಂದರ್ಶನ ಅನುಸೂಚಿ

ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿವರ

1. ಸಂದರ್ಶಿತರ ಹೆಸರು :
2. ಸಂದರ್ಶಿತರ ವಿಳಾಸ :

3. ವಯಸ್ಸು :
4. 4. ಶಿಕ್ಷಣ :

ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ	ಪ್ರಾಥಮಿಕ	ಮಾದ್ಯಮಿಕ	ಪದವಿ	ತಾಂತ್ರಿಕ	ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ	ಇತರೆ

5. ವೃತ್ತಿ :

ಕೃಷಿ ಕೂಲಿ	ವ್ಯಾಪಾರ	ಸರ್ಕಾರಿನೌಕರಿ	ಅರೆಸರ್ಕಾರಿನೌಕರಿ	ಇತರೆ

ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿವರಗಳು

1. ಧರ್ಮ :

ಹಿಂದೂ	ಮುಸ್ಲಿಂ	ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್	ಜೈನ	ಇತರೆ

2. ಜಾತಿ :

ಎಸ್. ಸಿ.	ಎಸ್. ಟಿ.	ಒ.ಬಿ.ಸಿ	ಇತರೆ

3. ಲಿಂಗ :

ಮಹಿಳೆ	ಪುರುಷ

4. ಮಾತೃ ಭಾಷೆ :

ಕನ್ನಡ	ಮರಾಠಿ	ಉರ್ದು	ಹಿಂದಿ	ಇತರೆ

5. ಕುಟುಂಬ :

ವಿಭಕ್ತ	ಅವಿಭಕ್ತ

6. ವೈವಾಹಿಕ ಅಂತಸ್ತು :

ವಿವಾಹಿತೆ	ಅವಿವಾತೆ	ವಿಚ್ಛೇದಿತೆ	ವಿಧವೆ

7. ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ವಿವರ :

ಅ ನಂ	ಹೆಸರು	ಸಂಬಂಧ	ವಯಸ್ಸು	ಲಿಂಗ	ವೈವಾಹಿಕ	ಶಿಕ್ಷಣ	ವೃತ್ತಿ	ಆದಾಯ

8. ವಾಸದ ವಿವರ :

ವಿವರ	ಗುಡಿಸಲು	ಮಣ್ಣಿನ ಮನೆ	ಆರ್.ಸಿ.ಸಿ. ಮನೆ
ಸ್ವಂತ			
ಬಾಡಿಗೆ			
ಅನುದಾನ			
ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ			
ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯದಿಂದ			

9. ವಿದ್ಯುತ್ಶಕ್ತಿ ಸಂಪರ್ಕ : ಇದೆ / ಇಲ್ಲ
ಇದೆಯೆಂದರೆ : 1. ಸ್ವಂತ 2. ಸರಕಾರ ನೀಡಿದ್ದು 3. ಇತರೆ

10. ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ ; ಇದೆ / ಇಲ್ಲ
ಇದೆಯೆಂದರೆ : 1. ಹಸಿರು 2. ಹಳದಿ 3. ಇತರೆ

11. ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯ: 1. ಬಾವಿ 2. ಕೊಳವೆ ಬಾವಿ 3. ನಳ 4. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಳ 5. ಇತರೆ

12. ಶೌಚಾಲಯ : 1. ವೈಯಕ್ತಿಕ 2. ಸಾರ್ವಜನಿಕ 3. ಹೊರಗೆ

13. ಮನೆಯ ವಸ್ತುಗಳ ವಿವರ :

ವಸ್ತುಗಳ ವಿವರ	ಸಂಖ್ಯೆ	ಯಾವಾಗ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
		ಮುಂಚೆ	ನಂತರ
ಟಿ. ವಿ.			
ರೇಡಿಯೊ			
ಟೇಪರಿಕಾರ್ಡರ್			
ಸಿಡಿಪ್ಲೇಯರ್			
ಡಿವಿಡಿಪ್ಲೇಯರ್			
ಫೋನ್			
ಮೊಬೈಲ್			
ಗಡಿಯಾರ್			
ಸೈಕಲ್			
ಮೊಪೆಡ್/ಸ್ಕೂಟರ್			
ಬೈಕು			
ಫ್ಯಾನ್			
ಹೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರ			
ವಿದ್ಯುತ್‌ಶಕ್ತಿ ಒಲೆ			
ಗ್ಯಾಸ್ ಒಲೆ			
ಕುರ್ಚಿ			
ಮೇಜು			
ಕಾರು			
ಆಟೊ ರಿಕ್ಷಾ			
ಕಂಪ್ಯೂಟರ್			
ಇತರೇ			

ಆರ್ಥಿಕ ವಿವರ

1.ಆಸ್ತಿಯ ವಿವರ :

ಅ ನಂ	ವಿವರ	ಹೌದು	ಇಲ್ಲ	ಹೌದಾದರೆ ಎಷ್ಟು?	ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
					ಮುಂಚೆ	ನಂತರ
1	ಸ್ವಂತ ಮನೆ					
2	ಹೊಲ					
3	ಜಾಗ					
4	ಇತರೆ					

2. ವೃತ್ತಿ :

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
ಮುಂಚೆ	ನಂತರ

3. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮುಂಚೆ ವಾರ್ಷಿಕ ವರಮಾನ : ರೂ ಗಳಲ್ಲಿ
1. 10,000 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ 2. 10,001–20,000 3. 20,001–30,000 4. 30,001 ಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು

4. . ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದನಂತರ ವಾರ್ಷಿಕ ವರಮಾನ : ರೂ ಗಳಲ್ಲಿ
1. 10,000 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ 2. 10,001–20,000 3. 20,001–30,000 4. 30,001 ಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು

5. ಬ್ಯಾಂಕದಲ್ಲಿ ಖಾತೆ ಇದೆಯೇ?
ಹೌದು / ಇಲ್ಲ

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
ಮುಂಚೆ	ನಂತರ

ಹೌದಾದರೆ :

6. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಉಳಿತಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದೀರಾ?
ಹೌದು / ಇಲ್ಲ

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
ಮುಂಚೆ	ನಂತರ

ಹೌದಾದರೆ :

7. ನಿಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಿದೆಯೇ?
ಹೌದು / ಇಲ್ಲ

ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
ಮುಂಚೆ	ನಂತರ

ಹೌದಾದರೆ :

8. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ಮೊದಲು ಸಾಲವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಪಡೆದಿದ್ದೀರಾ?

1. ಬ್ಯಾಂಕ 2. ಲೇವಾದೇವಿಗರು 3. ಸಂಬಂಧಿಕರು 4. ಸ್ನೇಹಿತರು 5. ಇತರೆ

ನಗರ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ (ಸಂಘಕ್ಕೆ) ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

1. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ಹೆಸರು :

2. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ಸ್ಥಾಪನೆ :

3. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸದಶ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ :

   1. ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದಾಗ: 2. ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ:

4. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಸ್ಥರ ಹಾಗೂ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರ ಸಂಖ್ಯೆ :

   1.ಅಕ್ಷರಸ್ಥರ ಸಂಖ್ಯೆ: 2. ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರ ಸಂಖ್ಯೆ:

5. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ತಾವು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದದ್ದು ಯಾವಾಗ? ದಿನಾಂಕ:
   ಸದಶ್ಯತ್ವದ ಸಂಖ್ಯೆ:
   ಪ್ರವೇಶ ಧನ: ನಗದು ರಶೀದಿ ಸಂಖ್ಯೆ:

6. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ_ಗುಂಪನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವೇನು? :
   1. ಹಣದ ಉಳಿತಾಯ 2. ಸಾಲ ಯೋಜನೆ 3. ಇತರೆ

7. ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದವರಾರು? :

   1.ಗುಂಪಿನಸದಶ್ಯರು 2.ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರುವ 3. ಸ್ನೇಹಿತರು

   4.ಕುಟುಂಬದ ಸದಶ್ಯರು 5. ಇತರೆ

8 ಗುಂಪಿನ ರಚನೆಯಿಂದಾಗಿರುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಾವವು?

1. ಸಾಲಪಡೆಯಲು   2. ಸರಕಾರದ ಯೋಜನೆ ಅರಿಯಲು

3. ವೃತ್ತಿ ತರಬೇತಿಪಡೆದು ಹೊಸ ವೃತ್ತಿ ಆರಂಭಿಸಲು   4. ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಲು

9. ಆದಾಯ (ತಿಂಗಳಿಗೆ) :

ರೂ ಗಳಲ್ಲಿ

ಸ್ತ್ರಿಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
ಮುಂಚೆ	ನಂತರ
1000 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ	1000 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ
1001–2000	1001–2000
2001–3000	2001–3000
3001ಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು	3001ಕ್ಕಿಂತಮೇಲ್ಪಟ್ಟು

10. ನಗರ ಸ್ತ್ರಿಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸಭೆ ನಡೆಸುತ್ತೀರಿ?

1. ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ   2. ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ   3. ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ

4. ಸಭೆ ಸೇರಬೇಕೆಂದಾಗ

11. ಸಭೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಾರೆಯೇ?   ಹೌದು / ಇಲ್ಲ

ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ, ಕಾರಣ ತಿಳಿಸಿ. :

12. ನೀವು ಎಷ್ಟು ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗಿದ್ದೀರಾ?

13. ಸುತ್ತು ನಿಧಿ ಪಡೆದ ವಿವರ :

14. ತರಬೇತಿ ವಿವರ:

ಅ. ನಂ	ಎಷ್ಟು ತರಬೇತಿಗ–ಳಾಗಿವೆ?	ಯಾವ ಯಾವ ತರಬೇತಿಗಳಾಗಿವೆ?	ಅದರಿಂದಾದ ಲಾಭಗಳಾವವು?

15. ನಾಯಕನ ಆಯ್ಕೆ ಕ್ರಮ : 1. ಚುನಾವಣೆ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆ 2. ಜಾತಿ ಪ್ರಭಾವ
3. ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಭಾವ 4. ಇತರೆ

16. ನಾಯಕನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ?

17. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳೇನು?

18. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುವದು?

19. ಹಾಜರಾತಿ ಪುಸ್ತಕ ಇಡಲಾಗಿದೆಯೇ? ಹೌದು / ಇಲ್ಲ

20 ಹಾಜರಾತಿ ಕಡಿಮೆ ಇದೆಯೇ? ಹೌದು / ಇಲ್ಲ

ಹೌದಾದರೆ ಕಾರಣ ಕೊಡಿ :

21. ಉಳಿತಾಯ :

ತಿಂಗಳ ಉಳಿತಾಯ	ವಾರದ ಉಳಿತಾಯ	ಉಳಿತಾಯದ ಹಣ ಎಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?	ಉಳಿತಾಯ ಯಾಕೆ?	ಹೌದಾದರೆ ಯಾವಾಗಿಂದ ಸ್ತ್ರಿಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
				ಮುಂಚೆ	ನಂತರ

22. ಕುಟುಂಬದ ವೆಚ್ಚ :

ಸ್ತ್ರಿಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
ಮುಂಚೆ	ನಂತರ

23. ಸಂಘವು ಸಹಾಯಧನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆಯೇ ? ಹೌದು / ಇಲ್ಲ

24. ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇದೆಯೇ ? ಹೌದು / ಇಲ್ಲ
ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ತಿಳಿಸಿ :

25. ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಪಡೆಯಲು ಯಾವ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿವೆ ?

26. ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ಸಾಲ ನೀಡುವ ವಿಧಾನ :

ವರ್ಷ	ಕಾರಣ	ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸಾಲದ ಹಣ	ಬಡ್ಡಿ	ಮರುಪಾವತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?	ಬಾಕಿ	ಬಾಕಿಗೆ ಕಾರಣ	ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿದೆಯೇ? ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ, ಕಾರಣ ತಿಳಿಸಿ.

27. ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಯಾರನ್ನು ಬೇಟಿಯಾಗಬೇಕು ?
   1. ಗುಂಪಿನನಾಯಕ   2. ಬ್ಯಾಂಕ   3. ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು
   4. ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರು   5. ಇತರೆ

28. ನಗರ ಸ್ತ್ರಿಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗ ಅಥವಾ ಆದಾಯದ ಲಾಭವಾಗಿದೆಯೇ ?   ಹೌದು / ಇಲ್ಲ

ಹೌದಾದರೆ,

ಉದ್ಯೋಗದ ಹೆಸರು	ವರ್ಷ	ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ	ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿರುವ ಬಂಡವಾಳ	ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಆದಾಯ	ಲಾಭ	ಆದಾಯದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ

29. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಸಾಲದ ಹಣ ಬಳಸಿದ ರೀತಿ :

30. ದಾಖಲಾತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ :

ನಿರ್ವಹಣಾಕಾರರ ಹೆಸರು	ಸಾಲದ ದಿನಾಂಕ	ಬಡ್ಡಿ ದರ	ಪಾಸ್ ಬುಕ್ ವಿತರಣೆ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೇ?	ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಶೋಧನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೇ? ಹೌದು/ಇಲ್ಲ	ಹೌದಾದರೆ ಯಾರಿಂದ

31. ತಮ್ಮ ಸಂಘ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾವವು?

32. ಸಂಘದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಾವ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೀರಿ ?

33. ಇಲ್ಲ ಎಂದಾದರೆ ಕಾರಣ ತಿಳಿಸಿ?

ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ

ಅ ನಂ	ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ	ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
		ಮುಂಚೆ	ನಂತರ
1	ಕುಟುಂಬದ ನಿರ್ಣಯಗಳಲ್ಲಿ ನೀವು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ?		
2	ನಿಮ್ಮ ಪತಿಗೆ ಕುಡಿತದ ಚಟವಿದೆಯೇ? ಇದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೀರಾ?		
3	ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ		
4	ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಮಾನ		
5	ನಿಮ್ಮ ಅಥವಾ ಇತರ ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂದುವರೆಸುವಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ		
6	ಇತರೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸದಸ್ಯತ್ವ		

ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆ

1. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಪಾತ್ರ :

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಎಂದಾದರೂ ಹೋಗಿದ್ದೀರಾ?	ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ		ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೀರಿ
	ಮುಂಚೆ	ನಂತರ	
ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಕೊಳ್ಳಲು/ಮಾರಲು			
ಸರಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ			
ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ			
ಪೋಸ್ಟ ಆಫೀಸಿಗೆ			
ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ			
ಇತರೆ			

2. ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರ :

ನಿರ್ಣಯದ ವಿಧಗಳು	ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
	ಮುಂಚೆ	ನಂತರ
ಮನೆ ರಿಪೇರಿ		
ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗ		
ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆ		
ಮಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ		
ಮಗಳ ವಿವಾಹ		
ಹೊಸವಸ್ತು ಕೊಳ್ಳುವಾಗ		
ಇತರೆ		

ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆ

ಅ ನಂ	ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆ	ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ/ಸೇರಿದ	
		ಮುಂಚೆ	ನಂತರ
1	ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕಿದೆ. ಇದುನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ?		
2	ವರದಕ್ಷಿಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ಮತ್ತು ಕೊಡುವದು ಕಾನೂನಿನನ್ವಯಸರಿಯೇ?		
3	ಚುನಾವಣೆ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೀರಾ?		
4	ಮತ ಹಾಕಲು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೀರಾ?		
5	ಸಮುದಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೀರಾ?		
6	ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೀರಾ?		
7	ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬಡಿಯುವ ಗಂಡನನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತೀರಾ?		
8	ಕೂಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ/ ಪುರುಷರ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತೀರಾ?		
9	ಕುಡಿತವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತೀರಾ?		
10	ಕೆಲಸದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಕಿರುಕುಳಕೊಡುವದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತೀರಾ?		

ಅನುಬಂಧ-2

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ
ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಂಫಿಲ್ ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು
ಸಾದರಪಡಿಸಿರುವ
ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಪ್ರಬಂಧದ ಸಂದರ್ಶನ ಅನುಸೂಚಿ
(ನಗರಸ್ತ್ರಿಶಕ್ತಿ ಸಂಘದೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರಿಗೆ)

1. ಹೆಸರು :

2. ಲಿಂಗ :

3. ವಯಸ್ಸು :

4. ಶಿಕ್ಷಣ :

5. ಇಲಾಖೆ ;

6. ಹುದ್ದೆ :

7. ನಗರಸ್ತ್ರಿಶಕ್ತಿ ಸಂಘದೊಂದಿಗಿನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದೀರಿ?

8. ನಗರಸ್ತ್ರಿಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳ ರಚನೆ ಮಾಡಲು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯ ಕ್ರಮಗಳಾವವು?

9. ನಗರಸ್ತ್ರಿಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ? ಹೌದು / ಇಲ್ಲ

10. ಹಾಗಾದರೆ ಯಾವ ಯಾವ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ತಿಳಿಸಿ.

11. ತರಬೇತಿಯಿಂದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಲಾಭವಾಗಿದೆ?

12. ನಿಮ್ಮ ಅಧಿನದಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ನಗರಸ್ತ್ರಿಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ :

13. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಬಳಿಕ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಲಾಭವಾಗಿದೆಯೇ? ಹೌದು / ಇಲ್ಲ ಹೌದಾದರೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಸಿ :

14. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ನಂತರ ಯಾವುದಾದರೂ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಹೌದು / ಇಲ್ಲ ಹೌದಾದರೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ :

15. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ನಂತರ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ಆರಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆಯೇ?
ಹೌದು / ಇಲ್ಲ

16. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದನಂತರ ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವಯಂಉದ್ಯೋಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಹೌದು / ಇಲ್ಲ

17. ಸಾಲವನ್ನು ಮರುಪಾವತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಹೌದು / ಇಲ್ಲ
ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಕಾರಣ ಕೊಡಿ:

18. ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ತತ್ವ ಹಾಗೂ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಗುಣ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆಯೇ ?
ಹೌದು / ಇಲ್ಲ ಹೌದಾದರೆ, ಹೇಗೆ ತಿಳಿಸಿ?

19. ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಭಾವ ಇದೆಯೇ?
1. ವರಿಷ್ಠ ನಾಯಕರ ಪ್ರಭಾವ 2. ಜಾತಿ ಪ್ರಭಾವ 3. ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಭಾವ 4. ಇತರೆ

20. ನಾಯಕರು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಹೌದು / ಇಲ್ಲ

21. ಸರಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಜ್ಞಾನದ ಅರಿವು : ಸಾಮಾನ್ಯ / ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ

22. ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮಟ್ಟ : 1. 25% 2. 50% 3. 75% 4. 100%

23. ನಗರಸ್ತ್ರಿಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಮಟ್ಟ :
1. 25% 2. 50% 3. 75% 4. 100%

24. ನಗರಸ್ತ್ರಿಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ನಿಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆ ತಿಳಿಸಿ :

25. ನಗರಸ್ತ್ರಿಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ :

27 ನಗರಸ್ತ್ರಿಶಕ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಲಹೆಗಳು :